

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน
เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

พระวีระพงษ์ จีระญาโณ (สายทองแท้)

		อ 330.128 ว828ก
33A5848732		
Title: การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย		

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน
เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

		อ 330.128 ว828ก
33A5848732		
Title: การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง		
ห้องสมุด มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย		

พระวีระพงษ์ วิญญาณ (สายทองแท้)

330.128
J828ก
2 ก.พ. 58

เลขทะเบียน	5848732
เลขเรียกหนังสือ	ค 330.128 ว 828 ก
วันที่	๑ ก.พ. ๕๘

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

พุทธศักราช ๒๕๕๖

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.

ผู้ได้พบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

B. 80266

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอบคหว

**AN APPLICATION OF SELF – SUFFICIENCY ECONOMIC PHILOSOPHY
IN WAY OF LIFE OF PEOPLE IN MUEANG
DISTRICT, TRANG PROVINCE**

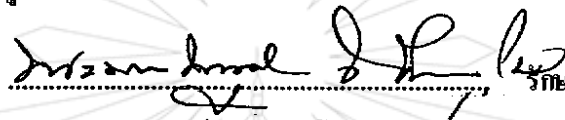

PHRA WEERAPONG WEERAYANO (SAITONGTAE)

**A THESIS PAPER SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
DEPARTMENT OF SOCIOLOGY
GRADUATE SCHOOL
MAHAMAKUT BUDDHIST UNIVERSITY
B.E. 2556 [2013]**

หัวข้อวิทยานิพนธ์ : การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ
ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
ชื่อนักศึกษา : พระวีระพงษ์ วีรญาโณ (สายทองแท้)
สาขาวิชา : สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมตถน หนูทองแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาดิ ศรีทรัพย์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

.....
(พระมหากษัตริย์ ญาณวสุโณ (มศ.ดร.))
รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

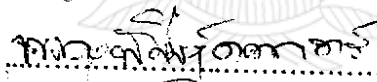
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.พระมหาปริดา ขนดีโสภโณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัมตถน หนูทองแก้ว)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดชาดิ ศรีทรัพย์)

..... กรรมการ
(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล (ดร.))

..... กรรมการ
(พระครูพิสิษฐกัณหาทร (ดร.))

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Thesis Title : An application of self-sufficiency economic philosophy
in way of life of people in Mueang district, Trang province.
Student's Name : Weerapong Weerayano (Saitongtae)
Department : Sociology
Advisor : Asst. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew
Co-Advisor : Asst. Prof. Dr. Detchat Treesap

Accepted by the Graduate School, Mahamakut Buddhist University in Partial
Fulfillment of the Requirements for the Master's Degree.

P.S. Nānavuddho
..... Acting Dean of Graduate School

(Phramaha Boonsri Nānavuddho (Asst.Prof.Dr.))

Thesis Committee

P. P. Buamuang
..... Chairman

(Phramaha Preeda Khantisopano, (Dr.))

K. Nuthongkaew
..... Advisor

(Asst. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew)

D. Treesap
..... Co-Advisor

(Asst. Prof. Dr. Detchat Treesap)

Phrakhrudhammajakjetiyaphibal
..... Member

(Phrakhrudhammajakjetiyaphibal (Dr.))

Phrakrupisitpanatarn
..... Member

(Phrakrupisitpanatarn(Dr.))

หัวข้อวิทยานิพนธ์	: การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง
ชื่อนักศึกษา	: พระวีระพงษ์ วีรญาโณ (สายทองแท้)
สาขาวิชา	: สังคมวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทองแก้ว
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ณชชติ ศรีทรัพย์
ปีการศึกษา	: 2556 (2013)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง 2) เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ประชากรได้แก่ ประชาชนเทศบาลนครตรัง จำนวน 63,433 คน ใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ในการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 377 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบปลายเปิดและแบบปลายปิด วิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ การหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test และค่า F - test

ผลการวิจัยพบว่า

1) การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาทางด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน พบว่า เพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01 อายุ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนระดับการศึกษา ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ปัญหา พบว่า ด้านความพอประมาณ มีความดีมากที่สุด ข้อที่ว่าขาดความรู้ความสามารถในการผลิตสิ่งของจำเป็น ในเองในครัวเรือน การเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉินยังไม่มากเท่าที่ควร การวางแผนการใช้จ่าย ยังไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบันแนวทางส่งเสริม พบว่าความพอประมาณ มีความดีมากที่สุด คือควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนมีวิชาชีพในการผลิตสิ่งของจำเป็น เพื่อใช้เอง ในครอบครัว จัดตั้งเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือกัน ในยามจำเป็น

Thesis Title : **An application of self-sufficiency economic philosophy in way of life of people in Mueang district, Trang province.**

Student's Name : **Weerapong Weerayano (Saitongtae)**

Department : **Sociology**

Advisor : **Asst. Prof. Dr. Kantaphon Nuthongkaew**

Co-Advisor : **Asst. Prof. Dr. Detchat Treesap**

ABSTRACT

The objectives of this thesis paper were as follows : 1) to study the application of self – sufficiency economic philosophy for living of people in Nakhon Trang municipality, Mueang district, Trang province. 2) to compare the application of self – sufficiency economic philosophy for living of people in Nakhon Trang municipality , Mueang district , Trang province in terms of sexes , ages , degree of education and occupation as differently and 3) to study the suggestions on problems and the way to promote for application of self – sufficiency economic philosophy for living of people in Nakhon Trang municipality, Mueang district, Trang province. The population were people in Nakhon Trang municipality there are about 63,433 persons, sample size according to Krejcie and Morgan's table measurement the samples were about 377 persons. The instrument for data collection was questionnaire both closed – open ended questions. Data analysis by package computer program. The statistics were applied as follows ; frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation , z – test and F – test.

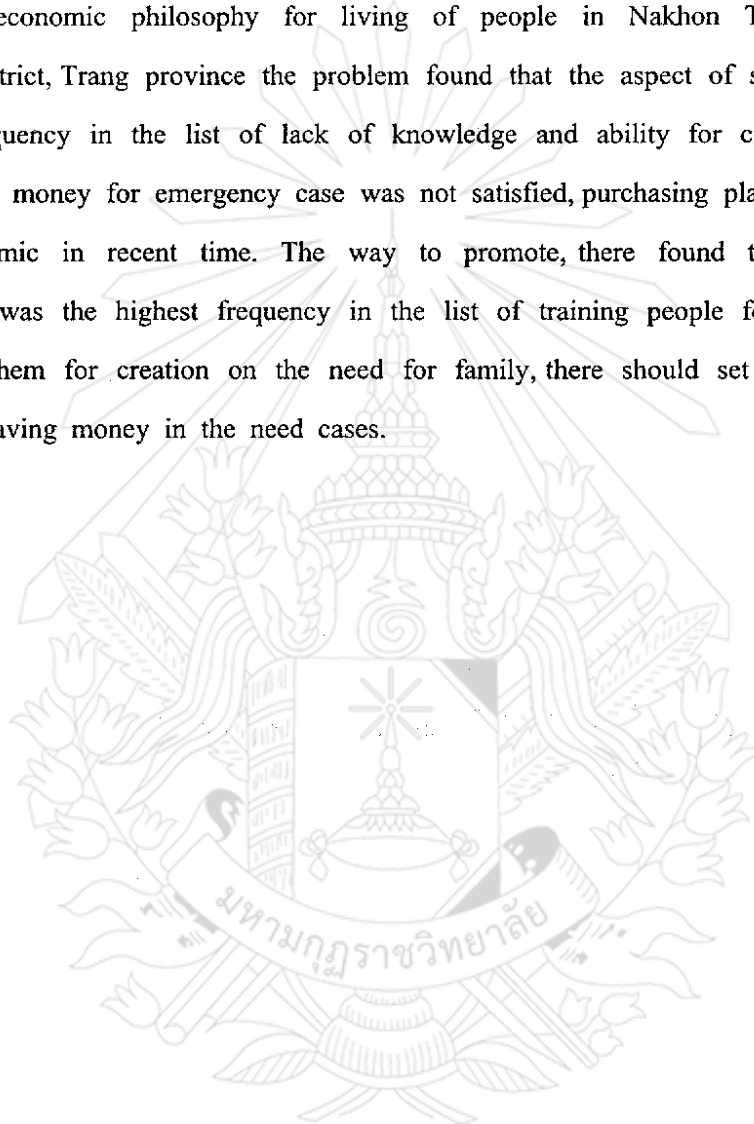
The results of the research were found as follows

1) The application of self – sufficiency economic philosophy for living of people in Nakhon Trang municipality, Mueang district, Trang province by overview in four aspects, there were at more level, when considered in each aspect from more to less found that the aspect of reasonable aspect was the highest mean and followed up the aspect of knowledge, virtue and the aspect of self – sufficiency was the lowest mean.

2) The comparative results on application of self – sufficiency economic philosophy for living of people in Nakhon Trang municipality, Mueang district, Trang province in

term of sexes found that there were different as statistically significance at .05, in terms of occupation found that there were different as statistically significance at .01, in term of ages found that there were different as statistically significance at .001, but in term of degree of education found that there were not different as statistically significance at .05.

3) The suggestion on problems and the way to promote for application of self-sufficiency economic philosophy for living of people in Nakhon Trang municipality, Mueang district, Trang province the problem found that the aspect of sufficiency was the highest frequency in the list of lack of knowledge and ability for creation of family's need, saving money for emergency case was not satisfied, purchasing plan was not suitable with economic in recent time. The way to promote, there found that the aspect of sufficiency was the highest frequency in the list of training people for development on ability of them for creation on the need for family, there should set the co-operative group for saving money in the need cases.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ลงได้ด้วยการความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช ขอกราบขอบพระคุณ พระเทพวินยาภรณ์ รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราช ดร.พระมหาบุญศรี ฉานวุฑฺฒโฒ (ผศ.ดร.) รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร. สุกิจ ชัยมุสิก ประธานกรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) ส่องศรี ชมภูวงศ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำแก่ผู้วิจัย อีกทั้งได้สละเวลาในการชี้แนะแนวทางตลอดจนการตรวจแก้ไขจนสำเร็จเรียบร้อย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กันตภณ หนูทอง แก้วอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เฉลชาติ ตรีทรัพย์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ดร. สัจญา ศรีวิเชียร, อาจารย์ ทวีสิทธิ์ สมักรกิจ และอาจารย์ประเวช ไกรเทพ ที่ได้อนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย และกรุณาให้ความรู้และคำแนะนำตลอดจนข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมาสโกราชทุกท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ดูแลช่วยเหลือในด้านเอกสารการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณคณาจารย์ สาขาวิชาสังคมวิทยาทุกท่าน ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ตลอดจนนักศึกษา สาขาวิชาสังคมวิทยาทุกท่าน ที่กรุณาให้กำลังใจรวมทั้งความห่วงใยที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณนายกเทศมนตรี เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง และประชาชนทุกคน ที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี

ประโยชน์และคุณค่าอันพึงมีจากสารนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบความดีทั้งหมดนี้แด่บิดามารดา และครู - อาจารย์ อันเป็นที่เคารพสูงสุด รวมทั้งเพื่อน ๆ ที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ด้วย

พระวีระพงษ์ วีรญาโณ (สายทองแท้)

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ก
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ณ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 สมมติฐานของการวิจัย	3
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	3
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	3
1.6 คำนียามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	6
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	14
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน	23
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	32
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	38
2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	43

บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	45
3.1	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	45
3.2	เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง	46
3.3	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	47
3.4	การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	48
3.5	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
3.6	การวิเคราะห์ข้อมูล	49
3.7	สถิติที่ใช้ในการวิจัย	50
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4.1	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
4.2	ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล	54
4.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
ตอนที่ 2	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง	57
ตอนที่ 3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ	62
ตอนที่ 4	ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน	69
ตอนที่ 5	ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง	100

บทที่ 5	สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	102
5.1	สรุปผลการวิจัย	103
5.2	อภิปรายผลการวิจัย	107
5.3	ข้อเสนอแนะ	116
5.3.1	ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	116
5.3.2	ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย	118
บรรณานุกรม		119
ภาคผนวก		123
ภาคผนวก ก	รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	124
ภาคผนวก ข	หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ	126
ภาคผนวก ค	หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล	130
ภาคผนวก ง	แบบสอบถาม	132
ภาคผนวก จ	วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC	139
ประวัติผู้วิจัย		144

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 3.1	แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	46
ตารางที่ 4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ	55
ตารางที่ 4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ	55
ตารางที่ 4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา	56
ตารางที่ 4.4	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพ	56
ตารางที่ 4.5	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน	57
ตารางที่ 4.6	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ	58
ตารางที่ 4.7	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล	59
ตารางที่ 4.8	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	60
ตารางที่ 4.9	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม	61
ตารางที่ 4.10	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ	62
ตารางที่ 4.11	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามอายุ	63

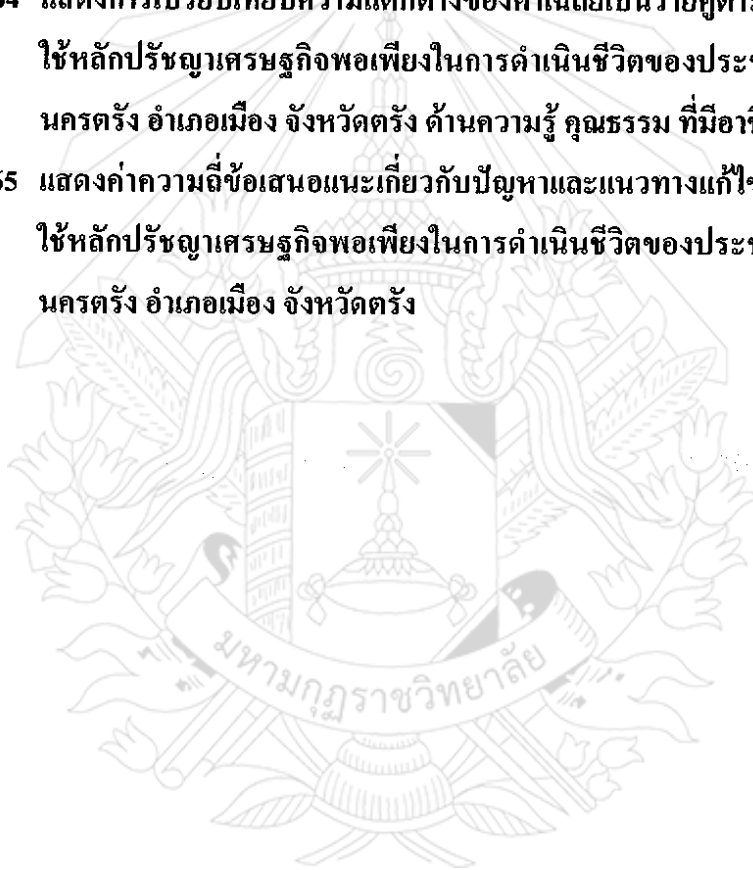
ตารางที่ 4.12	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกระดับการศึกษา	65
ตารางที่ 4.13	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามอาชีพ	67
ตารางที่ 4.14	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ	69
ตารางที่ 4.15	แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวม ทั้ง 4 ด้าน ที่มีเพศต่างกัน	69
ตารางที่ 4.16	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ	70
ตารางที่ 4.17	แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีเพศต่างกัน	70
ตารางที่ 4.18	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ	71
ตารางที่ 4.19	แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มี เพศต่างกัน	71
ตารางที่ 4.20	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามเพศ	72
ตารางที่ 4.21	แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มี เพศต่างกัน	72

- ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามเพศ 73
- ตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีเพศต่างกัน 73
- ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตาม อายุ 74
- ตารางที่ 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอายุต่างกัน 74
- ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอายุต่างกัน 75
- ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตาม อายุ 76
- ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีอายุต่างกัน 76
- ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีอายุต่างกัน 77
- ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ 78
- ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีอายุต่างกัน 78

ตารางที่ 4.32	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีอายุต่างกัน	79
ตารางที่ 4.33	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามอายุ	80
ตารางที่ 4.34	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีที่มีอายุต่างกัน	80
ตารางที่ 4.35	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีอายุต่างกัน	81
ตารางที่ 4.36	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามอายุ	82
ตารางที่ 4.37	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอายุต่างกัน	82
ตารางที่ 4.38	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอายุต่างกัน	83
ตารางที่ 4.39	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตาม ระดับการศึกษา	84
ตารางที่ 4.40	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	84
ตารางที่ 4.41	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา	85

- ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 85
- ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา 86
- ตารางที่ 4.44 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 86
- ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามระดับการศึกษา 87
- ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 87
- ตารางที่ 4.47 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 88
- ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา 89
- ตารางที่ 4.49 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน 89
- ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน 90

ตารางที่ 4.61	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีอาชีพต่างกัน	97
ตารางที่ 4.62	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามอาชีพ	98
ตารางที่ 4.63	แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอาชีพต่างกัน	98
ตารางที่ 4.64	แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ตามการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอาชีพต่างกัน	99
ตารางที่ 4.65	แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง	100

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 แสดงคุณลักษณะของคน (ยุคใหม่) ที่พึงประสงค์	12
แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	44

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้แนะทางการดำรงชีวิต ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชมีพระราชดำรัสแก่ชาวไทยนับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา เพื่อเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทย ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐานของการดำรงชีวิตซึ่งอยู่ระหว่าง สังคมระดับท้องถิ่นและตลอดระดับสากล จุดเด่นของแนวปรัชญานี้คือ แนวทางที่สมดุล โดยชาติสามารถทันสมัย และก้าวสู่ความเป็นสากลได้ โดยปราศจากการต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ และการอยู่ร่วมกันของทุกคนในสังคม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำมาใช้ในการรณรงค์เผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านช่องทางสื่อต่าง ๆ อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งประกอบด้วย ความ “พอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน” บนเงื่อนไข “ความรู้” และ “คุณธรรม” ระบบเศรษฐกิจพอเพียงมุ่งเน้นให้บุคคลสามารถประกอบอาชีพได้อย่างยั่งยืน และใช้จ่ายเงินให้ได้มาอย่างพอเพียงและประหยัด ตามกำลังของเงินของบุคคลนั้น โดยปราศจากการกู้หนี้ยืมสิน และถ้ามีเงินเหลือ ก็แบ่งเก็บออมไว้บางส่วน ช่วยเหลือผู้อื่นบางส่วน และอาจจะใช้จ่ายมาเพื่อปัจจัยเสริมอีกบางส่วน สาเหตุที่แนวทางการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง ได้ถูกกล่าวถึงอย่างกว้างขวางในขณะนี้ เพราะสภาพการดำรงชีวิตของสังคมทุนนิยมในปัจจุบันได้ถูกปลุกฝัง สร้าง หรือกระตุ้น ให้เกิดการใช้จ่ายอย่างเกินตัว ในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องหรือเกินกว่าปัจจัยในการดำรงชีวิต เช่น การบริโภคเกินตัว ความบันเทิงหลากหลายรูปแบบ ความสวยความงาม การแต่งตัวตามแฟชั่น การพนันหรือเสี่ยงโชค เป็นต้น จนทำให้ไม่มีเงินเพียงพอเพื่อตอบสนองความต้องการเหล่านั้น ส่งผลให้เกิดการกู้หนี้ยืมสิน เกิดเป็นวัฏจักรที่บุคคลหนึ่งไม่สามารถหลุดออกมาได้ ถ้าไม่เปลี่ยนแนวทางในการดำรงชีวิต

เทศบาลนครตรังครอบคลุมพื้นที่ตำบลทับเที่ยงทั้งตำบล ตั้งอยู่อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีประชากรทั้งหมด 63,433คน เป็นพื้นที่ที่ประชาชนมีชีวิตประจำวันที่ต้องสะดวสบายมากกว่าประชาชนในตำบลอื่นๆเพราะมีสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก ร้านค้า สถานบันเทิงใกล้ตัวมากมาย จึงอาจทำให้ประชาชนในพื้นที่เกิดความสุรุ่ยสุร่าย ขาดสติในการใช้ชีวิตได้ง่าย หากว่า

ประชาชนในเทศบาลนครตรังขาดความยั่งยืนคิดไตร่ตรอง ขาดความพอเพียงในการใช้จ่ายและในการใช้ชีวิตก็จะทำให้เกิดปัญหาต่างๆตามมามากมายทั้งต่อตัวเองครอบครัวและสังคมโดยรวม

การศึกษาการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนเทศบาลนครตรังจะทำให้ทราบเกี่ยวกับความเป็นอยู่ของประชาชนเทศบาลนครตรัง วิธีการดำเนินชีวิตประจำวันตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งความพอเพียงจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อการปฏิบัติของบุคคลในครอบครัวยึดการกระทำที่พอประมาณ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ว่าจะเป็นการใช้จ่าย การบริโภค ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม การกระทำที่มีเหตุผล ไม่ประมาท รู้ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการปฏิบัติของตนเอง รวมถึงการมีสุขภาพที่ดี พร้อมรับความเสี่ยงต่างๆ รู้จักพัฒนาตนเองและงานสามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้ ตรงกับหลักการและค่านิยมความพอเพียงของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ก็คือ “การพึ่งตนเองเป็นหลัก การทำอะไรอย่างเป็นขั้นตอนรอบคอบ ระมัดระวัง ให้พิจารณาถึงความพอดี พอเหมาะ พอควร ความสมเหตุสมผลและการพร้อมรับความเปลี่ยนแปลง”¹ และเมื่อประชาชนเทศบาลนครตรังรับรู้ถึงประโยชน์และปัญหาที่เกิดจากการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันแล้วก็จะเกิดความเข้าใจและนำมาใช้อย่างยั่งยืนต่อไป

ดังนั้นด้วยเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อจะได้สามารถนำมาเป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรังต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1.2.2 เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.2.3 เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

¹ศูนย์ประสานราชการใสสะอาด กรมโยธาธิการและผังเมือง, “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2550), (อัดสำเนา).

1.3 สมมติฐานของการวิจัย

1.3.1 ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน

1.3.2 ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน

1.3.3 ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน

1.3.4 ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

1.4.1 ขอบเขตด้านประชากร

ได้แก่ ประชาชนเทศบาลนครตรัง จำนวน 63,433 คน

1.4.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ซึ่งจะต้องประกอบด้วย 5 คุณลักษณะ ดังนี้

- ด้านความพอประมาณ
- ด้านความมีเหตุผล
- ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี
- ด้านความรู้ คุณธรรม

1.4.3 ขอบเขตด้านพื้นที่

ได้แก่ สถานที่เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ทำให้ทราบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1.5.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน

1.5.3 ทำให้ทราบข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1.5.4 ทำให้สามารถนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

1.6 คำนิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

การประยุกต์ คือ การนำความรู้ในวิทยาการต่างๆ มาปรับใช้ให้เป็นประโยชน์²

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง คำนิยามความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต หมายถึง การนำความพอเพียง 3 คุณลักษณะ มาใช้ในการดำเนินชีวิต ประกอบด้วย ความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถามระดับความถี่ในการนำมาประยุกต์ใช้และนำมาปฏิบัติ

ด้านความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่นของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ด้านความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกลของประชาชน อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

เงื่อนไขความรู้ หมายถึง การตัดสินใจดำเนินการใดๆ ต้องอาศัยความรู้อันประกอบด้วยหลักวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้านและนำความรู้ที่เชื่อมโยงกันพิจารณาและวางแผนอย่างระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

²ส. ปรยุตต์ (ป. ปรยุตต์), พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน, (กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2525), หน้า 509.

เงื่อนไขคุณธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติโดยยึดหลักความดีงาม ความถูกต้องเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคมทั่วไปที่จะต้องเสริมสร้างมีความตระหนักในหลักคุณธรรม มีความซื่อสัตย์ มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

เพศ หมายถึง เพศของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 2 เพศ คือ 1) เพศชาย และ 2) เพศหญิง

อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 4 ช่วง คือ 1) อายุต่ำกว่า 20 ปี, 2) อายุ 20 – 30 ปี, 3) อายุ 31 – 40 ปี และ 4) อายุ 41 ปี

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ 1) ประถมศึกษา, 2) มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, 3) อนุปริญญา/เทียบเท่า และ 4) ปริญญาตรี/สูงกว่า

อาชีพ หมายถึง ประสบการณ์ทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แบ่งเป็น 6 กลุ่ม คือ 1) เกษตรกร/รับจ้าง, 2) ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และ 3) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

- 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 2.5 บริบทของเทศบาลนครตรัง
- 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.7 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทยสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกในเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นรอดพ้นจากภัยและวิกฤตเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆกัน ดังนี้

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ไกล

4. **เงื่อนไข** การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้นต้องอาศัยทั้งความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกันเพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วยมีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการประยุกต์หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี'

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของ ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและความสามัคคีการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 4 ส่วน ดังนี้

1. **กรอบแนวคิด** เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤตเพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

2. **คุณลักษณะ** เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

'กรมการพัฒนาชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน, เศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท บีทีเอส เพรส จำกัด, 2548), หน้า 2-3.

3. มิติทางสังคม คือ มุ่งให้เกิดสังคมที่สงบสุข ประชาชนมีเมตตาเอื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

4. มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม หมายถึง วิถีชีวิตของประชาชน เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่าย ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยม²

สรุปข้อปฏิบัติที่สำคัญของการมีวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง

1. มีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อ ฟุ่มเฟือย
2. ให้ยึดทางสายกลาง รู้จักพอ หอดี พอประมาณ และพอใจ
3. มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อกัน ร่วมมือและช่วยเหลือกัน ไม่เอาเปรียบ ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน
4. ประกอบสัมมาอาชีพด้วยความขยัน ซื่อสัตย์ ใฝ่ความรู้เพิ่มเติม
5. ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน สามารถอยู่พอกินไม่เดือดร้อน ไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข วัตถุนิยม และบริโภคนิยม

สรุปได้ว่า แนวทางปฏิบัติจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมความรู้และเทคโนโลยี

ทฤษฎีเกี่ยวกับการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม

ความหมายของคุณธรรม จริยธรรม

คุณธรรม คือ หลักความจริง หลักการปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. จริยธรรม มี 2 ความหมาย คือ
 - 1.1 ความประพฤติดีงาม เพื่อประโยชน์สุขแก่ตนและสังคม ซึ่งมีพื้นฐานมาจากหลักศีลธรรมทางศาสนา ค่านิยมทางวัฒนธรรม ประเพณี หลักกฎหมาย จรรยาบรรณวิชาชีพ
 - 1.2 การรู้จักไตร่ตรองว่าอะไรควร ไม่ควรทำ
2. จรรยา (etiquette) หมายถึง ความประพฤติ กิริยาที่ควรประพฤติซึ่งสังคมแต่ละสังคมกำหนดขึ้นสอดคล้องกับวัฒนธรรม ในแต่ละวิชาชีพก็อาจกำหนดบุคลิกภาพ กิริยา วาจาที่บุคคลใน

²แนวคิด เกี่ยวกับ คุณธรรม จริยธรรมไป ใช้ใน การดำรงชีวิต, 2552, 8 ก.ค. 2552, ค้นพบเมื่อ 16 สิงหาคม, ค้นพบจาก

วิชาชีพพึงประพฤติปฏิบัติ เช่น ครู แพทย์ พยาบาล ข่อมเป็นผู้ที่พึงสำรวมในกิริยา วาจา ท่าทางที่แสดงออก

3. จรรยาบรรณวิชาชีพ (professional code of ethics) หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบอาชีพการงาน แต่ละอย่างกำหนดขึ้น เพื่อรักษาและส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของสมาชิก ทำให้ได้รับความเชื่อถือจากสังคม อาจเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรหรือไม่ก็ได้ เช่น จรรยาบรรณของแพทย์ ก็คือ ประมวลความประพฤติที่วงการแพทย์กำหนดขึ้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้เป็นแพทย์ยึดถือปฏิบัติ

4. ศีลธรรม (moral) คำว่า ศีลธรรมถ้าพิจารณาจากรากศัพท์ภาษาละติน Moralist หมายถึง หลักความประพฤติที่ดีสำหรับบุคคลพึงปฏิบัติ ภาษาไทย ศีลธรรมเป็นศัพท์พระพุทธศาสนา หมายถึง ความประพฤติที่ดีที่ชอบหรือ ธรรมในระดับศีล

5. คุณธรรม (virtue) หมายถึงสภาพคุณงามความดีทางความประพฤติและจิตใจ เช่น ความเป็นผู้ไม่กล่าวเท็จโดยหวังประโยชน์ส่วนตน เป็นคุณธรรมประการหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่าคุณธรรมคือจริยธรรมแต่ละข้อที่นำมาปฏิบัติจนเป็นนิสัย เช่น เป็นคนซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีความรับผิดชอบ ฯลฯ

6. มโนธรรม (conscience) หมายถึงความรู้สึกผิดชอบชั่วดี ความรู้สึกว่าจะไรควรทำไม่ควรทำ นักจริยศาสตร์เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีมโนธรรม เนื่องจากบางขณะเราจะเกิดความรู้สึกขัดแย้งในใจระหว่างความรู้สึกต้องการสิ่งหนึ่ง และรู้ว่าควรทำอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ต้องการไปดูภาพยนตร์กับเพื่อน แต่ก็รู้ว่าควรอยู่เป็นเพื่อน คุณแม่ซึ่งไม่ค่อยสบาย

7. มารยาท กิริยา วาจา ที่สังคมกำหนดและยอมรับว่าเรียบร้อย เช่น สังคมไทยให้เกียรติเคารพผู้ใหญ่ ผู้น้อยยอมรับสำรวมกิริยาเมื่ออยู่ต่อหน้าผู้ใหญ่ การระมัดระวังคำพูดโดยใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลตามกาลเทศะ

จริยธรรม คือ กฎเกณฑ์ความประพฤติของมนุษย์ ซึ่งเกิดขึ้นจากธรรมชาติของมนุษย์เอง ความเป็นผู้มีปรีชาญาณ (ปัญญา และ เหตุผล รวมกัน) ทำให้มนุษย์มีมโนธรรม รู้จักแยกแยะความดี ถูก ผิด ควร ไม่ควร

จริยธรรมมีลักษณะ 4 ประการ คือ

1. การตัดสินใจทางจริยธรรม (moral judgment) บุคคลจะมีหลักการของตนเอง เพื่อตัดสินใจการกระทำของผู้อื่น

2. หลักการของจริยธรรมและการตัดสินใจตกใจเป็นความสับสนที่เกิดขึ้นในตัวบุคคล ก่อนที่จะปฏิบัติกรต่าง ๆ ลงไป

3. หลักการทางจริยธรรมเป็นหลักการสากลที่บุคคลใช้ตัดสินใจในการการกระทำต่าง ๆ

4. ทักษะเกี่ยวกับจริยธรรมได้มาจากความคิดของบุคคลหรืออุดมคติของสังคมจนเกิดเป็นทักษะในการดำรงชีวิตของตน และของสังคมที่ตนอาศัยอยู่³

สรุปได้ว่า คุณธรรม หมายถึง หลักของความคิด ความงาม ความถูกต้อง ในการแสดงออกทั้งกาย วาจาใจ ของแต่ละบุคคล ซึ่งยึดมั่นไว้เป็นหลักประจำใจในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ซึ่งอาจส่งผลให้การอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสังคม จริยธรรม หมายถึง การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่แสดงออกถึงความดีงามทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและต่อการพัฒนาประเทศชาติ ดังนี้

ทฤษฎีต้นไม้จริยธรรมสำหรับคนไทย

ศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน พันธุมนาวิน ได้แสดงกรอบแนวคิดที่เป็นจุดเด่นของทฤษฎีนี้มีความว่า ลักษณะพื้นฐานและองค์ประกอบทางจิตใจซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมที่พึงปรารถนา เพื่อส่งเสริมให้บุคคลเป็นคนดีและคนเก่ง

1. ส่วนของดอกผล เปรียบเสมือนเป็นลักษณะพฤติกรรมคนดีและเก่ง การที่ต้นไม้จะให้ดอกผลใหญ่จะต้องมีลำต้นและรากที่สมบูรณ์

2. ส่วนของลำต้นที่สมบูรณ์ เปรียบเสมือนลักษณะทางจิตใจ ซึ่งเป็นสาเหตุของพฤติกรรมที่ดีมี 5 ประการ คือ

ประการที่ 1 มีทัศนคติ ค่านิยมที่ดี และคุณธรรม

ประการที่ 2 มีเหตุผลเชิงจริยธรรม

ประการที่ 3 ลักษณะมุ่งอนาคต คาดการณ์ไกล

ประการที่ 4 เชื่ออำนาจในตน

ประการที่ 5 มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลักษณะทางจิตใจทั้ง 5 ประการนี้ ถ้ามีมากในบุคคลใด บุคคลนั้นจะเป็นผู้มีพฤติกรรมเก่งและดีอย่างสม่ำเสมอ

1. ส่วนของรากต้นไม้ เปรียบเสมือนลักษณะทางจิตที่เป็นพื้นฐานที่จะชอบไขหาอาหารเลี้ยง ลำต้นให้สมบูรณ์มี 3 ประการ คือ

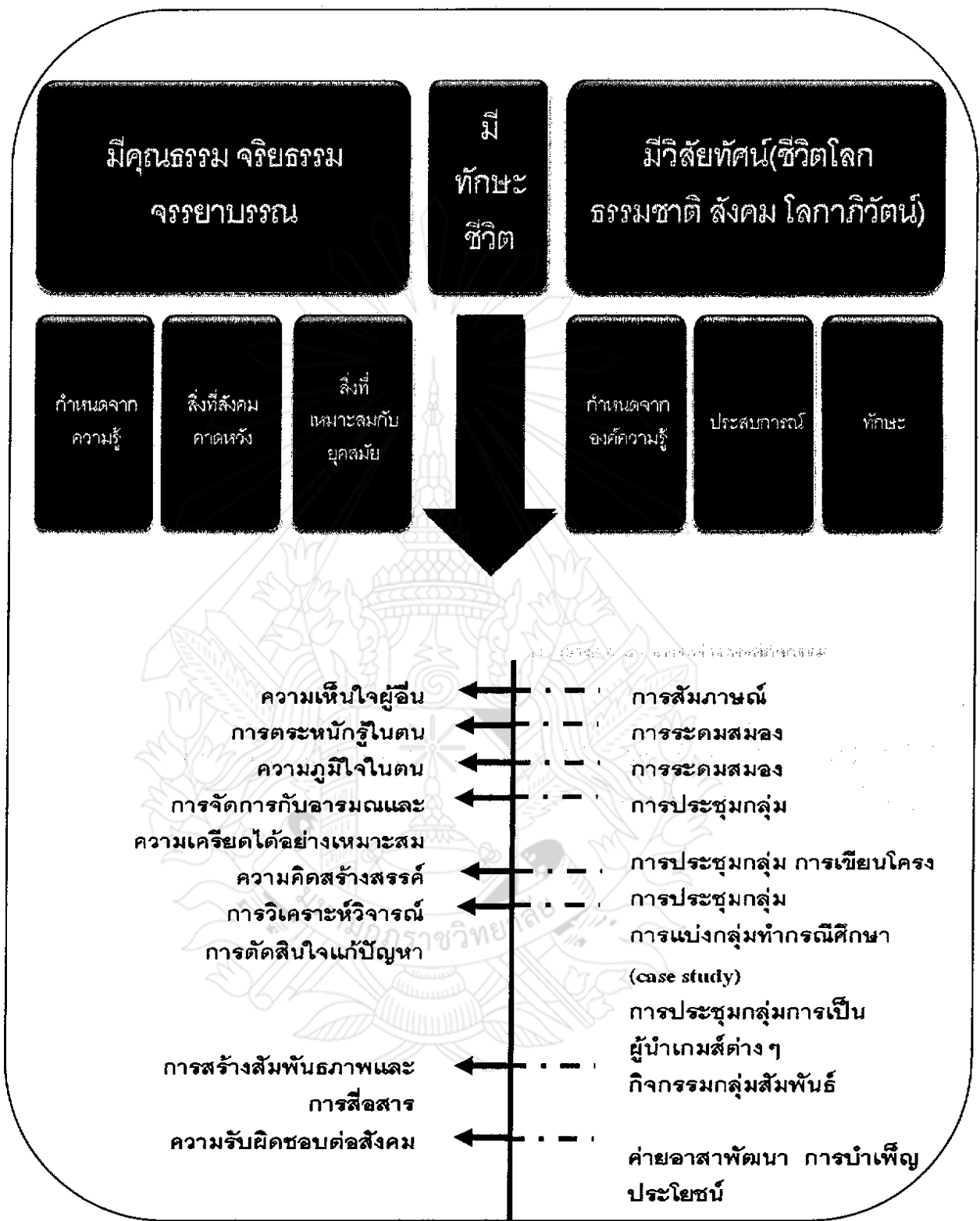
ประการที่ 1 สติปัญญา

ประการที่ 2 ประสพการณ์ทางสังคม

ประการที่ 3 สุขภาพจิตดีสรุปว่า ถ้าต้องการพัฒนาคนให้เป็นคนเก่งและดี จะต้อง

³เรื่องเดียวกัน.

พัฒนาลักษณะจิตใจ ทั้ง 4 ประการที่ระบุไว้ที่ลำดับและรากต้นไม้⁴

แผนภูมิที่ 2.1 แสดงคุณลักษณะของคน (ยุคใหม่) ที่พึงประสงค์

⁴เรื่องเดียวกัน.

คุณสมบัติอันเป็นความพร้อมที่จะพัฒนา จริยธรรมของบุคคลประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของชีวิตและหลัก จริยธรรม ทุกคนได้มีโอกาสเรียนรู้มาตั้งแต่วัยต้นของชีวิตจากการเลี้ยงดู การศึกษาอบรม และจากประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน โดยอาจเป็นในวิถีทางที่ต่างกัน ซึ่งเป็นผลให้บุคคลมีพัฒนาการทางจริยธรรมต่างกัน จากกฎเกณฑ์การตัดสินใจที่ต่างกัน

2. ความไม่ไฝ่ธรรม มนุษย์มีธรรมชาติ ของการ แสวงหาความถูกต้องเป็นธรรมหรือความดีงามตั้งแต่วัยทารก คุณสมบัตินี้ทำให้บุคคลนิยมคนดี ชอบสังคมที่มีคุณธรรมจริยธรรม ต้องการที่จะพัฒนาตนเองให้เป็นคนดี อย่างไรก็ตามประสบการณ์ในชีวิตจากการเลี้ยงดูและเจริญเติบโตในสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมคุณธรรม เป็นปัจจัยสำคัญให้บุคคลพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้มีจริยธรรมสูงกว่า

3. ความรู้จักตนเองของบุคคลนั้น ความรู้จักตนเองของบุคคล คือ สร้างความสามารถในการพิจารณาให้รู้อิทธิพลของความดีและความไม่ดีของตนให้ชัดเจน ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถเสริมสร้างความคิดของตนให้มีพลังเข้มแข็ง ในลักษณะที่ตนเองและสังคมยอมรับได้ ความรู้จักตนเองนี้จะทำให้บุคคลมีความมั่นใจ มีพลังและพร้อมที่จะขจัดความไม่ดีของตนและพัฒนาตนเองอย่างถูกต้องดีขึ้น

วิถีทางพัฒนาจริยธรรม

1. การศึกษาเรียนรู้ กระทำได้หลายวิธี ดังนี้

1.1 การศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการหาความรู้จากการอ่านหนังสือเกี่ยวกับปรัชญา ศาสนา วรรณคดีที่มีคุณค่า หนังสือเกี่ยวกับจริยธรรมทั่วไปและ จริยธรรมวิชาชีพ

1.2 การเข้าร่วมประชุมสัมมนา เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นและประสบการณ์เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม และการคบหาบัณฑิตผู้ใส่ใจด้านจริยธรรม

1.3 การเรียนรู้จากประสบการณ์ชีวิตและจากประสบการณ์ในสถานที่ปฏิบัติงาน ประสบการณ์จริงเป็นโอกาสอันประเสริฐในการเรียนรู้จริยธรรมแห่งชีวิตที่ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างลึกซึ้งทั้งด้านเจตคติและทักษะการแก้ปัญหาเชิง จริยธรรม อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับความพร้อมของบุคคล ผู้มีความพร้อมน้อยอาจจะไม่ได้ประโยชน์จากการเรียนรู้อันมีค่านี้เลย

2. การวิเคราะห์ตนเอง บุคคลผู้มีความพร้อมจะพัฒนามีความตั้งใจและเห็นความสำคัญของการวิเคราะห์ตนเองเพื่อทำความรู้จักในตัวตนเอง ด้วยการพิจารณาเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกของตนเอง จะช่วยให้บุคคลตระหนักรู้คุณลักษณะของตนเอง รู้จุดดีจุดด้อยของตน รู้ว่าควรคงลักษณะใดไว้ การวิเคราะห์ตนเอง กระทำได้ด้วยหลักการต่อไปนี้

2.1 การรับฟังความคิดเห็นเชิงวิพากษ์จากคำพูดและท่าทีปฏิกิริยาจากบุคคลรอบข้าง เช่น จากผู้บังคับบัญชา จากเพื่อนร่วมงาน จากผู้ใกล้ชิดหรือบุคคลในครอบครัว

2.2 วิเคราะห์ตนเองเกี่ยวกับความคิด ความต้องการเจตคติการกระทำ และผลการกระทำ ทั้งในอดีตและปัจจุบัน

2.3 ค้นหาความรู้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ เช่น จากตำรา บทความ รายงานการวิจัยด้านพฤติกรรมศาสตร์หรือศาสตร์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์และพัฒนาดนอย่างต้องแท้

2.4 เข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาจิตใจ (จิตใจและพฤติกรรมมนุษย์เป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาได้เช่นเดียวกับสรรพสิ่งทั้งหลายในโลก) ทำให้จิตใจเกิดการเปลี่ยนแปลงเกิดปัญญา รับรู้ตนเองอย่างลึกซึ้งและแท้จริง

3. การฝึกตน เป็นวิธีการพัฒนาด้าน คุณธรรมจริยธรรมด้วย ตนเองขั้นสูงสุด เพราะเป็นการพัฒนาความสามารถของบุคคล ในการ ควบคุมการประพฤติปฏิบัติของตนให้อยู่ในกรอบของพฤติกรรมที่พึงปรารถนาของสังคม ทั้งในสภาพการณ์ปกติและเมื่อเผชิญปัญหาหรือขัดแย้ง

3.1 การฝึกวินัยขั้นพื้นฐาน เช่น ความขยันหมั่นเพียร การฟังตนเอง ความตรงต่อเวลา ความรับผิดชอบ การรู้จักประหยัดและออม ความซื่อสัตย์ ความมี สัมมาคารวะ ความรักชาติฯ

3.2 การรักษาศีลตามความเชื่อในศาสนาของตน ศีลเป็นตัวกำหนดที่จะทำในสิ่งใดใน การที่จะกระทำชั่วร้ายใด ๆ อยู่ในจิตใจ ส่งผลให้บุคคลมีพลังจิตที่เข้มแข็งรู้เท่าทันความคิดสามารถ ควบคุมตนได้

3.3 การทำสมาธิ เป็นการฝึกให้เกิดการตั้งมั่นของจิตใจทำให้เกิดภาวะมีอารมณ์หนึ่งเดียวของกุศลจิต เป็นจิตใจที่สงบผ่องใสบริสุทธิ์เป็นจิตที่เข้มแข็ง มั่นคง แน่วแน่ ทำให้เกิดปัญญา สามารถพิจารณาเห็นทุกอย่างตรงสภาพความเป็นจริง

3.4 ฝึกการเป็นผู้ให้ เช่น การรู้จัก ให้อภัย รู้จักแบ่งปันความรู้ ความคิดความชอบ บริจาค เพื่อสาธารณประโยชน์ อุทิศแรงกายแรงใจช่วยงานสาธารณประโยชน์โดยไม่หวังผลตอบแทน ใด ๆ⁵

สรุปได้ว่า การพัฒนาจริยธรรมด้วยวิธีพัฒนาตนเองตามขั้นตอนดังกล่าว เป็นธรรมภาวะที่ บุคคลสามารถปฏิบัติได้ควบคู่กับการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่มิใช่เป็นการกระทำในลักษณะเสร็จ ลิ่น ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย เพราะจิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตาม กระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

⁵ เรื่องเดียวกัน.

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับประเทศ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้ดำเนินไปในทางสายกลาง เพื่อที่จะได้ก้าวทันยุคโลกาภิวัตน์

ความพอเพียง หมายถึง ความประมาณ ความมีเหตุ รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรแก่การมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและ ภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชา ต่างๆมาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

2.2.1 หลักเศรษฐกิจพอเพียงตามหลักพุทธศาสนา มีแนวปฏิบัติดังนี้

1. ทางสายกลาง ไม่พัฒนาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งจนเกินไป ทางสายกลางคือ ความเห็นที่ชอบและถูกต้องตามอริยมรรค 8⁶ ได้แก่

(1) สัมมาทิฐิ	ความเห็นชอบ
(2) สัมมาสังกัปปะ	การดำริชอบ
(3) สัมมาวาจา	การเจรจาชอบ
(4) สัมมากัมมันตะ	การทำงานชอบ
(5) สัมมาอาชีวะ	การเลี้ยงชีพชอบ
(6) สัมมาวายามะ	ความเพียรชอบ
(7) สัมมาสติ	การระลึกชอบ
(8) สัมมาสมาธิ	การมีสติตั้งมั่นชอบ

2. ความสมดุลและความยั่งยืน เน้นการพัฒนาในลักษณะองค์รวม

3. ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความพอดีทั้งในการผลิตและการบริโภค

4. ภูมิคุ้มกันและรู้เท่าทันโลก รู้ทันการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว

5. การสร้างคุณภาพ เน้นให้มีความซื่อสัตย์ สุจริต มีมิตร ไม่ตรี เอื้ออาทร มีความเพียร

มีวินัย มีสติ ไม่ประมาท⁷

2.2.2 หลัก 4 พ. (พึ่งตนเอง พอดี พอเพียง พอใจ)

การดำรงชีวิตส่วนตัวและชีวิตการทำงานตามรอยพระยุคลบาทปรัชญาเศรษฐกิจ

⁶สมพร เทพสิทธิ์า, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทธรรมสารจำกัด, 2549), หน้า 3.

⁷รวมปริทัศน์, เศรษฐกิจพอเพียง, ปีที่ 3 ฉบับที่ 4, (2549) : 13.

พอเพียงสำหรับข้าราชการ สามารถปฏิบัติตนตามหลัก 4 พ^๑ ดังนี้

พ. 1 พึ่งตนเอง

สัมพันธการเป็นข้าราชการมืออาชีพ คือ การเป็นข้าราชการที่มีความรู้ ความสามารถ รู้ลึก รอบรู้ รู้จริงในงานที่ทำ และต้องเป็นคนดีมีคุณธรรม ซื่อสัตย์ ซื่อตรง อดทนเสียสละ ต้องขยัน และ มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งสำคัญที่สุดต้องตระหนักเสมอว่า นายที่แท้จริงของข้าราชการคือ ประชาชนทั้งประเทศ

พ. 2 พอดี

แปลว่าในการปฏิบัติตัว การทำงาน การวางตัวและวางโครงการขอให้อยู่ในความพอดี หมายถึง ความพอดีเรื่องขอบเขตงาน การตั้งงบประมาณ การใช้คน การใช้ทรัพยากร ขอให้ดูแลพอดีๆ อย่าฟุ่มเฟือย

พ. 3 พอเพียง

หมายถึง การดำเนินงานต่างๆ ได้ทำอย่างพอเพียงจริงหรือไม่ เช่นขอบข่ายโครงการที่คุณตั้ง ได้ครอบคลุมสภาพปัญหาทุกแห่งหรือไม่ คุณได้อาข้อมูลมาอย่างพอเพียงแล้วหรือยังก่อนตัดสินใจ

พ. 4 พอใจ

คือพอใจกับตนเอง หมายถึง คุณเป็นข้าราชการที่ดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกิน พอประมาณ คุณก็จะพอใจกับตัวเอง หมายถึง คุณเป็นข้าราชการที่ดำรงชีวิตอย่างพอมีพอกิน พอประมาณ คุณก็จะพอใจสถานภาพตัวเองและพอใจกับความสามารถของเราในระดับหนึ่ง

สรุปได้ว่า วิธีพัฒนาตนเองตามขั้นตอนนี้ตามแนวคิดเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าว เป็นแนวทางที่บุคคลสามารถปฏิบัติได้ควบคู่กับการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่มิใช่เป็นการกระทำในลักษณะเสร็จสิ้น ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย เพราะจิตใจของมนุษย์เปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา เฉกเช่น กระแสสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

สมพร เทพสิทธิ์ ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรมเช่น เงิน ทรัพย์สิน ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่า

^๑สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง, การดำเนินชีวิตตามรอยพระยุคลบาท, 28 สิงหาคม 2548,

เศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรม⁹

1. **มิติด้านเศรษฐกิจ** เศรษฐกิจพอเพียงเป็นเศรษฐกิจแบบพอกิน ให้มีความขยันหมั่นเพียร ประกอบสัมมาอาชีพ เพื่อให้พึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน การปฏิบัติตามทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ เป็นตัวอย่างของการปฏิบัติตามเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งได้ช่วยให้เกษตรกรจำนวนมากมีรายได้เพิ่มสูงขึ้น มีชีวิตที่เป็นสุขตามสมควรแก่อัตภาพพ้นจากการเป็นหนี้และความยากจน สามารถพึ่งตนเองได้มีครอบครัวที่อบอุ่นและเป็นสุข

2. **มิติด้านจิตใจ** เศรษฐกิจพอเพียงเน้นที่มาจากใจที่รู้จักพอคือ พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลภ เศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเริ่มที่ตัวเองโดยสร้างรากฐานทางจิตใจที่มั่นคง โดยเริ่มจากใจที่รู้จักพอ เป็นการปฏิบัติตามทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา

ดร. สุเมธ ตันติเวชกุล ได้เขียนไว้ในหนังสือเรื่อง “ใต้เบื้องพระยุคลบาท” ว่าเศรษฐกิจพอเพียง กล่าวโดยสรุป คือการหันกลับมายึดเส้นทางสายกลาง(มัชฌิมาปฏิปทา) ในการดำรงชีวิต โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง 5 ประการ คือ

1. **พึ่งตนเองทางจิตใจ** คนที่สมบูรณ์พร้อมต้องมีจิตใจที่เข้มแข็ง มีจิตสำนึกว่าตนนั้นสามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นจึงควรที่จะสร้างพลังผลักดันให้มีภาวะจิตใจอีกเหนือต่อผู้ชีวิตด้วยความสุจริต แม้อาจจะไม่ประสบความสำเร็จบ้างก็ตาม มิพึงควรท้อแท้ ให้พยายามต่อไป พึงยึดพระราชดำรัส “การพัฒนาตน” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวว่า

“บุคคลต้องมีรากฐานทางจิตใจที่ดีคือความหนักแน่นมั่นคงในสุจริตธรรม และความมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้จนสำเร็จ ทั้งต้องมีกุศโลบาย หรือวิธีการอันแยบยลในการปฏิบัติงาน ประกอบพร้อมกันด้วยจึงสำคัญผลดีแน่นอนและบังเกิดประโยชน์อันยั่งยืนแก่ตนเองและแผ่นดิน”

2. **พึ่งตนเองทางสังคม** ควรเสริมสร้างให้แต่ละชุมชนในท้องถิ่น ได้ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกัน นำความรู้ที่ได้รับถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ซึ่งกันและกัน ดังพระบรมราโชวาทว่า

“เพื่อให้งานรุดหน้าไปพร้อมเพรียงกัน ไม่ลดหล่น จึงขอให้ทุกคนพยายามที่จะทำงานในหน้าที่อย่างเต็มที่ และให้มีการประสานสัมพันธ์กันให้ดีเพื่อให้งานทั้งหมดเกื้อหนุนสนับสนุนกัน”

3. **พึ่งตนเองได้ทางทรัพยากรธรรมชาติ** คือการส่งเสริมให้มารนำเอาศักยภาพของผู้คนในท้องถิ่น สามารถแสวงหาทรัพยากรธรรมชาติหรือวัตถุในท้องถิ่นที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

⁹สมพร เทพสิทธิ์า, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, อ้างแล้ว, หน้า 39-47.

ซึ่งส่งผลให้เกิดการพัฒนาประเทศไทยอย่างดียิ่ง สิ่งดีก็คือการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น(Local wisdom) ซึ่งมีมากมายในประเทศไทย

4. **พึ่งตนเองได้ทางเทคโนโลยี** ควรส่งเสริมให้มีการศึกษา ทดลอง ทดสอบ เพื่อให้ได้มาซึ่งเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและสังคมไทย และสิ่งสำคัญสามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้อย่างเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับพระราชดำรัสที่ว่า

“จุดประสงค์ของศูนย์การศึกษาฯ คือ เป็นสถานที่สำหรับค้นคว้าวิจัยในท้องถิ่น เพราะว่าแต่ละท้องถิ่น สภาพฝนฟ้าอากาศและประชาชนในท้องถิ่นที่ต่างๆ กัน ก็มีลักษณะแตกต่างกันมากเหมือนกัน”

5. **พึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ** หมายถึงสามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น กล่าวคือ แม้ไม่มีเงินก็ยังมีข้าว ปลา ผัก ผลไม้ ในท้องถิ่นของตนเองเพื่อการยังชีพ และสามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาคต่อไปได้ด้วย

3. **มิติด้านสังคม เศรษฐกิจ** พอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้อเฟื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกัน เพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้ โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอาัดเอาเปรียบกัน การมั่งร่ำรวยทำลายกัน

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้พระราชทานพระบรมราโชวาทแก่สภายูวพุทธิสมาคมนแห่งชาติ ในพระบรมราชูปถัมภ์ เพื่ออัญเชิญไปอ่านในพิธีเปิดประชุมยูวพุทธิสมาคมนทั่วประเทศครั้งที่ 18 ในวันที่ 18 มกราคม 2530 มีข้อความที่สำคัญดังนี้

“การสร้างสรรค์แผ่นดินไทยให้เป็นแผ่นดินทอง หรือการช่วยตัวเอง ปัจจุบันนี้เห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความสงบให้เกิดขึ้นก่อนโดยเร็ว เพราะถ้าความสงบยังไม่เกิด เราจะคิดอ่านแก้ไขปัญหาหรือจะรวบรวมกำลังกันทำการงานช่วยตัวเองไม่ได้ ความสงบนั้นภายนอกได้แก่ สถานการณ์อันเรียบร้อยเป็นปกติ ไม่มีวุ่นวายขัดแย้ง ไม่มีการเอาัดเอาเปรียบเบียดเบียนหรือมั่งร่ำรวยทำลายกันภายในได้แก่ ความคิดจิตใจที่ไม่ฟุ้งซ่านหวั่นไหวหรือเดือดร้อนกระวนกระวายด้วยอำนาจความมักไม่เห็นแก่ตัว ความร้ายกาจเพ่งโทษ ความหลงใหลเห่อเหิมอันเป็นต้นเหตุของอกุศลทุจริตทั้งหมด การทำความสงบนั้นต้องเริ่มที่ภายในใจก่อน”

4. **มิติด้านวัฒนธรรม วัฒนธรรม** หมายถึง วิถีชีวิต (Way of life) เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตที่ประหยัด อุดม มีชีวิตที่เรียบง่ายไม่ฟุ้งเฟ้อ ไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและบริโภคนิยม ซึ่งก่อให้เกิดการเป็นหนี้สินเกิดการทุจริตคอร์รัปชัน เป็นปัญหาสังคมที่ร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่ง ที่บ่อนทำลายความมั่นคงของชาติ

สาเหตุประการหนึ่งของความยากจนคือการขาดการประหยัดและอดออม ใช้เงินมากเกินไป รายได้ ใช้จ่ายเงินซื้อเครื่องอุปโภคบริโภคที่เกินจำเป็น ใช้จ่ายเงินเพื่อการเที่ยวเตร่และความสนุกสนานที่เกินขอบเขต

คนไทยมักจะชอบแข่งขันในการใช้สินค้าที่มียี่ห้อราคาแพง ทำให้ใช้จ่ายเงินอย่างสุรุ่ยสุ่มเพื่อยกยอฐานะ ตามคำกล่าวที่ว่า “มีรายได้น้อยแต่มีรสนิยมสูง” เมื่อรายได้ไม่พอก็กู้หนี้ยืมสินหรือซื้อสินค้าเงินผ่อน ทำให้ต้องมีหนี้สินจำนวนหนี้สินได้เพิ่มพูนขึ้นเรื่อยๆ บางคนไม่มีเงินชำระหนี้ก็ต้องหาทางโดยการฆ่าตัวตาย

“ในทางเศรษฐกิจ เงินออม (Saving) ของประชาชนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ประเทศที่มีเงินออมสูง ก็ไม่จำเป็นต้องไปกู้ยืมเงินจากประเทศมาใช้ สามารถที่จะให้ประเทศอื่นกู้ยืมเงินได้ ส่วนประเทศที่มีเงินอ้อมต่ำหรือไม่มีเงินออม ก็จะต้องกู้เงินจากต่างประเทศมาใช้หากู้และเป็นหนี้มากเกินไปก็จะทำให้กระทบกระเทือนต่อฐานะทางเศรษฐกิจและการเงินจากต่างประเทศเป็นจำนวนถึง 90,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐอเมริกาในกลางปี 2540 เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้องประสบภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจและการเงินอย่างรุนแรง”¹⁰

คนที่ไม่มีเงินออมจะต้องเป็นคนประหยัด ใช้จ่ายน้อยกว่ารายได้ คนที่ไม่ควบคุมการใช้จ่ายมีนิสัยฟุ่มเฟือย เห็นคนอื่นมีอยากมีบ้างทั้งที่ฐานะทางการเงินไม่อำนวยให้ จะพยายามหาเงินมาไม่ว่าโดยทางสุจริตหรือทุจริตไม่ว่าโดยชอบธรรมหรือไม่ชอบธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทเกี่ยวกับความฟุ้งเฟ้อมีข้อความที่สำคัญ ดังนี้

“ความฟุ้งเฟ้อทำให้เกิดความไม่พอคนเราฟุ้งเฟ้อก็ไม่มีทางที่จะหาทรัพย์มาป้อนความฟุ้งเฟ้อได้ ความฟุ้งเฟ้อเป็นปากที่หิวไม่หยุด เป็นปากที่หิวตลอดเวลาป้อนเท่าไรไม่พอ หาเท่าไรไม่พอ ฉะนั้นจะต้องหาทางป้องกัน วิธีที่จะนำมาป้อนความฟุ้งเฟ้อ ซึ่งก็คือการทุจริต”

กล่าวโดยสรุป การมีวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง มีข้อปฏิบัติที่สำคัญดังนี้

1. มีชีวิตที่เรียบง่าย ประหยัด ไม่ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย
2. ให้ยึดถือทางสายกลาง รู้จักพอ พอดี พอประมาณและพอใจ
3. มีความเมตตาเอื้ออาทรต่อกัน ร่วมมือและช่วยเหลือกัน ไม่เบียดเบียนกัน ไม่เอาัดเอาเปรียบ ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน

¹⁰ ภัชรินทร์ เลิศบุรุษ, “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลศิลาอำเภอดิษล จังหวัดนครศรีธรรมราช”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2551, หน้า11.

หนังสืออ้างอิง
(REFERENCE BOOK)
ให้ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

เลขทะเบียน 5848732
เลขเรียกหนังสือ 1230.928
วันที่ 17.7.58

19

ให้สัมมาอาชีพด้วยความขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์สุจริต ใฝ่หาความรู้ เพื่อนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์

5. ให้สามารถพึ่งตนเองได้ ให้พ้นจากความยากจน ให้สามารถพอยู่พอกิน ไม่เดือดร้อนไม่ตกเป็นทาสของอบายมุข วัตถุนิยมและบริโภคนิยม

จากกรอบความคิดของปรัชญาเศรษฐกิจนี้ เป็นการชี้แนะแนวทางเป็นการดำรงอยู่และปฏิบัติตนทั้งแนวทางปฏิบัติและแนวตัวอย่างการประยุกต์ที่เกิดขึ้น โดยปรัชญาใช้ได้ทั้งระดับปัจเจกชน ครอบครัว ชุมชน ประเทศ ในที่นี้มองในแง่การบริหารเศรษฐกิจ(ระดับประเทศ)เป็นการมองโลกในลักษณะที่เป็นพลวัต มีความเปลี่ยนแปลง มีความไม่แน่นอน และมีความเชื่อมโยงกับกระแสโลกคือไม่ใช่ปิดประเทศ แต่ในขณะเดียวกันก็ไม่ใช่เสรีเต็มที่อย่างไม่มีการควบคุมดูแล มาใช้อยู่อย่างโดดเดี่ยวหรืออยู่โดยพึ่งพิงภายนอกทั้งหมด คุณลักษณะเน้นการกระทำที่พอประมาณ อย่างบนพื้นฐานของความมีเหตุผลและการสร้างภูมิคุ้มกัน

ความพอเพียง คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล มีระบบภูมิคุ้มกันที่ดีต่อผลกระทบของการเปลี่ยนแปลง หากขาดองค์ประกอบใดก็ไม่เป็นความพอเพียงที่สมบูรณ์

ความพอประมาณ คือ ความพอดี กล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นการยืนได้โดยลำแข้งของ โดยการกระทำไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป ในมิติต่างๆ เช่น การบริโภค ผลการผลิตอยู่ในระดับสมดุล การใช้จ่าย การออมอยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับตนเอง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ความมีเหตุผล หมายความว่า การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอประมาณ ในมิติต่างๆ จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุมีผล ต้องเป็นการมองระยะยาว คำนึงถึงความเสี่ยง มีการพิจารณาจากเหตุปัจจัยและข้อมูลที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิด

การมีภูมิคุ้มกันในตัวดีพอสมควร พลวัตในมิติต่าง ๆ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในสภาวะต่าง ๆ อย่างรวดเร็วขึ้น จึงต้องมีการเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ การกระทำที่เรียกว่าพอเพียงไม่คำนึงถึงเหตุการณ์และผลในปัจจุบันแต่จำเป็นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ภายใต้ข้อจำกัดของข้อมูลที่มีอยู่และสามารถสร้างภูมิคุ้มกันพร้อมกับความเปลี่ยนแปลง

ทั้งนี้ เงื่อนไขการปฏิบัติ ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ การมีความรอบรู้ รอบคอบ ระมัดระวัง มีคุณธรรมความซื่อสัตย์สุจริต

ความรอบรู้ คือ มีความรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ อย่างรอบด้าน ในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นประโยชน์พื้นฐานเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติอย่างพอเพียง การมีความรอบรู้ย่อมทำให้มีการตัดสินใจที่ถูกต้อง

ความรอบคอบ คือ มีการวางแผน โดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาการต่าง ๆ มาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มทร.

ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร

โปรดนำมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย

ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่างๆเหล่านั้น ไปใช้ในทางปฏิบัติ โดยเป็นการระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งกลุ่มคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้านคือ ด้านจิตใจ/ปัญญาและด้านกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้ว่าคุณธรรม ธรรมะในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา และความรอบคอบเงื่อนไขนี้จะทำให้การปฏิบัติตามเนื้อหาของความพอเพียงเป็นไปได้

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ประกอบด้วยหลักการหลักธรรมหลายประการ อาทิ

1. เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
2. เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
3. จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทัน โลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว กว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี
4. ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน
5. จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน
6. จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทนความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ¹¹

¹¹สมพร เทพสิทธา, การเดินตามรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจนและการทุจริต, พิมพ์ครั้งที่ 4, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท อมรินทร์ พับลิคेशनส์ จำกัด, 2549), หน้า 8.

พัฒนา ยอดพฤติการ ได้กล่าวถึงเศรษฐกิจพอเพียงว่าสามารถแบ่งได้ 3 ระดับ คือ¹²

ระดับที่ 1. เป็นเศรษฐกิจที่เน้นความพอเพียง ระดับบุคคลและครอบครัว คือ พึ่งพาตนเอง ได้ ช่วยเหลือเกื้อกูล สามีภรรยาใกล้เคียง มีความพอเพียงในการดำเนินชีวิต อยู่อย่างปกติสุข

ระดับที่ 2. เป็นความพอเพียงในระดับกลุ่มหรือองค์กร มีการรวมพลังกันเพื่อดำเนินการ ด้านต่างๆ โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระดับที่ 3. เป็นความพอเพียงในระดับเครือข่าย ร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก มีการขยาย กิจกรรมทางเศรษฐกิจ มีการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านต่างๆ

สมพร เทพสิทธิ์า ชี้ให้เห็นว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริสอดคล้องกับ เศรษฐศาสตร์แนวพุทธของ อี.เอฟ.ชูเมกเกอร์ (E.F.schumacher) นักเศรษฐศาสตร์ชาวเยอรมันผู้มี ชื่อเสียง และ ของพระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตโต) พระเถระผู้มีชื่อเสียง ที่ได้รับการยกย่องทั้งใน ประเทศและต่างประเทศ ดังนี้¹³

อี.เอฟ.ชูเมกเกอร์ ได้เสนอความคิดทางเศรษฐศาสตร์แนวใหม่ ซึ่งต่อต้านเศรษฐศาสตร์ แบบวัตถุนิยม ความเรียงเรื่อง “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” (Buddhist Economics) ของเขา ได้กลายเป็น ธรรมเนียมข้อหนึ่งในมรรคแปดของพระพุทธเจ้าเป็นเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ นักเศรษฐศาสตร์

สมัยใหม่ส่งเสริมให้มนุษย์มีมาตรฐานการครองชีพที่สูง โดยวัดจากจำนวนการบริโภค และถือว่าผู้ที่บริโภคมากจะ “อยู่ดีกินดี” กว่าผู้บริโภคน้อย แต่นักเศรษฐศาสตร์แนวพุทธมีความเห็น ว่า การบริโภคเป็นเพียงมรรคที่จะนำมาซึ่งความอยู่ดีกินดี ดังนั้นจุดมุ่งหมายน่าจะอยู่ที่การทำให้การ กินคืออยู่ดีมากเศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ ความเรียบง่าย อหิงสาธรรมและทางสายกลาง

ชูเมกเกอร์ ยังได้เขียนหนังสือเรื่อง “Small is beautiful” โดยเน้นให้ประเทศกำลังพัฒนา พัฒนาประเทศโดยยึดหลักเล็กแต่มีประสิทธิภาพชูเมกเกอร์ได้เสนอให้ใช้เทคโนโลยีระดับกลาง ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่มีศักดิ์ศรีของความเป็นคนในการแก้ไขปัญหาการว่างงาน การอพยพของประชากร จากชนบทมาสู่เมือง การครอบงำของบริษัทที่มีการจัดองค์กรขนาดใหญ่ต่อคนงาน

ชูเมกเกอร์ ได้กล่าวเตือนว่า การทำให้ประเทศเป็นประเทศสมัยใหม่ (Modernization) ดังที่ ปฏิบัติกันทุกวันนี้ โดยไม่คำนึงถึงคุณค่าทางศาสนาและคุณค่าทางจิตใจ ผลที่เกิดขึ้นจะเป็นหายนภัย เช่น ความลุ่มจมของเศรษฐกิจชนบท ปัญหาความว่างงานที่เพิ่มขึ้นทั้งในชนบทและตัวเมืองและการ เจริญเติบโตของชนชั้นกรรมมาชีพในตัวเมืองโดยที่ไม่สามารถหาความสุขได้ทั้งทางกายและทางใจ

¹²พัฒนา ยอดพฤติการ, เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร, อ้างแล้ว, หน้า 83-84.

¹³สมพร เทพสิทธิ์า, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, อ้างแล้ว, หน้า 33-38.

นอกจากนี้ยังมีความคิดแนวใหม่เกี่ยวกับ “เศรษฐศาสตร์สีเขียว หรือ Green Economics” ซึ่งเป็นเศรษฐศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องประชาชนและโลกธรรมชาติ ปรัชญาของเศรษฐศาสตร์สีเขียวเน้นเรื่องของคุณภาพของประชาชนที่อยู่ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เศรษฐศาสตร์สีเขียวมีแนวคิดว่าการสนองความต้องการทางวัตถุ ไม่อาจทำให้มนุษย์หรือสังคมมีความสุขได้สมบูรณ์มากขึ้นเท่าใดนัก การแสวงหาวัตถุของคนกลุ่มหนึ่ง(ซึ่งแสวงหาอย่างไร้ขอบเขต)จะทำให้คนอีกกลุ่มหนึ่ง(ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของสังคม)ต้องตกอยู่ในความทุกข์ยาก เพราะคนกลุ่มน้อยกลุ่มนั้นจะเอาทรัพยากรส่วนใหญ่ไปครองและไปใช้เกือบหมด

มหาตมะ กานธี ได้กล่าวไว้ว่า “โลกเรามีทรัพยากรเพียงพอสำหรับสนองความต้องการของมนุษย์ แต่มีไม่เพียงพอสำหรับความโลภของมนุษย์” มนุษย์เราจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงแนวคิดใหม่ โดยไม่ตกเป็นทาสของวัตถุนิยมและความเห็นแก่ตัวมากเกินไป จะต้องคำนึงถึงด้านจิตใจ นึกถึงประโยชน์ของผู้อื่นและสังคมด้วย เพื่อทุกฝ่ายจะอยู่ร่วมกันได้ด้วยความสุข เศรษฐศาสตร์ที่เน้นเรื่อง “ยิ่งมากยิ่งดี” (The economics of more and more) จะต้องเปลี่ยนเป็นเศรษฐศาสตร์ของความ “พอดี” (The economics of enough) ซึ่งตรงกับหลักธรรมของพระพุทธศาสนาในเรื่องของมัตตัญญูตา คือ ความเป็นผู้รู้จักประมาณ คือ ความพอเหมาะพอดี

ในปาฐกถาเรื่อง “เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ” ของ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงเรื่องเศรษฐศาสตร์แนวพุทธว่า เศรษฐศาสตร์แนวพุทธนี้มีลักษณะเป็นสายกลาง อาจจะมีเรียกว่า เศรษฐศาสตร์สายกลางหรือเศรษฐศาสตร์มัชฌิมาปฏิปทา ที่ว่าเป็นสายกลางเป็นมัชฌิมา คือ มีความพอดี พอประมาณ ได้คุณภาพ ความพอดีคือจุดที่คุณภาพชีวิตกับความพึงพอใจมาบรรจบกัน หมายความว่า เป็นการได้รับความพึงพอใจด้วยการตอบสนองความต้องการของคุณภาพชีวิตที่กำหนด เศรษฐศาสตร์แนวพุทธ คือ มัตตัญญูตา ความรู้จักพอประมาณ รู้จักพอดีในการบริโภคหมายถึง ความพอดี ให้คุณภาพของชีวิตมาบรรจบกับความพึงพอใจ

ความหมายอีกอย่างหนึ่งของความพอดีหรือมัชฌิมา คือ ไม่เบียดเบียนผู้อื่น คำว่าไม่เบียดเบียนผู้อื่นในพุทธศาสนานั้น ไม่ใช่เฉพาะคนเรา มีหลักว่า อหิงสา สพฺพปาณานํ แปลว่า ไม่เบียดเบียนชีวิตทั้งปวง ซึ่งสมัยนี้เรียกว่า ecology – system แปลว่า ระบบนิเวศ เมื่อมองในแง่ของพระพุทธศาสนาหลักการทางเศรษฐศาสตร์ก็มาสัมพันธ์กับเรื่องระบบการดำรงอยู่ของมนุษย์ที่ว่า มีองค์ประกอบ 3 อย่าง สัมพันธ์อิงอาศัยกันอยู่ องค์ประกอบ 3 อย่างนี้คือ มนุษย์ ธรรมชาติ และสังคม องค์ประกอบทั้งสามในการดำรงอยู่ของมนุษย์จะต้องประสานเกื้อกูลกัน ฉะนั้น พฤติกรรมในทางเศรษฐศาสตร์ของมนุษย์จะต้องเป็นไปในทางที่ไม่เบียดเบียนตน คือ ไม่ทำให้เสียคุณภาพชีวิตของตนเอง แต่ให้เป็นไปในทางที่พัฒนาคุณภาพชีวิตและไม่เบียดเบียนคนอื่น คือ ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่สังคม และไม่ทำให้เสียคุณภาพของระบบธรรมชาติสิ่งแวดล้อม

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวัน

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ กล่าวเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าให้เป็นไปอย่างพอดี ซึ่งเศรษฐกิจพอเพียงยึดหลักความพอดี 5 ด้าน คือ ความพอดีด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากร ด้านเทคโนโลยี และด้านเศรษฐกิจ¹⁴

ศูนย์ เศรษฐ์บุญสร้าง อธิบายว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปัญญาชุดหนึ่ง “หัวใจสำคัญของการพัฒนาตาม วิถีทางเศรษฐกิจพอเพียง อยู่ที่การสร้างปัญญา”¹⁵ ซึ่งผู้ที่จะเข้าถึงได้นั้นต้องมีกระบวนการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือในการสังขมปัญญาดังกล่าว ประกอบด้วย คุณธรรม 4 ประการ คือ การรักษาความสัจ ความจริงใจต่อตนเอง ประการที่สองคือ การรู้จักข่มใจตนเอง การฝึกใจตนเอง ประการที่สามคือ การอดทนอดกลั้นและอดออม ประการที่สี่คือ การรู้จักถ่วงความชั้ว ความทุจริต และรู้จักสละประโยชน์ส่วนน้อยของตนเพื่อประโยชน์ของบ้านเมือง ด้วยเหตุแห่งการปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทคุณธรรม 4 ประการนี้ จึงสามารถแบ่งขั้นตอนการปฏิบัติเพื่อสู่ความสำเร็จของชีวิตสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเป็นเหตุเป็นผลและเป็นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้ดังนี้¹⁶

1. การจับประเด็นปัญหา
2. การวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา
3. การกำหนดขอบเขต เป้าหมายในการแก้ปัญหา
4. การเขียนคำปณิธาน
5. การดำรงความมุ่งหมาย
6. การอดทน อดกลั้น และอดออม
7. การถ่วงความชั้ว ความทุจริต

ประเวศ วะสี ได้กล่าวไว้ว่า เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงในอย่างน้อย 7 ประการด้วยกัน คือ¹⁷

¹⁴ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, เศรษฐกิจพอเพียง ความพอเพียงมวลรวมในประเทศ, อ้างแล้ว, หน้า 19-20

¹⁵ศูนย์ เศรษฐ์บุญสร้าง, 7 ขั้นตอนของการปฏิบัติสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ฐานรวมห่อ จำกัด, 2550), หน้า 6-11.

¹⁶ศูนย์ เศรษฐ์บุญสร้าง, แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้นสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2550), หน้า 304.

¹⁷ประเวศ วะสี, เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอชาวบ้าน, 2550), หน้า 5-6 .

1. พอเพียงสำหรับทุกคน ทุกครอบครัว ไม่ใช่เศรษฐกิจแบบทอดทิ้งกัน
 2. จิตใจพอเพียง ทำให้รักและเอื้ออาทรคนอื่นได้ คนที่ไม่รู้จักพอจะรักคนอื่นไม่เป็นและทำลายมาก
 3. สิ่งแวดล้อมพอเพียง มีการอนุรักษ์ และเพิ่มพูนสิ่งแวดล้อม ทำให้ยังชีพและทำมาหากินได้ เช่น การทำเกษตรแบบผสมผสาน ได้ทั้งอาหาร สิ่งแวดล้อมและเงิน
 4. ชุมชนเข้มแข็งพอเพียง การรวมตัวกันเป็นชุมชนเข้มแข็งสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ได้ เช่น ปัญหาสังคม ปัญหาความยากจน ปัญหาสิ่งแวดล้อม
 5. ปัญหาพอเพียง มีการรวมตัวกันในการปฏิบัติ และปรับตัวได้อย่างต่อเนื่อง
 6. อยู่บนพื้นฐานของวัฒนธรรมพอเพียง เศรษฐกิจควนสัมพันธ์และเติมโตขึ้นจากพื้นฐานทางวัฒนธรรม
 7. มีความมั่นคงพอเพียง ไม่ใช่วูบวาบ เคี้ยวจนเคี้ยวรวบแบบกะทันหัน ส่งผลต่อสุขภาพกายสุขภาพจิต เศรษฐกิจพอเพียงที่มั่นคงจึงทำให้สุขภาพจิตดี
- สุทธิ สุปิยะชาติ** กล่าวถึงการน้อมนำเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ ดังนี้¹⁸
- ในระดับครอบครัว / บุคคล ควรใช้ชีวิตที่พอดี ไม่ฟุ้งเฟ้อ
- ในระดับชุมชน ควรร่วมมือกันทำกิจกรรม ร่วมตัดสินใจ พัฒนาเกษตร เรียนรู้ใช้ สร้างสมดุลเทคโนโลยีไม่ซับซ้อนเพื่อพัฒนาชุมชน
- ในระดับประเทศ ส่งเสริม สร้างสมดุล ทุนทาวสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากร โดยเน้นตลาดในประเทศก่อน เหลือจึงส่งออก ไม่ลงทุนมากเกินไป
- อิระวัชร จันทระประเสริฐ** นำเสนอแนวคิดในการพัฒนา คือการจัดสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ เพื่อพัฒนาสู่ความพอมีพอกิน หรือ ฟั่งตนเอง ได้ แล้วก้าวไปสู่กำลังผลิตของสังคม กล่าวคือ¹⁹
1. การจัดสวัสดิการสังคมและสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้ประชากรกลุ่มผู้ประสบปัญหาได้รับการสงเคราะห์ช่วยเหลือและได้รับบริการขั้นพื้นฐาน ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ตามปกติ สามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวและชุมชนอย่างเป็นปกติสุข

¹⁸สุทธิ สุปิยะชาติ, พระบารมีปกเกล้าฯ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ธรรมสาร จำกัด, 2550), หน้า 180-181 .

¹⁹อิระวัชร จันทระประเสริฐ, “แนวคิดและประสบการณ์ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม”, นิตยสารการประชาสงเคราะห์ 3, (พฤษภาคม-มิถุนายน 2541) : 16-18.

2. พัฒนาให้พอยู่ พอกิน หรือพึ่งพาตนเอง โดยมุ่งเน้นให้ประกอบอาชีพการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ พร้อมกับการฝึกอบรมวิชาชีพที่เหมาะสมตามความถนัดและมีตลาดรองรับ รวมถึงสามารถทำงานในไร่นาหรือชุมชนได้ตลอดทั้งปี

กลุ่มประชากรผู้ยากไร้ อันเนื่องมาจากเศรษฐกิจถดถอย การว่างงาน การถูกเลิกจ้าง หรือสาเหตุอื่นซึ่งกระทบต่อครอบครัว ต้องได้รับการดูแลเพื่อให้มีงานทำ มีอาชีพและรายได้ ซึ่งสามารถดำเนินการได้ 2 ลักษณะ คือ การรวมกลุ่มประกอบอาชีพ และการจ้างงานพัฒนาชุมชนและพัฒนาสิ่งสาธารณูปโภค ซึ่งส่งผลสู่ขบวนการผลิตอย่างอื่น เช่น แหล่งน้ำ แหล่งท่องเที่ยว ถนน ฯลฯ

สมพร เทพสิทธิ์า ได้กล่าวว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ เป็นปรัชญานำทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีแนวทางดังนี้²⁰

1. ทางสายกลาง ไม่พัฒนาไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งจนเกินไป เช่น ปิดประเทศหรือเปิดเสรีเต็มที่
2. ความสมดุลและความยั่งยืน เน้นการพัฒนาในลักษณะองค์รวม
3. ความพอประมาณอย่างมีเหตุผล มีความพอดีทั้งในการผลิตและการบริโภค
4. ภูมิคุ้มกันรู้เท่าทันโลก รู้เท่าการเปลี่ยนแปลงในเรื่องต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว
5. การเสริมสร้างคุณภาพคน เน้นให้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีตรีนไมตรี เอื้ออาทร มีความเพียร มีวินัย มีสติ ไม่ประมาทฯ พัฒนาปัญญาและความรู้อย่างต่อเนื่อง

เป็นที่น่ายินดีที่แผนพัฒนาฯ ได้ยึดทางสายกลางเป็นแนวทางการพัฒนาประเทศ ปรากฏว่าการพัฒนาประเทศที่ผ่านมาจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1 ในปี พ.ศ.2504 ถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 7 ซึ่งสิ้นสุดในปี 2539 ได้เน้นในเรื่องเศรษฐกิจและความเจริญทางวัตถุเป็นสำคัญ ไม่ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาสังคม โดยเฉพาะการพัฒนาคนด้านจิตใจเท่าที่ควร จึงทำให้ปัญหาสังคมมากยิ่งขึ้นและรุนแรงยิ่งขึ้น เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหายาเสพติด ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน การมุ่งเน้นการแข่งขันเพื่อการสร้างความมั่งคั่งในด้านรายได้ ทำให้คนไทยและสังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้นก่อให้เกิดปัญหาด้านพฤติกรรมของคนในสังคมคือการย่อหย่อนในศีลธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย การเอาวัดเอาเปรียบกันส่งผลให้วิถีชีวิตและค่านิยมดั้งเดิมที่ดีงามของไทยเริ่มจางหายไป พร้อมกับการล่มสลายของสถาบันครอบครัว ชุมชน และวัฒนธรรมของท้องถิ่น

พระยาอนูมานราชชน ผู้ได้รับการยกย่องจากองค์ไคว่าเป็นบุคคลที่มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรมระดับโลก ได้อธิบายเรื่องวัฒนธรรมว่า วัฒนธรรมแบ่งออกเป็นวัฒนธรรมทางวัตถุ

²⁰สมพร เทพสิทธิ์า, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, อ้างแล้ว, หน้า 13-17.

การหา คือ การรู้จักวิธีการหา โดยอาศัยความสามารถและโอกาสที่ตนมี ในการทำให้เกิดผลผลิตอย่างพอเหมาะกับความความสามารถของตนไม่เกียจคร้านจนผลผลิตน้อยเกินไปและไม่ขยันจนผลผลิตออกมาเกินความต้องการ

การกิน คือ การรู้จักบริโภคให้ถูกวิธี สิ่งที่เราหาหรือผลิตได้ ส่วนหนึ่งเราก็ต้องบริโภคเองได้ด้วย จึงไม่จำเป็นต้องไปซื้อหาในสิ่งที่เราสามารถผลิตได้เอง ใครก็ตามที่ต้องซื้อหาในสิ่งที่ตนสามารถผลิตได้เองนั้น ต้องถือว่าคนผู้นั้นไม่ฉลาด เพราะจะทำให้เกิดค่าใช้จ่ายขึ้นโดยไม่จำเป็นการบริโภคนั้น เราก็จะต้องกินส่วนที่คิดว่าพอเพียงต่อการบริโภคของครอบครัวเรานั้น ๆ ไว้แต่จะต้องไม่ฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่าย ไม่กินทิ้งกินขว้าง

การขาย คือ การที่เราต้องรู้จักกับผลผลิตส่วนหนึ่งเพื่อนำมันออกไปขายให้เกิดเป็นรายได้กลับเข้ามาจนเจือครอบครัว เพื่อซื้อหาสิ่งของจำเป็นอื่น ๆ ที่เราไม่สามารถผลิตได้ด้วยตนเองและเพื่อนำเงินส่วนหนึ่งมาทำทุนต่อซื้อและจักหาวัตถุดิบในการผลิตเข้ามาใหม่

ส่วนการเก็บ ก็คือ การรู้จักเก็บออม เงินทองที่ได้มาจากการขายนั้นส่วนหนึ่งนำไปใช้ ส่วนหนึ่งนำไปต่อทุนซื้อวัตถุดิบในการผลิตครั้งต่อไป อีกส่วนหนึ่งก็ให้นำไปเก็บออม เพื่อเอาไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นภายหลัง หรือ ไว้เป็นค่ารักษาพยาบาลยามเจ็บไข้ได้ป่วย การเก็บยังไม่ได้หมายถึงเพียงการเก็บออมเงินทองเท่านั้น ยังหมายถึงการเก็บรักษาผลผลิตในส่วนที่เก็บได้ เพื่อเอาไว้กินไว้ใช้ในวันข้างหน้าได้อีก หรือ จะค่อยๆ นำมันออกมาทยอยขายในตลาดหากมีพอเพียงสำหรับขายเพื่อสร้างรายได้ไม่ให้ขาดมือการเก็บผลผลิตอาจอยู่ในรูปของการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือแปรรูปเพื่อเป็นการถนอม หากผลผลิตนั้นเป็นของสดต่างๆที่บูดเน่าเสียหายได้

จากการที่กล่าวมา พบว่าการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั้นสามารถนำมาใช้ได้กับทั้งระดับบุคคล ครอบครัว หน่วยงาน องค์กรต่างๆ โดยมีเป้าหมายคือ การพึ่งตนเอง อยู่อย่างสมดุล

“ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่เป็นจริง เป็นกรอบในการดำรงชีพที่สามารถประยุกต์ใช้ได้กับทุกเพศทุกวัย ในระดับต่าง ๆ จากชนบทถึงในเมือง จากผู้มีรายได้น้อยจนถึงผู้มีรายได้สูง จากภาคเอกชนถึงภาครัฐ”²²

มีผู้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติตนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้หลายท่าน ดังนี้

²² คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง, นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548), หน้า 87.

สมพร เทพสิทธิ์า กล่าวไว้ว่า การปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอันเนื่องมาจากพระราชดำรินั้น หนังสือเรื่อง ได้เบื้องพระยุคลบาท ดร.สุเมธ ตันติเวชกุล อดีตเลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ(กปร.)ในปัจจุบันดำรงตำแหน่งเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา ได้กล่าวถึงการปฏิบัติตนตามแนวทางเศรษฐกิจแบบพอเพียง อันเนื่องมาจากพระราชดำริไว้ดังนี้²³

1. ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่ายในทุกด้าน ลดละความฟุ้งเฟ้อในการดำรงชีพอย่างจริงจัง ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเป็นอยู่ที่ดีต้องไม่ฟุ้งเฟ้อ ต้องประหยัดไปในทางถูกต้อง”
2. ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องสุจริต แม้จะตกอยู่ในภาวะขาดแคลนในการดำรงชีพก็ตาม ดังพระราชดำรัสที่ว่า “ความเจริญของคนทั้งหลาย ย่อมเกิดมาจากการประพฤติชอบและการหาเลี้ยงชีพชอบเป็นหลักสำคัญ”
3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์และแข่งขันกัน ในทางการค้าขาย ประกอบอาชีพแบบต่อสู้กันอย่างรุนแรงดังอดีต ซึ่งมีพระราชดำรัสที่ว่า “ความสุขความเจริญอันแท้จริงนั้นหมายถึงความสุขความเจริญที่บุคคลแสวงหาได้ด้วยความเป็นธรรมทั้งในเจตนาและการกระทำ ไม่ใช่ได้มาด้วยความบังเอิญหรือด้วยการแก่งแย่งเบียดบังมาจากผู้อื่น”
4. ไม่หยุดหนึ่งที่จะหาทางให้ชีวิตหลุดพ้นจากความทุกข์ยากครั้งนี้ โดยต้องขวนขวายใฝ่หาความรู้ให้เกิดมีรายได้เพิ่มพูนขึ้น จนถึงขั้นพอเพียงเป็นเป้าหมายสำคัญ พระราชดำรัสตอนหนึ่งที่ทำให้ความชัดเจนว่า “การที่ต้องการให้ทุกคนพยายามที่จะหาความรู้และสร้างตนเองให้มั่นคงนี้ เพื่อตนเองเพื่อที่จะให้ตัวเองมีความเป็นอยู่ที่ก้าวหน้า ที่มีสุขพมอมิพอกินเป็นข้อหนึ่ง และขั้นต่อไปก็คือให้มีเกียรติว่าขึ้นได้ด้วยตนเอง”
5. ปฏิบัติตนในแนวทางที่ดี ลดละสิ่งชั่วให้หมดสิ้นไป ทั้งนี้ด้วยสังคมไทยที่ล่มสลายลงในครั้งนี้เพราะยังมีบุคคลจำนวนมิใช่น้อยที่ดำเนินการ โดยปราศจากความละเอียดอ่อนต่อแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระบรมราโชวาทว่า “พยายามไม่ก่อความชั่วให้เป็นเครื่องทำลายตัวทำลายผู้อื่น พยายามลดพยายามละความชั่วที่ตัวเองมีอยู่เสมอ พยายามรักษาและเพิ่มพูนความดีที่มีอยู่นั้น ให้ออกงามสมบูรณ์ขึ้น”

ในส่วนของการดำรงชีพแบบเศรษฐกิจพอเพียงนั้น ก็มีหลักการสำหรับการปฏิบัติเพื่อการเข้าสู่การพออยู่พอกินที่สามารถปฏิบัติตามได้ ดังนี้

1. ยึดความประหยัด
2. ยึดถือการประกอบอาชีพที่ถูกต้องสุจริต

²³สมพร เทพสิทธิ์า, เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ, อ่างแล้ว, หน้า 5-7.

3. ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์
4. ขวนขวายใฝ่หาความรู้เพิ่มพูนรายได้
5. ปฏิบัติตนละสิ่งชั่ว - ทำดี²⁴

“เศรษฐกิจพอเพียงบอกไว้ 3 อย่างที่สำคัญคือ

1. ความพอเหมาะพอควร ซึ่งเป็นหัวใจของ HIP (Happy Planet Index) หรือดัชนีความสุขโลก ที่เสนอให้ใช้ทรัพยากรเท่าที่มีอยู่ ไม่ใช่กินขีดความสามารถที่ธรรมชาติจะรับได้” จะเห็นได้ว่าความพอเหมาะนี้หมายถึงความพอประมาณนั่นเอง

2. ความมีเหตุผล เป็นแนวทางการจัดการชีวิต ความเป็นอยู่ เศรษฐกิจสังคม ทำอย่างเป็นขั้นตอน ใช้ความรู้ ใช้ปัญญา เข้าใจปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้คน การมีเหตุผลมาจากการเรียนรู้ที่เหมาะสม ทำให้คนพัฒนาศักยภาพของตนเอง ของท้องถิ่น และสามารถใช้ทรัพยากรอย่างมีเหตุผล เหมือนกับที่บรรพบุรุษของเรา ได้ใช้ด้วยภูมิปัญญา จึงมีเหลือไว้ให้เราลูกหลานทำนวันนี้

3. การมีภูมิคุ้มกันที่ดี หมายถึง การมีหลักประกันว่า สิ่งที่ทำจะมั่นคงยั่งยืน ไม่ใช่ทำแล้วล้มลุกคลุกคลาน หมายถึงต้องสร้างระบบไม่ใช่ทำโครงการ ใช้เงินกับอำนาจจะได้โครงการ ใช้ความรู้ใช้ปัญญาจะได้ระบบ โครงการมักจะ ไม่ยั่งยืน เพราะเงินหมดก็เลิก ของบประมาณใหม่ คนย้ายก็เลิก เพราะขึ้นกับคน แต่ระบบเป็นพลังที่ขับเคลื่อนด้วยตนเอง ได้ถ้าเป็นระบบที่ดี²⁵

เสรี พงศ์พิศ ได้กำหนดกรอบคิดพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้²⁶

ด้านความพอประมาณ ควรอยู่ในกรอบ และหลักเกณฑ์ คือ มีคุณธรรม เป็นธรรม ถูกต้องดีงาม พออยู่พอกิน พอใช้ รู้คุณค่าที่มาจากตนเอง เอกลักษณะ ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีชีวิตเรียบง่าย ไม้หน้าใหญ่ไหลตามกระแส รู้กาลและเทศะ มีความสุขตามอัตภาพ รู้ทันการเปลี่ยนแปลง มีแผนชีวิต มีคุณภาพชีวิตที่ดี

ด้านมีความมีเหตุผล กินอยู่อย่างมีข้อมูล มีคุณภาพ รู้ทันชุมชนและการเปลี่ยนแปลงรู้จักแสวงหาความรู้พัฒนาศักยภาพของตนเอง มีการวางแผนรอบคอบ รั้ว จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่ายและ

²⁴สุนทร กุลวัฒน์วงศ์, ตามรอยพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2544), หน้า 59-60.

²⁵เรื่องเดียวกัน, หน้า 59.

²⁶เสรี พงศ์พิศ, เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ถ้าใจปรารถนา, (กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทยาการพิมพ์, 2550), หน้า 138-153.

หนี้สิน มีแผนลดคอบายมุข รู้จักการทำงานอย่างมีระบบและมีคุณภาพ มีแผนการออม มีมาตรฐานในการดำเนินชีวิต

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบงานที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการดูแลการศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานเต็มศักยภาพ มีการเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม

อุดมพร อมรธรรม กล่าวว่า “เศรษฐกิจพอเพียงที่แท้ก็คือ เศรษฐกิจชาวพุทธนั่นเองเพราะเศรษฐกิจพอเพียงก็คือ เศรษฐกิจระบบมัชฌิมาปฏิปทาในพระพุทธศาสนานั่นเอง”²⁷ วัฒนธรรมชาวพุทธที่ท่านพุทธทาสภิกขุ ได้เสนอให้คนไทยนำมาปฏิบัติกัน เพื่อความอยู่รอดบนโลกนี้ เหมาะแก่ระบบเศรษฐกิจอย่างที่สุด มี 10 ประการด้วยกัน คือ

1. ความขยันขันแข็ง
2. ความสุภาพอ่อนโยน
3. ความกตัญญู
4. ความมีศีลมีสัจย์
5. ความประหยัด
6. เมตตา ใจกว้าง ใจบุญ
7. ความอดกลั้น
8. การยอมได้
9. ความไม่ตามใจกิเลส
10. ความมีแบบฉบับเป็นของตนเอง²⁸

หลักการสำคัญแห่งเศรษฐกิจแนวพุทธ อยู่ที่ความมีเหตุผลในการดำเนินชีวิตของคนในสังคมด้วยการอาศัยวัตถุที่มีปริมาณน้อยแต่นำไปสู่ผลอันน่าพอใจเป็นอย่างมาก เศรษฐกิจแนวพุทธเน้นการกระทำเพื่อให้เกิดการอยู่ดีกินดีด้วยการบริโภคให้น้อยที่สุด โดยจุดมุ่งหมายของการบริโภค การผลิต การแลกเปลี่ยนซื้อขาย ตลอดถึงการจัดสรรผลผลิต มุ่งให้มนุษย์เกิดความพอใจสูงสุดด้วยการมีรูปแบบการบริโภคที่ดีที่สุด และเป็นปัจจัยให้สังคมพัฒนาไปอย่างยั่งยืน ตลอดถึงการนำเอาค่าทางศีลธรรมมาเป็นรากฐานของความคิดทางเศรษฐกิจ จุดเด่นของเศรษฐกิจแนวพุทธ อยู่ที่การเสนอทางเลือกใหม่ สำหรับการสร้างระบบเศรษฐกิจแบบใหม่ที่มีค่านิยมและหลักการที่แตก

²⁷อุดมพร อมรธรรม, ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระเจ้าอยู่หัว, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสงดาว, 2549), หน้า71

²⁸เรื่องเดียวกัน, หน้า 72-81.

ต่างจากระบบทุนนิยมหรือบริโคนิยมโดยสิ้นเชิง กล่าวได้ว่าเศรษฐกิจแนวพุทธยึดหลักการที่สำคัญต่อไปนี้เป็นแนวปฏิบัติ คือ

1. ไม่ทำลายฐานคือที่มั่นทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้านในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ
2. ไม่ทำลายฐานทางสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. ไม่ทำลายฐานทางจิตวิญญาณด้านความเชื่อและศรัทธา ซึ่งเป็นเหตุนำไปสู่การผลิต การบริโภคและการเปลี่ยนแปลงซื้อขาย รวมถึงการจัดผลิตผลผลิตต่างๆ

พระพุทธศาสนาได้แยกความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ความต้องการสิ่งเสพบริโภคเพื่อบำรุงตนเอง เป็นความต้องการที่ไม่จำกัด เรียกว่า คัณหา เป็นอกุศลธรรม คือธรรมะฝ่ายร้าย
- 2) ความต้องการที่เป็นไปเพื่อคุณภาพแห่งชีวิต เป็นความต้องการที่มีขอบเขตจำกัดเรียกว่า จันตะ เป็นกุศลธรรม คือธรรมะฝ่ายดี

พระพุทธศาสนามีหลักการสอนคือสอนให้มนุษย์ดำเนินชีวิตเพื่อบรรลุประโยชน์เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายของการมีกรรมมีชีวิตที่เรียกว่า อรรถะ หรือ อรรถ อันหมายถึง ประโยชน์หรือจุดหมาย 3 ประการ คือ

1. ประโยชน์ในปัจจุบันที่เรียกว่า ทิฏฐัมมิกัตถะ
2. ประโยชน์ในเบื้องหน้าที่เรียกว่า สัมปรายิกัตถะ
3. ประโยชน์สูงสุด ที่เรียกว่า ปรมัตถะ

ประโยชน์ทั้งสามประการข้างต้น พระธรรมปิฎก ได้อธิบายไว้ ดังนี้

1. ทิฏฐัมมิกัตถะ จุดหมายชั้นตาเห็น หรือประโยชน์ปัจจุบันที่สำคัญคือ
 - มีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคภัยเบียดเบียน งามสง่า อายุยืนยาว
 - มีเงินมีงานมีทรัพย์ที่เกิดขึ้นจากการประกอบอาชีพที่สุจริตพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ
 - มีสถานภาพดี ทรงยศ เกียรติ โมตรี เป็นที่ยอมรับในสังคม
 - มีครอบครัวที่ผาสุก ทำวงศ์ตระกูลให้เป็นที่น่าพอใจ
2. สัมปรายิกัตถะ จุดหมายชั้นเลขาเห็น หรือประโยชน์เบื้องหน้า ได้แก่สิ่งที่เป็นคุณค่าของชีวิต ซึ่งทำให้เกิดความสุขล้ำลึกภายใน โดยเฉพาะคือ
 - ความอบอุ่นสบายซึ่งสุขใจด้วยศรัทธา มีหลักใจ
 - ความภูมิใจในชีวิตสะอาดที่ได้ประพฤติแต่ความดีงาม สุจริต
 - ความอึดใจในชีวิตมีคุณค่าที่ได้เสียสละบำเพ็ญประโยชน์
 - ความแก้แค้นใจด้วยมีปัญญาที่จะแก้ปัญหาหน้าพาชีวิตให้ดำเนินต่อไป
 - ความโปร่งโล่งมั่นใจว่าได้ทำกรรมดี มีหลักประกันวิถีสู่ภพใหม่

3. ประมัตถะ จุดหมายสูงสุดหรือประโยชน์อย่างยิ่งคือการมีปัญญารู้เท่าทันความเป็นจริง
 เข้าถึงธรรมชาติของโลกและชีวิตอันทำให้จิตใจเป็นอิสระ โดยเฉพาะคือ

- ไม่หวั่นไหวหรือถูกรบกวนงัดด้วยความผันผวนปรวนแปรต่างๆ
- ไม่ผัดหวัง โศกเศร้าบีบคั้นจิตใจเพราะความยึดติดถือมั่นในสิ่งต่างๆ
- ปรอกโปรง สงบ ผ่องใส สดชื่น เบิกบานใจตลอดเวลา
- เป็นอยู่และทำการงานด้วยปัญญาซึ่งมองที่เหตุและปัจจัย

ประโยชน์ทั้ง 3 ข้างต้นนั้น สามารถสรุปจัดแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. อัตตัตถะ ได้แก่จุดหมายเพื่อตน หรือประโยชน์ตน
2. ปรัตถะ ได้แก่จุดหมายเพื่อผู้อื่น หรือประโยชน์ผู้อื่น
3. อุภยัตถะ ได้แก่จุดหมายร่วมกัน หรือประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย²⁹

เศรษฐกิจพอเพียงตามหลักธรรมพระพุทธศาสนา คือ การดำรงชีวิต เรียบง่าย ประหยัดไม่
 ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย ยึดทางสายกลาง รู้จักพอ พอดี พอประมาณ และพอใจ มีความเมตตาเอื้อเพื่ออาหาร
 ต่อกัน ไม่เบียดเบียนไม่เอาัดเอาเปรียบกัน ไม่มุ่งร้ายทำลายกัน ประกอบสัมมาชีพด้วย ความ
 ขยันหมั่นเพียร สามารถพึ่งตนเองได้ไม่เดือดร้อน ไม่ตกเป็นทาสอบายมุขวัตถุนิยม และบริโภคนิยม
 ดำเนินชีวิตในความพอดี มีชีวิตใหม่ คือ หวนกลับมาใช้วิถีชีวิตไทย เป็นการสร้างรากฐานหรือ
 พื้นฐานของระบบเศรษฐกิจทั้งหมด³⁰

2.4 แนวคิดเกี่ยวกับความสำคัญของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง “...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
 ต้องสร้างพื้นฐานคือ ความพอมี พอกิน พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการ
 และอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ เมื่อได้พื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควร และ
 ปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อยสร้างค่อยเสริมความเจริญ และฐานะทางเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป
 ...” (18 กรกฎาคม 2517) “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
 ที่พระราชทานมานานกว่า 30 ปี เป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนรากฐานของวัฒนธรรมไทย เป็นแนวทาง

²⁹ พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต), *ธรรมนุญชีวิต*, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทสหธรรมมิก จำกัด, 2551), หน้า 31-32.

³⁰ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, *แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2550*, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550), หน้า 15.

การพัฒนาที่ตั้งบนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท คำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวเอง ตลอดจนใช้ความรู้และคุณธรรม เป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต ที่สำคัญจะต้องมี “สติ ปัญญา และความเพียร” ซึ่งจะนำไปสู่ “ความสุข” ในการดำเนินชีวิตอย่างแท้จริง “...คนอื่นจะว่าอย่างไรก็ช่างเขา จะว่าเมืองไทยล้ำสมัย ว่าเมืองไทยเชย ว่าเมืองไทยไม่มีสิ่งทันสมัยใหม่ แต่เราอยู่พอมีพอกิน และขอให้ทุกคนมีความปรารถนาที่จะให้เมืองไทย พออยู่พอกิน มีความสงบ และทำงานตั้งจิตอธิษฐานตั้งปณิธาน ในทางนี้ที่จะให้เมืองไทยอยู่แบบพออยู่พอกิน ไม่ใช่จะรุ่งเรื่องอย่างยอด แต่ที่มีความพออยู่พอกิน มีความสงบ เปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ถ้าเรารักษาความพออยู่พอกินนี้ได้ เราจะยอดยิ่งยวดได้...” (4 ธันวาคม 2517) พระบรมราโชวาทนี้ ทรงเห็นว่าแนวทางการพัฒนาที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศเป็นหลักแต่เพียงอย่างเดียวอาจจะเกิดปัญหาได้ จึงทรงเน้นการมีพอกินพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เมื่อมีพื้นฐานความมั่นคงพร้อมพอสมควรแล้ว จึงสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจให้สูงขึ้น ซึ่งหมายถึง แทนที่จะเน้นการขยายตัวของภาคอุตสาหกรรมนำการพัฒนาประเทศ ควรที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจพื้นฐานก่อน นั่นคือ ทำให้ประชาชนในชนบทส่วนใหญ่พอมีพอกินก่อน เป็นแนวทางการพัฒนาที่เน้นการกระจายรายได้ เพื่อสร้างพื้นฐานและความมั่นคงทางเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ก่อนเน้นการพัฒนาในระดับสูงขึ้น ไป ทรงเตือนเรื่องพออยู่พอกิน ตั้งแต่ปี 2517 คือ เมื่อ 30 กว่าปีที่แล้ว แต่ทิศทางการพัฒนามิได้เปลี่ยนแปลง “...เมื่อปี 2517วันนั้นได้พูดถึงว่า เราควรปฏิบัติให้พอมีพอกิน พอมีพอกินนี้ก็แปลว่า เศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ถ้าแต่ละคนมีพอมีพอกิน ก็ใช้ได้ ยิ่งถ้าทั้งประเทศพอมีพอกินก็ยิ่งดี และประเทศไทยเวลานั้นก็เริ่มจะเป็นไม่พอมีพอกิน บางคนก็มีมาก บางคนก็ไม่มีเลย...” (4 ธันวาคม 2541)

เศรษฐกิจพอเพียง “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 25 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่ง

ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกัน จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง จึงประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้

1. **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไปและไม่มากเกินไป โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

2. **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

3. **ภูมิคุ้มกัน** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตโดยมี **เงื่อนไข** ของการตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียง 2 ประการ ดังนี้

1. **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวังในการปฏิบัติ

2. **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้าง ประกอบด้วย มีความตระหนักใน คุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

ในขณะนั้นเศรษฐกิจของไทยกำลังเฟื่องฟูเรื่องเศรษฐกิจพอเพียง จึงไม่ได้รับความสนใจจากทางราชการและประชาชนเท่าที่ควร³¹

พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์ ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ว่าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงชี้ให้เห็นว่าแนวทางในการพัฒนาประเทศที่เน้นการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวไม่สอดคล้องกับภาวะของประเทศและประชาชน จึงทรงเน้นการพอมีพอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่ในเบื้องต้นก่อน เป็นที่น่าสังเกตว่าแม้พระองค์จะทรงพระราชทานพระบรมโอวาทเกี่ยวกับความพอมีพอใช้นี้ไว้นานกว่า 30 ปีแล้วก็ตาม แต่สามารถนำมาเป็นข้อเตือนสติแก่ผู้บริหาร

³¹สมพร เทพสิทธา, พระมหากษัตริย์คุณ ดุจดแผ่นดินและดวงตะวัน, (กรุงเทพมหานคร : สมชายการพิมพ์, 2550), หน้า125.

บ้านเมืองได้ ปรชญาเศรษฐกิจพอเพียงไม่ใช่เรื่องใหม่ เนื่องจากพระองค์ท่านได้ทรงใช้เป็นหลักในการดำเนินโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริที่มีอยู่กว่า 3,000 โครงการตลอดมานับตั้งแต่ พ.ศ. 2493 เป็นต้นมา โดยเน้นที่การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อสร้างความ พออยู่ พอกิน อันเป็นรากฐานของระบบเศรษฐกิจพอเพียง³²

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอด ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียงหมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วย ความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ความสำคัญของการประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง มิได้มุ่งเน้นเฉพาะภาคการเกษตร แต่ยังคงครอบคลุมถึงการดำเนินชีวิตการประกอบกิจกรรมของภาคธุรกิจ การค้าระหว่างประเทศ หรือแม้แต่การดำเนินงานของภาครัฐเพื่อที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศชาติภายใต้หลักการที่สำคัญดังนี้

1. ใช้ทางสายกลาง โดยเน้นการดำเนินชีวิตหรือการดำเนินงานในลักษณะไม่เร่งรัดหรือเชิงขำจนเกินไป มีความพอดีโดยถ้าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงระดับบุคคลจะคำนึงถึงความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน กำหนดความเป็นอยู่อย่างประมาณตน ตามฐานะ ตามอัตภาพไม่หลงใหลกระแสวัตถุนิยม มีอิสรภาพเสรีภาพที่จะไม่พันนาการอยู่กับสิ่งใด เป็นการสร้างพื้นฐาน

³²พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์, เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซี เอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2550), หน้า 18-19.

ความมั่นคงในการดำรงชีวิตทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ และถ้าเป็นเศรษฐกิจพอเพียงระดับประเทศจะคำนึงถึงความสามารถของชุมชนเมือง ภูมิภาค ประเทศ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้นๆ โดยพยายามหลีกเลี่ยงที่จะต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

2. ให้ความสำคัญกับความพอประมาณ โดยยึดหลักความมีเหตุผล ดังนั้นการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ควรใช้เหตุผล และตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไม่ประมาท ใช้สติปัญญาในการพิจารณาเรื่องราวต่างๆ ไม่หลงไปกับกระแสวัตถุนิยม ซึ่งจะนำไปสู่การใช้จ่ายเกินตัวหรือการใช้จ่ายเงินอย่างไม่คุ้มค่าและขาดประสิทธิภาพ

3. ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ ให้มีความพอเพียงทั้งในด้านวัตถุ และด้านจิตใจเป็นการสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับจริยธรรมคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตของคนในประเทศให้รู้จักคำว่าพอ”เพื่อขจัดความ โลภใ้หัน้อยลง จะได้มีความสุขทั้งทางกาย และทางใจไม่เบียดเบียนผู้อื่น ไม่ก่อความวุ่นวายให้แก่สังคมส่วนรวม³³

ประเวศ วะสี ได้อธิบายถึง เศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพื้นฐานและเศรษฐกิจชุมชนว่าถ้าสังคมไทยทำความเข้าใจเรื่องเศรษฐกิจพื้นฐานกันอย่างทั่วถึง เราสามารถขจัดความยากจนของคนทั้งประเทศ พร้อมๆ กับสร้างฐานทางสังคมและธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้ฟื้นฟูบูรณะเพิ่มพูนขึ้นเต็มประเทศความเข้มแข็งที่พื้นฐานทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะส่งผลให้การพัฒนาเศรษฐกิจในระดับบนมั่นคงและยั่งยืน เศรษฐกิจพื้นฐาน หรือเศรษฐกิจชุมชนหรือเศรษฐกิจพอเพียงที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ทรงมีพระราชดำรัสถึงเมื่อวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ.2540มีความคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกัน กล่าวคือ³⁴

เศรษฐกิจพื้นฐาน หมายถึง เศรษฐกิจที่คำนึงถึงการทำนุบำรุงพื้นฐานของตัวให้เข้มแข็งทั้งทางสังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจพื้นฐานของสังคมก็คือชุมชน เพราะฉะนั้นเศรษฐกิจพื้นฐานกับเศรษฐกิจชุมชนคืออย่างเดียวกัน

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง พอเพียงสำหรับทุกคน มีธรรมชาติพอเพียง มีความรักพอเพียง มีปัญญาพอเพียง เมื่อทุกอย่างพอเพียงก็เกิดความสมดุล จะเรียกว่าเศรษฐกิจสมดุลก็ได้เมื่อสมดุลเป็นปกติ สบายไม่เจ็บไข้ ไม่วิฤต เศรษฐกิจพื้นฐานกับเศรษฐกิจชุมชนล้วนมุ่งไปสู่เศรษฐกิจพอเพียง ข้อสำคัญ เมื่อพูดถึงเศรษฐกิจพื้นฐานต้องไม่มองเรื่องเศรษฐกิจแบบแยกส่วนแต่เป็น

³³ทองทิพภา วิริยะพันธุ์, เศรษฐกิจพอเพียง ความพอเพียงมวลรวมในประเทศ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท ดวงกลมสมัย จำกัด, 2550), หน้า 12-13.

³⁴ประเวศ วะสี, ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง ศิลธรรม และสุขภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 2, (กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงเทพพริ้นติ้ง เซนเตอร์ จำกัด, 2541), หน้า20-22.

เศรษฐกิจที่อยู่บนความเข้มแข็งของสังคมหรือชุมชน อาศัยการสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนเป็น เครื่องมือพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงกับวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นบูรณาการ

ลักษณะ 5 ประการที่เป็นปัจจัยสำคัญของเศรษฐกิจพื้นฐาน คือ

1. เป็นเศรษฐกิจสำหรับคนทั้งมวล ไม่ใช่เศรษฐกิจที่สร้างความร่ำรวยให้คนส่วนน้อยแต่ ทั่วคนส่วนใหญ่ให้ยากจน
2. มีพื้นฐานอยู่ที่ความเข้มแข็งของชุมชน
3. มีความเป็นบูรณาการ คือ ไม่ใช่เป็นเรื่องเศรษฐกิจใดๆ แต่เชื่อมโยงกับสังคมวัฒน ธรรม สิ่งแวดล้อมพร้อมกันไป
4. อยู่บนพื้นฐานความเข้มแข็งของตนเอง
5. การจัดการและนวัตกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มเติมความก้าวหน้าให้แก่เรื่องพื้นฐานทำให้มี พลวัตอย่างไม่หยุดนิ่ง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ เป็นกรอบแนวความคิดและทิศทางการพัฒนาระบบเศรษฐกิจ มหภาคของไทยซึ่งบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาที่สมดุล ยั่งยืน และมีภูมิคุ้มกัน เพื่อความอยู่ดีมีสุข มุ่งสู่สังคมที่ดี มีความสุขอย่าง ยั่งยืน³⁵

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนี้ ได้รับการเชิดชูสูงสุด จากองค์การสหประชาชาติ (UN) โดยนาย โคฟี อันนัน ในฐานะเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ ได้ทูลเกล้าถวายรางวัล The human Develop ment Lifetime Achievement Award แก่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อวันที่ 26 พฤษภาคม 2549 และได้มีปาฐกถาถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่าเป็นปรัชญาที่สามารถเริ่มได้จากการสร้างภูมิคุ้มกันใน ตนเอง ผู้หมู่บ้าน และสู่เศรษฐกิจในวงกว้างขึ้นในที่สุด เป็นปรัชญาที่มีที่มีประ โยชน์ต่อประเทศไทย และนานาชาติ โดยที่องค์การสหประชาชาติได้สนับสนุนให้ประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิก 166 ประเทศยึดเป็นแนวทางสู่การพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน³⁶

กล่าวโดยสรุป ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญ ดังนี้

1. เป็นรากฐานที่สำคัญของชีวิตแต่ละคน ให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้อง ตั้งตนได้ ในทางเศรษฐกิจ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์

³⁵ธีรพงษ์ มหาวิโร, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554), (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เดอะบุคส์, 2550), หน้า 22-23.

³⁶กองประชาสัมพันธ์สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่อง มา จากพระราชดำริ, “สหประชาชาติถวายราชสดุดี : พระมหากษัตริย์นักพัฒนา”, วารสารอันเนื่องมา จากพระราชดำริ, ปีที่ 4 ฉบับที่ 3, (กรกฎาคม-กันยายน2549) : 48-49.

2. เป็นรากฐานที่สำคัญของสังคม ทำให้สังคมมีปกติสุข ไม่เบียดเบียนกัน มีความเมตตา เอื้ออาทรต่อกัน ไม่มีการขัดแย้ง แยกความสามัคคี

3. เป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศชาติทำให้การบริหารประเทศมีความโปร่งใสปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน มีการใช้อำนาจที่เป็นธรรมเพื่อประโยชน์ส่วนรวม ประเทศชาติมีความเจริญรุ่งเรืองก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน³⁷

พระเมธีธรรมาภรณ์ ได้กล่าวถึง การปลูกฝังจริยธรรมที่ปลูกฝังให้เด็กนั้นต้องมุ่งให้เกิดความงอกงาม³⁸ ต่อไปนี้

1. เกิดความรู้ (Knowledge) คือรู้ว่าอะไรดี อะไรชั่ว
2. เกิดเจตคติ (Attitude) หรือนำใจที่จะปฏิบัติซึ่งก็คือคุณธรรมประจำใจ
3. เกิดทักษะ (Skill) คือ คล่องแคล่ว ชำนาญในการปฏิบัติ

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

มัทนา พันทวี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา” เป็นการศึกษาเปรียบเทียบจากพระไตรปิฎก เอกสารทางวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้

ผลการศึกษาพบว่า ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความเป็นธรรมสูงคำนึงถึงผลประโยชน์คน และประโยชน์ส่วนรวม ตั้งอยู่บนความพอดี พอประมาณ ไม่สุดโต่งไม่โลภจนเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ยึดหลักความสมดุล³⁹

พระมหาศิริวัฒน์ อริยะเมธี (จันตะ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองพระพุทธศาสนา” พบว่าเศรษฐกิจพอเพียงได้แก่เศรษฐกิจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความพอดี พออยู่ พอกิน พอใช้ ยึดหลักมัชฌิมาปฏิปทา ในการดำเนินชีวิตมีดุลยภาพระหว่างชีวิตกับสิ่งต่าง ๆ ที่ชีวิตเข้าไปเกี่ยวข้อง ดำเนินชีวิตแบบพอมีพอกินเป็นสัมมาอาชีวะก่อน เป็นเบื้องต้นจากนั้นจึงพัฒนาไปสู่การกินดีอยู่ดี ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวคิดที่มีหลักการ

³⁷สมพร เทพสิทธิ, พระมหากรุณาธิคุณ ดูแผ่นดินและดวงตะวัน, อ่างแล้ว, หน้า134.

³⁸เมธี ธรรมาภรณ์, ความรู้คู่คุณธรรม รวบรวมบทความเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรมและการศึกษา, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534), หน้า 49.

³⁹มัทนา พันทวี, “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา”, สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2549-105 หน้า

ช่วยพัฒนาชีวิตมนุษย์ และสังคมให้มุ่งไปสู่ความยั่งยืนด้วยการรู้จักตนเอง พึ่งตนเอง พอเพียง พอประมาณ ไม่โลภมาก ไม่ประมาท มีเหตุผลในการดำเนินชีวิต ในส่วนของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับหลักพุทธธรรม

ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเพียงกับหลักพุทธธรรมมีความสัมพันธ์กันในด้านต่างๆ คือ ด้านปรัชญา ด้านโครงสร้าง และด้านกระบวนการ กล่าวคือพระพุทธศาสนา ในส่วนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเศรษฐกิจที่เรียกว่าเศรษฐกิจแนวพุทธ และเศรษฐกิจพอเพียงต่างก็มีปรัชญาอันประกอบด้วยหลักการและอุดมการณ์ด้านเศรษฐกิจปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นไปด้วยกันอย่างกลมกลืนประสานเชื่อมโยงกัน คือ เป็นระบบเศรษฐกิจที่มีความเป็นธรรมสูง ดำเนินถึงผลประโยชน์ตน และประโยชน์ของส่วนรวมอย่างเป็นธรรม เป็นระบบเศรษฐกิจที่เป็นองค์รวม ไม่มองเรื่องของเศรษฐกิจแบบแยกเป็นส่วนๆ ดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจตามหลักมัชฌิมาปฏิปทาโดยเริ่มจากสัมมาทิฐิ มีความเห็นถูกต้อง สัมมาวาจา วิสสุจริต สัมมากรรมันตะ กายสุจริต สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตชอบ ไม่ประมาท ยึดหลักความสมดุล 3 ประการ คือ ความสมดุล ระหว่างมนุษย์ กับธรรมชาติ มนุษย์กับมนุษย์ และวัตถุกับจิตใจ⁴⁰

ทรงชัย ตียนานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษาทัศนะของเกษตรกรในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นการศึกษาความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงและทัศนะเกี่ยวกับการประกอบอาชีพตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ของเกษตรกรที่กู้ยืมเงินในวงเงินไม่เกิน 40,000 บาท จากธนาคารกสิกรไทย สาขาหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 195 ราย

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-50ปี ร้อยละ 40.5 มีสภาพสมรส ร้อยละ 94.7 มีระดับการศึกษาปทุมศึกษา ร้อยละ 62.8 จำนวนสมาชิกครอบครัวส่วนใหญ่ มี 4-6 คน ร้อยละ 56.4 โดยแยกออกเป็นสมาชิกของครอบครัวที่ไม่สามารถเป็นแรงงานได้ 1-3 คน ร้อยละ 85.1 และสมาชิกที่สามารถเป็นแรงงานได้ 1-3 คน ร้อยละ 75.0 ด้านอาชีพเกษตรกร ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพกสิกรรมเป็นหลัก ร้อยละ 92.0 โดยมีรายได้ 10,000-20,000 บาท และส่วนใหญ่มีอาชีพเสริม คือการเลี้ยงสัตว์ เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ร้อยละ 74.5 และพบว่าเกษตรกรต้องซื้ออาหารมาบริโภคเนื่องจากผลิตได้เองได้น้อย ร้อยละ 79.8 ภาวะสุขภาพส่วนใหญ่แข็งแรง ร้อยละ 97.9 ความรู้ของเกษตรกรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง

⁴⁰พระมหาสิริวัฒน์ อริยมณี, “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมองพระพุทธศาสนา”, วิทยานิพนธ์พุทธศาสนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), 2546, 109 หน้า.

พบว่า ส่วนใหญ่รู้จักตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ร้อยละ 69.7 โดยรับทราบจากแหล่งข้อมูล โทรทัศน์ ร้อยละ 66.0 ในการได้รับการอบรมเรื่องแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้รับ การอบรม ร้อยละ 48.0 รวมทั้ง ไม่เคยไปศึกษาดูงานด้านเกษตรทฤษฎีใหม่ ร้อยละ 87.8 ความรู้ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการบริโภคพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เข้าใจว่า แนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงเป็นเรื่องของการกินอยู่อย่างประหยัดเหมาะสมกับรายได้ ร้อยละ 96.8 ในด้านสิ่งแวดล้อม การผลิตโดยใช้แรงงานคนแทนเครื่องจักรเป็นการลดมลภาวะมีผลทำให้สิ่งแวดล้อมมีร้อยละ 90.0 ในเรื่องของสุขภาพอนามัยการบริโภคอาหารที่ปราศจากสารเคมี มีผลทำให้สุขภาพอนามัยดี ร้อยละ 92.6 ในด้านที่เกี่ยวข้องกับรายได้ พบว่าเกษตรกรมีความรู้ว่าการทำเกษตรกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจ พอเพียงทำให้เกิดการงดใช้สารเคมีซึ่งเป็นการลดต้นทุนการผลิต ร้อยละ 91.5 ด้านความพึงพอใจใน ชีวิตเกษตรกร ร้อยละ 92.0 มีความรู้ว่าหากชุมชนทำการเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ มีความพึงพอใจในชีวิต ในด้านความสามัคคีในชุมชนพบว่า ร้อยละ 93.6 มีความรู้ว่าความสามัคคี จะทำให้ชุมชนแข็งแรงพึ่งตนเองได้ และสามารถเป็นที่พึ่งของผู้คอยโอกาสในชุมชนได้ ในด้านการ ปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในภาพรวมของการปฏิบัติพบว่า เกษตรกรมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.8 และในภาพรวมของทักษะในการประกอบอาชีพทางการ เกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ของครอบครัว พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 81.9 มีทักษะเห็นด้วยมาก ร้อยละ 18.1 มีทักษะเห็นด้วยปานกลาง⁴¹

วรทัย จารูวัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเองศึกษา กรณีชุมชนประจิมราษฎร์พัฒนา ต.บึงคำพร้อย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี”

ผลการศึกษาพบว่า การรวมกลุ่มในลักษณะเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองของชุมชนประจิม ราษฎร์พัฒนามีมาตั้งแต่ พ.ศ. 2538 โดยชาวบ้านรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆขึ้น เพื่อทำกิจกรรม การผลิต การขาย การแปรรูปและมีการระดมทุนจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ของชุมชนขึ้นมาอีกครั้งใน ปลายปี 2544 กลุ่มกองปราบอาสาจัดขึ้นเพื่อให้ชาวบ้านร่วมกันดูแลความสงบเรียบร้อยของชุมชน กิจกรรมเหล่านี้ นอกจากจะก่อให้เกิดรายได้และการมีงานทำภายในชุมชนแล้วยังแสดงให้เห็นความ เอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกันภายในชุมชนซึ่งทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและสามารถพึ่งตนเองได้

⁴¹ทรงชัย ดิยานนท์, “การศึกษาทักษะคติของเกษตรกร ในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”, สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2542, 98 หน้า.

ในระยะยาว ปัจจัยที่มีผลต่อการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนประกอบด้วยผู้นำ การมีส่วนร่วมของสมาชิก การเรียนรู้และการแก้ไขปัญหาพร้อมกันการจัดการและการสนับสนุนจากภายนอก⁴²

กังสดาล อยู่เย็น ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พลวัตชุมชนบ้านเปรี๊ดในภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ผลการศึกษาพบว่าพัฒนาการทางด้านแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนบ้านเปรี๊ดในเริ่มจากระบบเศรษฐกิจแบบดั้งเดิมที่ผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนต่อมาได้มีการปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตและรูปแบบการผลิตเพื่อขาย โดยการปลูกพืชเศรษฐกิจ และการสัมปทานป่าไม้ ทำให้เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมในชุมชน สมาชิกส่วนหนึ่งได้มีความพยายามปรับเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตและรูปแบบการผลิตตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยโดยใช้รูปแบบการผลิตแบบเกษตรทางเลือกเข้ามาปฏิบัติ การบริโภคมีความเรียบง่ายโดยคำนึงถึงสุขภาพและสิ่งแวดล้อม มีการพัฒนาขีดความสามารถในการเรียนรู้อย่างเท่าทันในการสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกได้ใช้ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือเกื้อกูลในชุมชน ในการแบ่งปันปันส่วนปัจจัยการผลิตให้แก่ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และชุมชน การศึกษาได้พบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อลักษณะเศรษฐกิจพอเพียงของชุมชนบ้านเปรี๊ด คือ ผู้นำ กลุ่มและองค์กร กระบวนการเรียนรู้ ค่านิยม การดำเนินชีวิตด้านสังคม วัฒนธรรม เทคโนโลยี ภูมิปัญญาทรัพยากรธรรมชาติ และการดำเนินชีวิตเศรษฐกิจและภาวะหนี้สิน⁴³

ไพฑูรย์ พัชรอาพา ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความมั่นคงทางรายได้ของแรงงานภาคเกษตรกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกนิคมสร้างตนเองโนนสังจังหวัดหนองบัวลำภู” ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานโครงการฯ ไซ้เป็นมาตรการบรรเทาปัญหาการว่างงานแก่ผู้ถูกเลิกจ้างผู้ว่างงานที่อพยพกลับภูมิลำเนาเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจในนิคมสร้างตนเองโนนสังตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 โดยสนับสนุนการขุดสระน้ำให้แก่สมาชิก และส่งเสริมการประกอบอาชีพทางการเกษตรตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในรูปแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ ตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้สมาชิกมีงานทำ และมีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวในลักษณะ “พออยู่ พอกิน” สมาชิกส่วนใหญ่มีความรู้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับมากสามารถตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงรอดปฏิบัติกิจกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงได้ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงในระดับปานกลาง

⁴²วรทัย จารูวัย, “การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ศึกษากรณีชุมชนประชุมราษฎรพัฒนา ต.บึงคำพร้อย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2545, 118 หน้า.

⁴³กังสดาล อยู่เย็น, “พลวัตชุมชนบ้านเปรี๊ด ในภายใต้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียง”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), 2544, 120หน้า.

ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาซึ่งตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีทัศนคติที่เห็นด้วยระดับมาก ว่าการประกอบอาชีพตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถสร้างความมั่นคงทางรายได้ให้แก่ครอบครัวของตนเองได้ โดยมีสมาชิก ร้อยละ 93.7 แสดงความประสงค์ที่จะยึดตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพทางการเกษตรต่อไป และผลการทดสอบความสัมพันธ์โดยสถิติค่า Phi and Cramer's V พบว่า ความรู้ การปฏิบัติกิจกรรมทัศนคติในการประกอบอาชีพทางการเกษตรตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงทางรายได้และรายได้หลักต่อไปต่างมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นการปฏิบัติกิจกรรมไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้หลัก⁴⁴

สมเสียร จันทร์หล้า ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของชุมชนในการจัด โครงการเศรษฐกิจพอเพียงขององค์การบริหารส่วนตำบลฝายกวาง อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา พบว่า ประชาชนในชุมชนมีความเห็นว่าโครงการเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนได้ ชุมชนมีความเป็นอิสระในการจัดโครงการจากภาครัฐ โดยองค์การบริหารตำบลหรือภาครัฐได้นำนโยบายมาเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมโดยชุมชน⁴⁶

รัฐสุทธิชัย สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และด้านความพอประมาณ และจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิด ไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบัน และกลุ่มรายได้อื่นๆนอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือ

⁴⁴ไพฑูรย์ พัชรอาพา, “ความมั่นคงทางรายได้ของแรงงานภาคเกษตรกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกนิคมสร้างตนเอง โนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู”, วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตร์มหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์), 2547, 105 หน้า.

⁴⁶เรื่องเดียวกัน, หน้า 251-252.

ภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05⁴⁷

2.6 สรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้กล่าวถึง แนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางตามหลักแห่งพระพุทธศาสนา

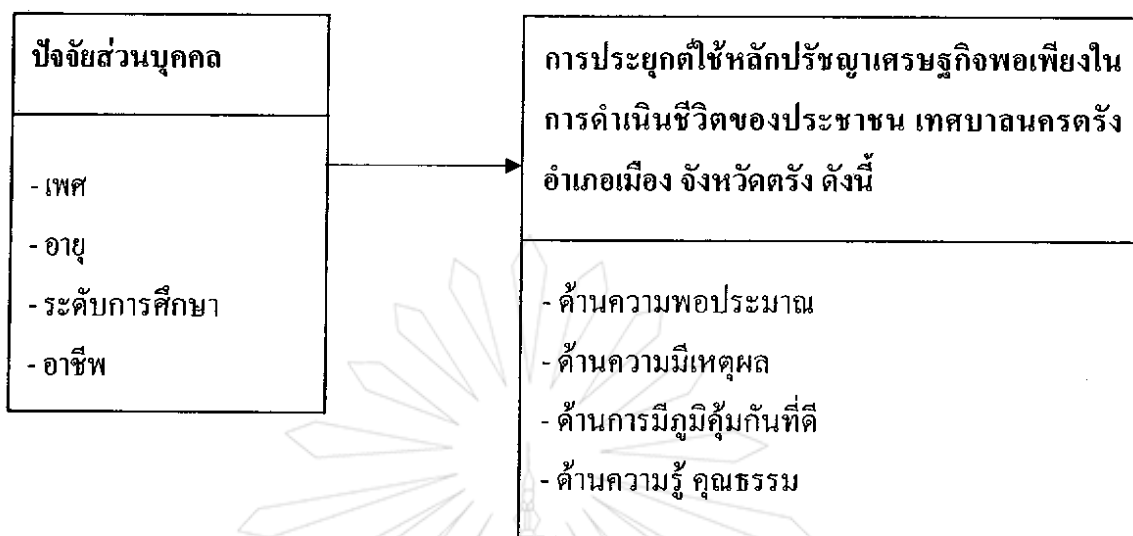
ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การดำเนินชีวิตปัจจุบันที่เรียกว่าพอดี รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอนและขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับต้องให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมีสติปัญญาและความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

การศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ตามมาตรฐานงานของกรมการพัฒนาชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชนเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีกรอบการศึกษาความพอเพียงใน 4 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ คุณธรรม การกำหนดตัวแปรอิสระซึ่งเป็นปัจจัยส่วนบุคคลประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และตัวแปรตาม ซึ่งมีกรอบการศึกษาความพอเพียงใน 4 ด้าน คือ ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ คุณธรรม ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมและเผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรังอำเภอเมือง จังหวัดตรัง

⁴⁷รัฐสจัญญ์ สุจริต, “ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร”, สารนิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย), 2550, 101 หน้า.

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

แผนภูมิที่ 2.2 แสดงสรุปกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง“การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” ผู้วิจัย ทำการศึกษาวิจัยในเชิงปริมาณ ได้ดำเนินการวิจัยตามหัวข้อดังต่อไปนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
- 3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร

ได้แก่ ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งอยู่ทั้งหมด 6, 3433 คน (ข้อมูลเทศบาลนครตรัง ปีการศึกษา 2554)

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง

ได้แก่ ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan¹ ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

¹ถังศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, (นครศรีธรรมราช : วีพีเอส, 2553, หน้า

3.2 เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง

วิธีการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ทำการสุ่มอย่างมีระบบ (Stratified Random Sampling)² ของจำนวนหน่วย โดยสุ่มแบบเป็นสัดส่วนที่ละชุมชน เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนแล้ว จากนั้นก็ใช้วิธีเดิมหากกลุ่มตัวอย่าง ทั้ง 20 ชุมชนเมื่อได้กลุ่มตัวอย่างของแต่ละชุมชนแล้วก็ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับฉลาก³ โดยเขียนหมายเลขตามบัญชีเลขที่บ้านแต่ละหลังใส่กล่องกระดาษคละกัน ทำการจับฉลากและใส่กลับในกล่องหลังจากบันทึกหมายเลขไว้แล้ว หากจับได้เลขซ้ำก็จับใหม่ จากที่มีประชากรน้อยที่สุดไปหามาก จนครบจำนวนที่ต้องการ ในแต่ละชุมชนได้กลุ่มตัวอย่างที่ต้องการครบ 377 คน ตามตารางที่ 3.1 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างครบทั้ง 377 คน

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างประชาชนเทศบาลนครตรัง

ชุมชนในเขตเทศบาลนครตรัง	ประชากร	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
1. ชุมชนควนขนุน	2,011	620	14
2. ชุมชนบ้านโพธิ์	1,843	469	13
3. ชุมชนนาตาล่วง	1,785	691	13
4. ชุมชนควนขัน	1,709	462	12
5. ชุมชนน้ำพุ	1,212	373	9
6. ชุมชนสรรพากร	1,367	644	10
7. ชุมชนกระพังสุรินทร์	2,952	758	21
8. ชุมชนสวนจันทร์	2,994	964	22
9. ชุมชนบางรัก	3,661	1286	26
10. ชุมชนหนองยวน	3,298	1020	24
11. ชุมชนคลองน้ำเจ็ด	1,384	434	10
12. ชุมชนวัดกุฎยาราม	5,906	2,669	42
13. ชุมชนย่านการค้า	4,391	2,489	32
14. ชุมชนวังตอ	2,071	774	15
15. ชุมชนตรอกปลา	2,046	1,034	15

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 102 – 103.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 98.

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

ชุมชนในเขตเทศบาลนครตรัง	ประชากร	ครัวเรือน	กลุ่มตัวอย่าง
16. ชุมชน ไม้พะเซ็ง	1,667	710	12
17. ชุมชน ศรีตรัง	3,905	1,548	28
18. ชุมชน โลกขัน	2,950	1,281	21
19. ชุมชนควนหาญ	2,007	779	14
20. ชุมชนวิเศษกุล	3,273	1,611	24
รวม	52,432	22,736	377
รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น จำนวน 377 คน			

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list) จำนวน 4 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มี 5 ด้าน ดังนี้

ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ด้านความรู้ ด้านคุณธรรม จำนวน 30 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยมีการให้คะแนนระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในวิถีชีวิต ตามเกณฑ์การให้คะแนน⁴ ดังนี้

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด	ให้คะแนน 5 คะแนน
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาก	ให้คะแนน 4 คะแนน
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปานกลาง	ให้คะแนน 3 คะแนน
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง น้อย	ให้คะแนน 2 คะแนน
การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1 คะแนน

⁴ บุญชม ศรีสะอาด, วิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์นการพิมพ์, 2535), หน้า 99.

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง เป็นลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Opened form)⁶ เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เขียนระบุข้อเสนอแนะเพิ่มเติมได้อย่างอิสระ

3.4 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้

3.4.1 ศึกษาหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดและเอกสารที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง

3.4.2 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

3.4.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of item objective congruence) หรือ IOC ซึ่งได้ค่า 1.00 ทุกข้อ

3.4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (try out) กับประชาชน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แต่มีสถานภาพเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำผลที่ได้หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ 0.84

3.4.5 นำแบบสอบถามที่ได้จากการ (try out) แล้ว เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ดังนี้

3.5.1 นำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลจากมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโศกราช เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลจาก นายกเทศมนตรี เทศบาลนครตรัง

⁶พิชญ์ พงศ์ศรี, วิจัยชั้นเรียน : หลักการและเทคนิคปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรอพเพอร์ตี้ จำกัด, 2550), หน้า 139.

3.5.2 นำแบบสอบถามไปแจกให้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 ชุด ตามที่ได้ทำบัญชีรายชื่อ เป็นรายชุมชน และเก็บแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง โดยขอความอนุเคราะห์ผู้นำแต่ละชุมชนเป็นผู้ช่วยติดตามและเก็บแบบสอบถาม ภายใน 2 สัปดาห์

3.5.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลต่อไป

3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ในการหาค่าสถิติต่าง ๆ และวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.6.1 หาค่าร้อยละ ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

3.6.2 หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) เพื่อทราบระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง

3.6.3 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทราบการกระจายของข้อมูลของข้อความแต่ละด้าน

3.6.4 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ ค่า z (z-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง ที่มี เพศ และอายุ ต่างกัน

3.6.5 ทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ โดยใช้ค่า F (F-test) เพื่อเปรียบเทียบระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง ที่มี ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และเมื่อปรากฏว่า ค่า F มีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทดสอบความแตกต่างค่าคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยใช้วิธี LSD (Least Significant Difference)

3.6.6 แปลความหมายของคะแนน ระดับค่าเฉลี่ยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง โดยแปลผลมาตราส่วนประมาณค่าใน 5 ระดับ และแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามช่วงของค่าเฉลี่ย⁷ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง น้อย

⁷ ประคอง วรรณสุด, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 3, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 73.

ค่าเฉลี่ย 1.00–1.50 หมายถึง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง น้อยที่สุด

3.6.7 ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริม ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยได้รวบรวมและจำแนกข้อมูลที่มีเนื้อหาเดียวกัน เพื่อใช้ในการสรุปผลการวิจัย

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติ ดังนี้

3.7.1 ค่าร้อยละ (Percentage)⁸ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X \times 100}{N}$$

เมื่อ X แทน ข้อมูลที่ต้องการหาค่าร้อยละ
 N แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

3.7.2 ค่าเฉลี่ย Mean (\bar{X})⁹ โดยใช้สูตร หาค่าเฉลี่ยการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง ดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

เมื่อ \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum fX$ แทน ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับข้อมูลทั้งหมด
 N แทน จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)¹⁰ ใช้สูตรหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง ดังนี้

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum f(X - \bar{X})^2}{N}}$$

⁸ ส่องศรี ชมภูวงศ์, ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์, อ่างแล้ว, หน้า 217.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 219.

¹⁰ พิษณุ ฟองศรี, วิจัยขั้นเรียน : หลักการและเทคนิคปฏิบัติ, อ่างแล้ว, หน้า 165.

เมื่อ	$S.D.$	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum f(X - \bar{X})^2$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสอง ของค่าเบี่ยงเบนของข้อมูลแต่ละตัว
	N	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมด

3.7.4 เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง ที่มีเพศ และอายุ ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า Z (z-test)¹¹ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{S_1^2}{n_1} + \frac{S_2^2}{n_2}}} \quad (df = \infty)$$

เมื่อ	\bar{X}_1	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
	\bar{X}_2	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
	S_1^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 1
	S_2^2	แทน	ความแปรปรวนของกลุ่มตัวอย่างที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างใน กลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง ในกลุ่มที่ 2

3.7.5 เปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง ที่มีระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน ด้วยการทดสอบค่า F (F - test)¹² โดยใช้สูตร ดังนี้

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

¹¹ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, สถิติวิทยาทางการวิจัย, (กรุงเทพมหานคร : สุวีริยา-
สาสน์, 2540), หน้า 237 – 238.

¹²ชานินทร์ ศุภป็จารุ, การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS ครอบคลุมทุกเวอร์ชัน,
(กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี อินเทอร์เน็ต พรินท์ จำกัด, 2550), หน้า 196.

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยเสนอข้อมูลตามลำดับชั้นดังนี้

- 4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล
- 4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 สัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สัญลักษณ์ทางสถิติดังต่อไปนี้คือ

n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
Z	แทน	ค่าสถิติซี (Z-test) ทดสอบกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่ม
F	แทน	ค่าสถิติเอฟ (F-test) ทดสอบกลุ่มตัวอย่างมากกว่าสองกลุ่ม
P-value	แทน	ค่าระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ
SS	แทน	ผลรวมกำลังสองของคะแนน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลรวมกำลังสองของคะแนน
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
*	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
***	แทน	ค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

4.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลผล โดยแบ่งเป็น 5 ตอน ดังนี้

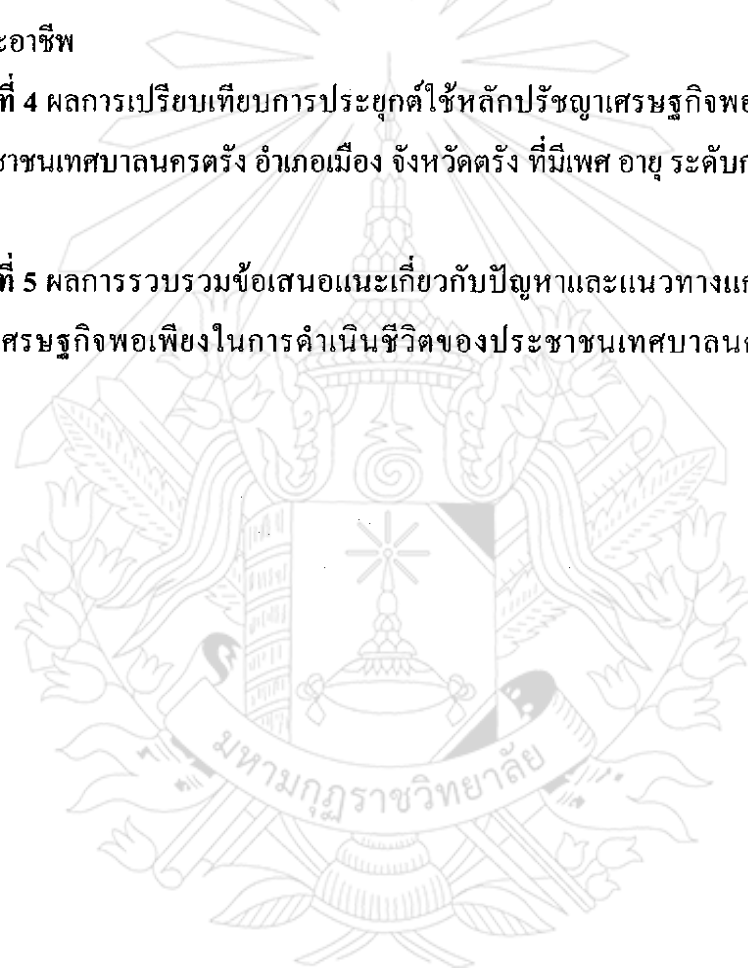
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	186	49.34
หญิง	191	50.66
รวม	377	100.00

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 50.66 และเป็นเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 49.34

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
30 ปี หรือต่ำกว่า	84	22.28
อายุ 31-40 ปี	88	23.34
อายุ 41-50 ปี	125	33.16
อายุ 51-60 ปี	80	21.22
รวม	377	100.00

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 33.16 และอายุ 31-40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.34 อายุ 30 ปี หรือต่ำกว่าจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.28 อายุ 51-60 ปี น้อยที่สุดจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.22

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถม	43	11.41
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	30.77
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	23.61
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	34.22
รวม	377	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระดับการศึกษา ปริญญาตรี/สูงกว่า จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.22 และระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ระดับการศึกษา อนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.61 ระดับการศึกษาประถมน้อยที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.41

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร/รับจ้าง	110	29.18
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	34.48
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	18.30
อื่นๆ	68	18.04
รวม	377	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 และอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 29.18 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อาชีพอื่น ๆ น้อยที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 18.04

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถม	43	11.41
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	30.77
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	23.61
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	34.22
รวม	377	100.00

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระดับการศึกษา ปริญญาตรี/สูงกว่า จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.22 และระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ระดับการศึกษา อนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.61 ระดับการศึกษาประถมน้อยที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.41

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
เกษตรกร/รับจ้าง	110	29.18
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	34.48
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	18.30
อื่นๆ	68	18.04
รวม	377	100.00

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 และอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 29.18 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อาชีพอื่น ๆ น้อยที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 18.04

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการประยุกต์ใช้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.74	0.54	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.06	0.56	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.75	0.54	มาก
4. ด้านความรู้ คุณธรรม	3.78	0.55	มาก
รวม	3.83	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ

ด้านความพอประมาณ	ระดับการประยุกต์ใช้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีความรู้สึกยินดีกับทุกสิ่งที่ท่านมีอยู่แล้ว	3.92	0.78	มาก
2. ปฏิบัติตนโดยยึดหลัก พออยู่ พอกิน และพอใช้	3.84	0.66	มาก
3. ใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือยหรือหาเงินเกินไป	3.80	0.71	มาก
4. มีการวางแผนการใช้และการจ่ายเหมาะสมกับรายได้	3.68	0.80	มาก
5. ทำงานอย่างมีระบบขั้นตอนเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ การงาน	3.80	0.77	มาก
6. พยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทั้งของตนเองและครอบครัว	3.88	0.79	มาก
7. มีเงินออมส่วนหนึ่งเพื่อเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นฉุกเฉิน	3.31	1.05	ปานกลาง
8. บริโภคอาหารและของใช้ที่เหมาะสมไม่มากหรือน้อย	3.71	0.70	มาก
9. ทำสิ่งของที่ทำเป็นต่อการบริโภคและอุปโภคขึ้นเองในครัว เรือน	3.40	0.93	ปานกลาง
10. ปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น และสิ่ง แวดล้อม	4.05	0.83	มาก
รวม	3.74	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ มีความรู้สึกยินดีกับทุกสิ่งที่ท่านมีอยู่แล้ว ส่วนมีเงินออมส่วนหนึ่งเพื่อเก็บไว้ใช้ยามจำเป็นฉุกเฉิน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล

ด้านความมีเหตุผล	ระดับการประยุกต์ใช้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. พิจารณาเรื่องต่างๆอย่างมีระบบรอบคอบและมีเหตุผล	3.97	0.69	มาก
2. ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆในการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีเหตุผล	4.09	0.72	มาก
3. คำนึงถึงผลประโยชน์และความสุขทั้งของตนเองและผู้อื่นเสมอ และมีเหตุผล	4.06	0.77	มาก
4. มีสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนทั้งการคิดพูดและการกระทำมีเหตุผล	3.95	0.72	มาก
5. ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีความเที่ยงตรงกับทุกคน และมีเหตุผล	4.15	0.68	มาก
6. ไม่ประมาทในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมและมีเหตุผล	4.12	0.69	มาก
7. มีความพยายามในการลด ละ และเลิก อบายมุขต่าง ๆ และมีเหตุผล	4.09	0.79	มาก
รวม	4.06	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตมีความเที่ยงตรงกับทุกคนและมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ไม่ประมาทในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมและมีเหตุผล ส่วนมีสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนทั้งการคิดพูดและการกระทำมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.8 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	ระดับการประยุกต์ใช้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีการเตรียมตัวรับสถานการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้น	3.76	0.73	มาก
2. ใช้จ่ายตามกำลังความสามารถของตนเองและครอบครัว	3.91	0.71	มาก
3. สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	4.03	0.68	มาก
4. พยายามแสวงหาความรู้จากสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอ	3.71	0.79	มาก
5. เรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	3.40	0.96	ปานกลาง
6. ช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลังทรัพย์และกำลังกาย	3.68	0.78	มาก
7. พยายามรวมกลุ่มเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวของชุมชน	3.76	0.89	มาก
รวม	3.75	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อ โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือใช้จ่ายตามกำลังความสามารถของตนเองและครอบครัว ส่วนช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลังทรัพย์และกำลังกาย มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม

ด้านความรู้ คุณธรรม	ระดับการประยุกต์ใช้		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. มีความรู้ความสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาตนเองได้	3.67	0.72	มาก
2. มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง.	3.59	0.73	มาก
3. สามารถปรับใช้ความรู้ที่มีเข้ากับชีวิตประจำวันและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้	3.69	0.73	มาก
4. ได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงและการประเมินผลจากการปฏิบัติ	3.55	0.81	มาก
5. การปฏิบัติตนโดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต	4.07	0.68	มาก
6. มีจิตอาสาในการร่วมพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์	3.85	0.77	มาก
7. มีการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการปฏิบัติตนโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	4.01	0.69	มาก
รวม	3.78	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การปฏิบัติตนโดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมา คือมีการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการปฏิบัติตนโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น ส่วนได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงและการประเมินผลจากการปฏิบัติ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ

ตารางที่ 4.10 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการประยุกต์ใช้					
	ชาย			หญิง		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.76	0.55	มาก	3.72	0.54	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.12	0.54	มาก	4.01	0.58	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.81	0.56	มาก	3.69	0.50	มาก
4. ด้านความรู้ คุณธรรม	3.82	0.58	มาก	3.74	0.52	มาก
รวม	3.88	0.49	มาก	3.79	0.46	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ทั้งเพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชายพบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

เพศหญิง พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน เทศบาลนครศรีนครินทร์ อำเภอเมือง จังหวัดศรีสะเกษ โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการประยุกต์ใช้											
	30 ปี หรือต่ำกว่า			อายุ 31 - 40 ปี			อายุ 41 - 50 ปี			อายุ 51 - 60 ปี		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.59	0.60	มาก	3.73	0.59	มาก	3.76	0.47	มาก	3.87	0.49	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	3.81	0.61	มาก	4.02	0.59	มาก	4.15	0.52	มาก	4.22	0.44	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.60	0.59	มาก	3.77	0.54	มาก	3.80	0.48	มาก	3.80	0.53	มาก
4. ด้านความรู้ คุณธรรม	3.62	0.64	มาก	3.78	0.651	มาก	3.79	0.52	มาก	3.92	0.49	มาก
รวม	3.66	0.55	มาก	3.83	0.58	มาก	3.88	0.43	มาก	3.95	0.42	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า และอายุ 31-40 ปี พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อายุ 41-50 ปี พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.12 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการประยุกต์ใช้											
	ประถม			มัธยมศึกษา/เทียบเท่า			อนุปริญญาตรี/เทียบเท่า			ปริญญาตรี/สูงกว่า		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.64	0.60	มาก	3.80	0.59	มาก	3.65	0.41	มาก	3.78	0.55	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.18	0.58	มาก	4.06	0.56	มาก	3.95	0.54	มาก	4.10	0.57	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.73	0.67	มาก	3.80	0.57	มาก	3.61	0.43	มาก	3.81	0.51	มาก
4. ด้านความรู้ คุณธรรม	3.76	0.63	มาก	3.83	0.57	มาก	3.67	0.52	มาก	3.81	0.51	มาก
รวม	3.83	0.55	มาก	3.87	0.50	มาก	3.72	0.41	มาก	3.87	0.47	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาประถม, มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า, ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับการศึกษาประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และปริญญาตรี/สูงกว่า พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ระดับการศึกษานุปริญญา/เทียบเท่า พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตารางที่ 4.13 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตของประชาชน เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	ระดับการประยุกต์ใช้											
	เกษตรกร/รับจ้าง			ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย			ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ			อื่นๆ		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านความพอประมาณ	3.67	0.61	มาก	3.72	0.49	มาก	3.91	0.49	มาก	3.72	0.54	มาก
2. ด้านความมีเหตุผล	4.09	0.62	มาก	4.04	0.53	มาก	4.23	0.46	มาก	3.89	0.58	มาก
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	3.72	0.60	มาก	3.75	0.50	มาก	3.91	0.48	มาก	3.64	0.52	มาก
4. ด้านความรู้ คุณธรรม	3.76	0.58	มาก	3.75	0.51	มาก	3.95	0.52	มาก	3.67	0.57	มาก
รวม	3.81	0.53	มาก	3.82	0.43	มาก	4.00	0.43	มาก	3.73	0.49	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อาชีพอื่นๆ พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความพอประมาณ ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ต่างกัน

ตารางที่ 4.14 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.88	0.49	มาก
หญิง	191	3.79	0.46	มาก
รวม	377	3.83	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.15 แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P-value
ชาย	186	3.88	0.49	1.82*	0.07
หญิง	191	3.79	0.46		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าหญิง

ตารางที่ 4.16 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.76	0.55	มาก
หญิง	191	3.72	0.54	มาก
รวม	377	3.74	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.17 แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P-value
ชาย	186	3.76	0.55	0.84	0.40
หญิง	191	3.72	0.54		

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	186	4.12	0.54	มาก
หญิง	191	4.01	0.58	มาก
รวม	377	4.06	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.19 แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P-value
ชาย	186	4.12	0.54	1.94*	0.05
หญิง	191	4.01	0.58		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าหญิง

ตารางที่ 4.20 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.81	0.56	มาก
หญิง	191	3.69	0.50	มาก
รวม	377	3.75	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ ชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.21 แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P-value
ชาย	186	3.81	0.56	2.15*	0.03
หญิง	191	3.69	0.50		

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าหญิง

ตารางที่ 4.22 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามเพศ

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ชาย	186	3.82	0.58	มาก
หญิง	191	3.74	0.52	มาก
รวม	377	3.78	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม รวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามเพศ เพศชายและเพศหญิงอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.23 แสดงผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีเพศต่างกัน

เพศ	n	\bar{X}	S.D.	Z	P-value
ชาย	186	3.82	0.58	1.43	0.15
หญิง	191	3.74	0.52		

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30 ปี หรือต่ำกว่า	84	3.66	0.55	มาก
อายุ 31-40 ปี	88	3.83	0.48	มาก
อายุ 41-50 ปี	125	3.88	0.43	มาก
อายุ 51-60 ปี	80	3.95	0.42	มาก
รวม	377	3.83	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.25 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	4.03	3	1.34	6.14***	0.000
ภายในกลุ่ม	81.61	373	0.22		
รวม	65.64	376			

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 4.26 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง รวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	30 ปี หรือต่ำกว่า	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 51-60 ปี
		3.66	3.83	3.88	3.95
30 ปี หรือต่ำกว่า	3.66	-	0.17*	0.22*	0.30*
อายุ 31-40 ปี	3.83	-	-	0.05	0.13
อายุ 41-50 ปี	3.88	-	-	-	0.08
อายุ 51-60 ปี	3.95	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.26 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอายุกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุ 51-60 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 41-50 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.27 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30 ปี หรือต่ำกว่า	84	3.59	0.60	มาก
อายุ 31-40 ปี	88	3.73	0.59	มาก
อายุ 41-50 ปี	125	3.76	0.47	มาก
อายุ 51-60 ปี	80	3.87	0.49	มาก
รวม	377	3.74	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.28 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	3.33	3	1.11	3.89**	0.009
ภายในกลุ่ม	106.62	373	0.29		
รวม	109.95	376			

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.28 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.29 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	30 ปี หรือต่ำกว่า	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 51-60 ปี
		3.59	3.73	3.76	3.87
30 ปี หรือต่ำกว่า	3.59	-	0.14	0.17*	0.28*
อายุ 31-40 ปี	3.73	-	-	0.03	0.14
อายุ 41-50 ปี	3.76	-	-	-	0.11
อายุ 51-60 ปี	3.87	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.29 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอายุกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุ 51-60 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 41-50 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.30 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30 ปี หรือต่ำกว่า	84	3.81	0.61	มาก
อายุ 31-40 ปี	88	4.02	0.59	มาก
อายุ 41-50 ปี	125	4.15	0.52	มาก
อายุ 51-60 ปี	80	4.22	0.44	มาก
รวม	377	4.06	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.30 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.31 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	18.48	3	2.83	9.49***	0.000
ภายในกลุ่ม	111.08	373	0.30		
รวม	25.87	376			

*** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

จากตารางที่ 4.31 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ตารางที่ 4.32 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	30 ปี หรือต่ำกว่า	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 51-60 ปี
		3.81	4.02	4.15	4.22
30 ปี หรือต่ำกว่า	3.81	-	0.21*	0.34*	0.41*
อายุ 31-40 ปี	4.02	-	-	0.13	0.20*
อายุ 41-50 ปี	4.15	-	-	-	0.07
อายุ 51-60 ปี	4.22	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.32 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอายุกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุ 51-60 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 31-40 ปีมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 41-50 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.33 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30 ปี หรือต่ำกว่า	84	3.60	0.59	มาก
อายุ 31-40 ปี	88	3.77	0.54	มาก
อายุ 41-50 ปี	125	3.80	0.48	มาก
อายุ 51-60 ปี	80	3.80	0.53	มาก
รวม	377	3.75	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.33 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.34 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2.41	3	0.80	2.85*	0.037
ภายในกลุ่ม	105.23	373	0.28		
รวม	107.64	376			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.34 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.35 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	30 ปี หรือต่ำกว่า	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 51-60 ปี
		3.60	3.77	3.80	3.80
30 ปี หรือต่ำกว่า	3.60	-	0.17*	0.20*	0.41*
อายุ 31-40 ปี	3.77	-	-	0.03	0.20*
อายุ 41-50 ปี	3.80	-	-	-	0.07
อายุ 51-60 ปี	3.80	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.35 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีจำแนกตามอายุกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุ 51-60 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 31-40 ปีมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 41-50 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.36 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามอายุ

อายุ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
30 ปี หรือต่ำกว่า	84	3.62	0.64	มาก
อายุ 31-40 ปี	88	3.78	0.51	มาก
อายุ 41-50 ปี	125	3.79	0.52	มาก
อายุ 51-60 ปี	80	3.92	0.49	มาก
รวม	377	3.78	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.36 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.37 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอายุต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	3.70	3	1.23	4.20**	0.006
ภายในกลุ่ม	109.50	373	0.29		
รวม	113.20	376			

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4.37 พบว่า ประชาชนที่มีอายุ ต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.38 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรมที่มีอายุต่างกัน

อายุ	\bar{X}	30 ปี หรือต่ำกว่า	อายุ 31-40 ปี	อายุ 41-50 ปี	อายุ 51-60 ปี
		3.62	3.78	3.79	3.92
30 ปี หรือต่ำกว่า	3.62	-	0.16*	0.17*	0.30*
อายุ 31-40 ปี	3.78	-	-	0.00	0.14
อายุ 41-50 ปี	3.79	-	-	-	0.13
อายุ 51-60 ปี	3.92	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.38 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามอายุกันเป็นรายคู่ พบว่า กลุ่มอายุ 51-60 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 41-50 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

กลุ่มอายุ 31-40 ปี มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตมากกว่ากลุ่มอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.39 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถม	43	3.83	0.55	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	3.87	0.50	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	3.72	0.41	มาก
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	3.87	0.47	มาก
รวม	377	3.83	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.39 พบว่า ผู้นำประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาประถม,มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า, ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.40 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	1.50	3	0.50	2.22	0.086
ภายในกลุ่ม	84.14	373	0.23		
รวม	85.64	376			

จากตารางที่ 4.40 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.41 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถม	43	3.64	0.60	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	3.80	0.59	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	3.65	0.41	มาก
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	3.78	0.55	มาก
รวม	377	3.74	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.41 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาประถม,มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า, ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.42 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	1.68	3	0.56	1.93	0.124
ภายในกลุ่ม	108.27	373	0.29		
รวม	109.95	376			

จากตารางที่ 4.42 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.43 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถม	43	4.18	0.58	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	4.06	0.56	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	3.95	0.54	มาก
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	4.10	0.57	มาก
รวม	377	4.06	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.43 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาประถม,มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า,ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.44 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	1.82	3	0.61	1.93	0.125
ภายในกลุ่ม	117.73	373	0.32		
รวม	119.56	376			

จากตารางที่ 4.44 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.45 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถม	43	3.73	0.67	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	3.80	0.57	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	3.61	0.43	มาก
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	3.81	0.51	มาก
รวม	377	3.75	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.45 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาประถม, มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า, ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.46 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2.46	3	0.82	2.90*	0.035
ภายในกลุ่ม	105.19	373	0.28		
รวม	107.64	376			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.46 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.47 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

ระดับการศึกษา	\bar{X}	อนุปริญา/เทียบเท่า	ประถม	มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	ปริญญาตรี/สูงกว่า
		3.61	3.73	3.80	3.81
อนุปริญา/เทียบเท่า	3.61	-	0.11	0.19*	0.20*
ประถม	3.73	-	-	0.07	0.08
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	3.80	-	-	-	0.01
ปริญญาตรี/สูงกว่า	3.81	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.47 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ พบว่า ปริญญาตรี/สูงกว่ามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า อนุปริญา/เทียบเท่า

มัธยมศึกษา/เทียบเท่ามีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า อนุปริญา/เทียบเท่า

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.48 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
ประถม	43	3.76	0.63	มาก
มัธยมศึกษา/เทียบเท่า	116	3.83	0.57	มาก
อนุปริญญา/เทียบเท่า	89	3.67	0.52	มาก
ปริญญาตรี/สูงกว่า	129	3.81	0.51	มาก
รวม	377	3.78	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.48 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาประถม, มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า, ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.49 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	1.48	3	0.49	1.64	0.179
ภายในกลุ่ม	111.72	373	0.30		
รวม	113.20	376			

จากตารางที่ 4.49 พบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.50 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	110	3.81	0.53	มาก
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	3.82	0.43	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	4.00	0.43	มาก
อื่นๆ	68	3.73	0.49	มาก
รวม	377	3.83	0.48	มาก

จากตารางที่ 4.50 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.51 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2.68	3	0.89	4.01**	0.008
ภายในกลุ่ม	82.96	373	0.22		
รวม	85.64	376			

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตารางที่ 4.51 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 4.52 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	\bar{X}	อื่นๆ	เกษตรกร/ รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
		3.73	3.81	3.82	4.00
อื่นๆ	3.73	-	0.08	0.08	0.27*
เกษตรกร/รับจ้าง	3.81	-	-	0.01	0.19*
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.82	-	-	-	0.18*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.00	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.52 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน จำแนกตามอาชีพกันเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มากกว่า เกษตรกร/รับจ้าง มากกว่า อื่นๆ ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.53 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	110	3.67	0.61	มาก
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	3.72	0.49	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	3.91	0.49	มาก
อื่นๆ	68	3.72	0.54	มาก
รวม	377	3.74	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.53 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.54 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2.55	3	0.85	2.96*	0.032
ภายในกลุ่ม	107.40	373	0.29		
รวม	109.95	376			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตารางที่ 4.54 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.55 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณ ที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	\bar{X}	เกษตรกร/ รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	อื่นๆ	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
		3.67	3.72	3.72	3.91
เกษตรกร/รับจ้าง	3.67	-	0.05	0.05	0.24*
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.72	-	-	0.00	0.19*
อื่นๆ	3.72	-	-	-	0.19*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.91	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.55 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความพอประมาณจำแนกตามอาชีพกันเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่าอื่นๆ มากกว่าธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มากกว่าเกษตรกร/รับจ้าง

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.56 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	110	4.09	0.62	มาก
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	4.04	0.53	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	4.23	0.46	มาก
อื่นๆ	68	3.89	0.58	มาก
รวม	377	4.06	0.56	มาก

จากตารางที่ 4.56 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆ อยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.57 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	3.95	3	1.32	4.25**	0.006
ภายในกลุ่ม	115.61	373	0.31		
รวม	119.56	376			

** แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

จากตารางที่ 4.57 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ตารางที่ 4.58 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล ที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	\bar{X}	อื่นๆ	ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	เกษตรกร/ รับจ้าง	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
		3.89	4.04	4.09	4.23
อื่นๆ	3.89	-	0.14	0.19*	0.33*
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	4.04	-	-	0.05	0.19*
เกษตรกร/รับจ้าง	4.09	-	-	-	0.14
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	4.23	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.58 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความมีเหตุผล จำแนกตามอาชีพกันเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มากกว่า อื่นๆ

เกษตรกร/รับจ้างมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า อื่นๆ

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.59 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามอาชีพ

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	110	3.72	0.60	มาก
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	3.75	0.50	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	3.91	0.48	มาก
อื่นๆ	68	3.64	0.52	มาก
รวม	377	3.75	0.54	มาก

จากตารางที่ 4.59 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.60 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2.69	3	0.90	3.19*	0.024
ภายในกลุ่ม	104.95	373	0.28		
รวม	107.64	376			

* แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.60 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.61 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	\bar{X}	อื่นๆ	เกษตรกร/ รับจ้าง	ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
		3.64	3.72	3.75	3.91
อื่นๆ	3.64	-	0.08	0.12	0.27*
เกษตรกร/รับจ้าง	3.72	-	-	0.03	0.19*
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.75	-	-	-	0.16
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.91	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.61 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี จำแนกตามอาชีพกันเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า เกษตรกร/รับจ้าง มากกว่า อื่นๆ

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตารางที่ 4.62 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามอาชีพต่าง

อาชีพ	n	\bar{X}	S.D.	แปลผล
เกษตรกร/รับจ้าง	110	3.76	0.58	มาก
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	130	3.75	0.51	มาก
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	69	3.95	0.52	มาก
อื่นๆ	68	3.67	0.57	มาก
รวม	377	3.78	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.62 พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 4.63 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอาชีพต่างกัน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	P-value
ระหว่างกลุ่ม	2.90	3	0.97	3.26*	0.022
ภายในกลุ่ม	110.30	373	0.30		
รวม	113.20	376			

*แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.63 พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตารางที่ 4.64 แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม ที่มีอาชีพต่างกัน

อาชีพ	\bar{X}	อื่นๆ	ธุรกิจส่วนตัว/ ค้าขาย	เกษตรกร/ รับจ้าง	ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ
		3.67	3.75	3.76	3.95
อื่นๆ	3.67	-	0.08	0.09	0.28*
ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย	3.75	-	-	0.00	0.19*
เกษตรกร/รับจ้าง	3.76	-	-	-	0.19*
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	3.95	-	-	-	-

จากตารางที่ 4.64 พบว่า เมื่อทดสอบความแตกต่างของการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ด้านความรู้ คุณธรรม จำแนกตามอาชีพกันเป็นรายคู่ พบว่า ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต มากกว่า เกษตรกร/รับจ้าง มากกว่า ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย มากกว่า อื่นๆ

ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

ตอนที่ 5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ต่างกัน

ตารางที่ 4.65 แสดงค่าความถี่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

แนวทางแก้ไข	ความถี่
ด้านความพอประมาณ	
1. ควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนมีวิชาชีพในการผลิตสิ่งของจำเป็นเพื่อใช้เองในครอบครัว	45
2. จัดตั้งเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือกันในยามจำเป็น	23
รวม	68
ด้านความมีเหตุผล	
1. ร่วมมือกับวัดเพื่อจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการสติ และหลักธรรมควบคู่กับการดำเนินชีวิต	23
2. การเผยแพร่ข่าวสารให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการวางแผนอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล	18
รวม	41
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี	
1. ริเริ่มการจัด โครงการต่าง ๆ สร้างความสามัคคีของคนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน	33
รวม	33
ด้านความรู้ คุณธรรม	
1. จัดกิจกรรมการแนะนำให้ประชาชนเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนำไปปฏิบัติให้ได้ผลจริง	28
2. จัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลและให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจให้ถูกต้องตาม หลักการ	17
รวม	45

จากตารางที่ 4.65 พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาของประชาชนต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยเรียงลำดับตามความถี่จากมากไปหาน้อยพบว่า ด้านความพอประมาณ มีความถี่มากที่สุด คือควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนมีวิชาชีพในการผลิตสิ่งของจำเป็นเพื่อใช้เองในครอบครัว จัดตั้งเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือกันในยามจำเป็น รองลงมา ด้านความรู้ คุณธรรม คือ จัดกิจกรรมการแนะนำให้ประชาชนเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในไปปฏิบัติให้ได้ผลจริง จัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลและให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจให้ถูกต้องตามหลักการ และด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความถี่น้อยที่สุด คือ ริเริ่มการจัดโครงการต่างๆ สร้างความสามัคคีของคนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยขอแนะนำ วัตถุประสงค์ของการวิจัย กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง เพื่อเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ต่างกัน และเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ประชากร คือ ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 6, 3433 คน (ข้อมูลเทศบาลนครตรัง ปีการศึกษา 2554)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie และ Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 377 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ “แบบสอบถาม” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวความคิดที่ตั้งไว้ ซึ่งจะเป็นลักษณะคำถามแบบเลือกตอบตามมาตราส่วนและแบบปลายเปิด มีทั้งหมด 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามมีคำตอบให้เลือก โดยสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นลักษณะคำถามแบบมีคำตอบให้เลือกตอบ (Check list) ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 4 ด้าน คือ รวมเป็น 31 ข้อ เป็นลักษณะคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีการให้คะแนนระดับการ

ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามปลายเปิด (Opened-Form) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็น โดยอิสระเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวนแบบสอบถามที่ใส่เก็บข้อมูลทั้งหมด 377 ชุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า Z - test และ (One-Way ANOVA or F-test) ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD

ต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการ LSD

5.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” นั้น พอสรุปได้ดังนี้

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังนี้

- 1) จำแนกตามเพศ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 191 คน คิดเป็นร้อยละ 50.66 และเป็นเพศชาย จำนวน 186 คน คิดเป็นร้อยละ 49.34
- 2) จำแนกตามอายุ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 33.16 และอายุ 31-40 ปี จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 23.34 อายุ 30 ปี หรือต่ำกว่าจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 22.28 อายุ 51-60 ปี น้อยที่สุดจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 21.22
- 3) จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ระดับการศึกษาปริญญาตรี/สูงกว่า จำนวน 129 คน คิดเป็นร้อยละ 34.22 และระดับการศึกษา มัธยมศึกษา/เทียบเท่า จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ระดับการศึกษา อนุปริญญา/เทียบเท่า จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 23.61 ระดับการศึกษาประถม น้อยที่สุด จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 11.41
- 4) จำแนกตามอาชีพ พบว่า ประชาชนที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 34.48 และอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 29.18 อาชีพข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 18.30 อาชีพอื่นๆ น้อยที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 18.04

5.1.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดตามลำดับ

5.1.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามเพศ พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ทั้งเพศชายและเพศหญิง อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เพศชายพบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เพศหญิง พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

2) ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามอายุ พบว่าโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ 30 ปี หรือต่ำกว่า, อายุ 31-40 ปี, อายุ 41-50 ปี และอายุ 51-60 ปี อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อายุ 30 ปี หรือต่ำกว่าและอายุ 31-40 ปี พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดอายุ 41-50 ปี พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

3) ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกระดับการศึกษา พบว่า โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำแนกตามระดับการศึกษาประถม,มัธยมศึกษา/เทียบเท่า, อนุปริญญา/เทียบเท่า, ปริญญาตรี/สูงกว่า อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ระดับการศึกษาประถมศึกษา, มัธยมศึกษา/เทียบเท่า และปริญญาตรี/สูง

กว่า พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ระดับการศึกษาอนุปริญญา/เทียบเท่า พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

4) ผลการวิเคราะห์ระดับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำแนกตามอาชีพ พบว่าโดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก จำแนกตามอาชีพ เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย, ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ และอื่นๆอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย เกษตรกร/รับจ้าง, ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย และข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความรู้ คุณธรรม ส่วนด้านความพอประมาณ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด อาชีพอื่นๆ พบว่า ด้านความมีเหตุผล มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านความพอประมาณ ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ตามลำดับ

5.1.4 ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพ ต่างกันดังนี้

1) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศต่างกัน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเพศชายมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมากกว่าหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีเหตุผลและด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านความพอประมาณ และด้านความรู้ คุณธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีอายุ ต่างกัน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ด้านความพอประมาณและด้านความรู้ คุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านความรู้ คุณธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4) ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีอาชีพต่างกัน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความมีเหตุผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนความพอประมาณ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ คุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

5.1.5 ผลการรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ดังนี้

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ยังขาดความรู้ความสามารถในการผลิตสิ่งของจำเป็นในเองในครัวเรือน การเก็บออมเงินไว้ใช้ในยามฉุกเฉินยังไม่มากเท่าที่ควร การวางแผนการใช้จ่ายยังไม่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน
2. ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ พิจารณาเรื่องต่างๆอย่างมีระบบรอบคอบและมีเหตุผลยังไม่มากเท่าที่ควร มีเหตุผลและสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันไม่มากเท่าที่ควร
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ ความพยายามรวมกลุ่มเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาดังกล่าวของชุมชนยังไม่มากนัก มีส่วนร่วมช่วยเหลือทั้งด้านกำลังทรัพย์และกำลังกายยังไม่มากนัก
4. ด้านความรู้ คุณธรรม ได้แก่ นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงยังไม่เห็นผลเท่าที่ควร มีความรู้ความสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาตนเองได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ดังนี้

1. ด้านความพอประมาณ ได้แก่ ควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนมีวิชาชีพในการผลิตสิ่งของจำเป็นเพื่อใช้เองในครอบครัว จัดตั้งเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือกันภายในยามจำเป็น
2. ด้านความมีเหตุผล ได้แก่ ร่วมมือกับวัดเพื่อจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการสติ และหลักธรรมควบคู่กับการดำเนินชีวิต การเผยแพร่ข่าวสารให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการวางแผนอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตอย่างมีเหตุผล

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี ได้แก่ ริเริ่มการจัดโครงการต่างๆ สร้างความสามัคคีของคนในชุมชน เพื่อให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน

4. ด้านความรู้ คุณธรรม ได้แก่ จัดกิจกรรมการแนะนำให้ประชาชนสร้างในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในไปปฏิบัติให้ได้ผลจริง จัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลและให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจให้ถูกต้องตามหลักการ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง” ผู้วิจัยได้นำผลที่พบจากการวิจัยมาอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นดังต่อไปนี้

5.2.1 ผลการวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ดังนี้

ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง โดยรวมทั้ง 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก อภิปรายผลได้ว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ เช่น ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ คุณธรรม ซึ่งถือว่าเป็นการช่วยลดปัญหาของชุมชนและดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสถิตย์ สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูง ไปหาต่ำคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณและจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่นๆนอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความมีเหตุผล ทั้งนี้ อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ที่สามารถทำได้ดีที่สุดก็คือ ด้านความมีเหตุผล ปฏิบัติตนเป็น

แบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกในชุมชนในการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆในการดำเนินชีวิตประจำวัน พิจารณาเรื่องต่างๆ อย่างมีระบบรอบคอบและมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุทธิญา สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณและจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่นๆนอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ซึ่งมีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก คือ ด้านความพอประมาณ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านความพอประมาณด้านนี้ถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าประชาชนปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม พยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทั้งของตนเองและครอบครัวทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุทธิญา สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณและจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่นๆ นอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ด้านความพอประมาณ พบว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านความพอประมาณด้านนี้ถึงแม้ว่าจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ยังอยู่ในระดับมากแสดงให้เห็นว่าประชาชนปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้าง

ความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม พยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทั้งของตนเองและครอบครัวทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐฉัฐญ์ สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณและจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่น ๆ นอกจากเงินเดือนประจำ ไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีคินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 10 ที่ว่า ปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปราชได้ว่า การปฏิบัติตนของประชาชนในข้อนี้ถือได้ว่าประชาชนรับผิดชอบตนเองปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่ตนเองและผู้อื่นและรักษาไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมทำให้ข้อนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุดมพร อมรรธรรม เรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กล่าวได้ว่า เศรษฐกิจแนวพุทธยึดหลักการที่สำคัญต่อไปนี้เป็นแนวปฏิบัติ คือ

1. ไม่ทำลายฐานคือที่มั่นทางสังคมและวัฒนธรรม เช่น ภูมิปัญญาชาวบ้านในสังคมหรือชุมชนนั้นๆ
2. ไม่ทำลายฐานทางสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
3. ไม่ทำลายฐานทางจิตวิญญาณด้านความเชื่อและศรัทธาซึ่งเป็นเหตุนำไปสู่การผลิต

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 7 ที่ว่า มีเงินออมส่วนหนึ่งเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายจำเป็นฉุกเฉิน มีค่าแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ก็ปราชได้ว่า ข้อนี้ ประชาชนยังขาดการเก็บเงินออมเงินเนื่องด้วยค่าครองชีพในปัจจุบันสภาพเศรษฐกิจค่อนข้างสูงทำให้ประชาชนไม่สามารถวางแผนในการดำเนินชีวิตค่อนข้างลำบากทำให้ข้อนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ ศาฎา ไชยพรธรรม ได้กล่าวอธิบายหลักเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารเศรษฐกิจครอบครัวไว้ว่า ในการอธิบายให้เข้าใจต่อหลักปรัชญาแห่งการดำรงชีวิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงนี้ได้ อย่างง่ายที่สุดนั้น ในหลวงท่านได้ยกตัวอย่างของระบบเศรษฐกิจที่คนไทยคุ้นเคยกันเป็นอย่างดีมา ยาวนานแล้วนั่นก็คือ ระบบเศรษฐกิจในแบบสังคมเกษตร เนื่องจากประเทศของเราเป็นประเทศมีพื้นฐานทางเกษตรกรรมมาแต่ไหนแต่ไร ซึ่งสิ่งนี้เป็นเอกลักษณ์เป็นจุดเด่น และถือเป็นความซ้ำของ

คนไทยโดยเฉพาะมาอย่างเนิ่นนานแล้ว โดยอาศัยหลักคิดในการแบ่งแยกการบริหารระบบเศรษฐกิจของครัวเรือนออกได้เป็น 4 อย่างก็คือ หา กิน ขาย และเก็บ ส่วนการเก็บ ก็คือ การรู้จักเก็บออม เงินทองที่ได้มาจากการขายนั้นส่วนหนึ่งนำไปใช้ ส่วนหนึ่งนำไปต่อทุนซื้อวัตถุดิบในการผลิตครั้งต่อไป อีกส่วนหนึ่งก็ให้นำไปเก็บออม เพื่อเอาไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็นภายหลัง หรือ ไว้เป็นค่ารักษาพยาบาลยามเจ็บไข้ได้ป่วย การเก็บยังไม่ได้หมายถึงเพียงการเก็บออมเงินทองเท่านั้น ยังหมายถึงการเก็บรักษาผลผลิตในส่วนที่เก็บได้ เพื่อเอาไว้กินไว้ใช้ในวังข้างหน้าได้อีก หรือ จะค่อยๆ นำมันออกมาทยอยขายในตลาดหากมีพอเพียงสำหรับขายเพื่อสร้างรายได้ไม่ให้เกิดมือการเก็บผลผลิตอาจอยู่ในรูปของการแปรรูปผลผลิตเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มหรือแปรรูปเพื่อเป็นการถนอมหากผลผลิตนั้นเป็นของสดต่างๆที่บูดเน่าเสียหายได้

ด้านความมีเหตุผล พบว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ที่สามารถทำได้ที่ดีที่สุดคือ ด้านความมีเหตุผล ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกในชุมชนในการไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ ในการดำเนินชีวิตประจำวันพิจารณาเรื่องต่างๆอย่างมีระบบรอบคอบและมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุทธิภูษณ์ สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และด้านความพอประมาณ และจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่นๆนอกจากเงินเดือนประจำ ไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมมีความเที่ยงตรงกับทุกคนและมีเหตุผล มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ก็ปรากฏได้ว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยยังยึดหลักทางพระพุทธศาสนา โดยปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมมีความเที่ยงตรงกับทุกคนและมีเหตุผล ทำให้ข้อนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพร เทพสิทธิ์า เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรม

เช่น เงิน ทรัพย์สิน ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรม มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้อเฟื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 4 ที่ว่า มีสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนทั้งการคิดพูด และการกระทำมีเหตุผล มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ข้อนี้ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีเหตุผลและสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนในชีวิตประจำวันไม่มากเท่าที่ควรแต่ถึงอย่างไรค่าเฉลี่ยในข้อนี้ยังอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ ภัชรินทร์ เลิศบุรุษ การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้กล่าวไว้ว่า ความรอบคอบ คือ มีการวางแผน โดยสามารถที่จะนำความรู้และหลักวิชาการต่างๆมาพิจารณาเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ความระมัดระวัง คือ ความมีสติ ตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ ในการนำแผนปฏิบัติที่ตั้งอยู่บนหลักวิชาต่างๆเหล่านั้น ไปใช้ในทางปฏิบัติ โดยเป็นการระมัดระวังให้รู้เท่าทันเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดีโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ใช้จ่ายตามกำลังความสามารถของตนเอง และครอบครัวทำให้ด้านนี้อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสถิณีย์ สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และด้านความพอประมาณและจากการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิด ไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่นๆ นอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ที่ว่า สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แปลผลอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประชาชนนำหลักการนี้มาใช้และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เสรี พงศ์พิศ ได้กำหนดกรอบคิดพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้ ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสมาชิกในครอบครัว ครอบครัวอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง มีระบบงานที่ดี สามารถพึ่งตนเองได้ มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีการดูแลการศึกษาเล่าเรียนของลูกหลานเต็มศักยภาพ มีการเสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนร่วม

ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 ที่ว่า ช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลังทรัพย์และกำลังกาย มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ถึงแม้ว่าการช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลังทรัพย์และกำลังกาย จะมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดแต่ก็ถือได้ว่าการปฏิบัติตนของประชาชนในการร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้อยู่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สมพร เทพสิทธิ เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ ได้กล่าวถึงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไว้ว่าเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริอยู่เหนือกว่าเศรษฐกิจแบบทุนนิยมของตะวันตก ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องวัตถุที่เป็นรูปธรรมเช่น เงินทรัพย์สิน ไม่เกี่ยวกับเรื่องจิตใจซึ่งเป็นนามธรรม แต่เศรษฐกิจพอเพียงมีขอบเขตกว้างขวางกว่าเศรษฐกิจนายทุนหรือเศรษฐกิจธุรกิจ เพราะครอบคลุมถึง 4 ด้าน คือ มิติด้านเศรษฐกิจ มิติด้านจิตใจ มิติด้านสังคม และมิติด้านวัฒนธรรม มิติด้านสังคม เศรษฐกิจพอเพียงมุ่งให้เกิดสังคมที่มีความสุขสงบ ประชาชนมีความเมตตาเอื้อเฟื้ออาทรช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ไม่ใช่ต่างคนต่างอยู่ มุ่งให้เกิดความสามัคคีร่วมมือกันเพื่อให้ทุกคนอยู่ร่วมกันได้โดยปราศจากการเบียดเบียนกัน การเอารัดเอาเปรียบกัน การมุ่งร้ายทำลายกัน

ด้านความรู้ คุณธรรม พบว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้านความรู้ คุณธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตโดยการปฏิบัติตน โดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตมีความรู้ความสามารถ นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปพัฒนาตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุทธิภรณ์ สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตอยู่ในระดับมาก และรายด้านทั้งสามด้านอยู่ในระดับมากลำดับค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาค่าคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง และด้านความพอประมาณและการศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติ

หน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่นๆ นอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า การปฏิบัติตนโดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ประชาชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยยังยึดหลักทางพระพุทธศาสนาการปฏิบัติตนโดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ **ภัชรินทร์ เลิศบุรุษ** การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งกลุ่มคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้านคือ ด้านจิตใจ/ปัญญาและด้านกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรมตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา และความรอบคอบเงื่อนไขนี้จะทำให้การปฏิบัติตามเนื้อหาของความพอเพียงเป็นไปได้

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 4 ที่ว่า ได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงและการประเมินผลจากการปฏิบัติ มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า ถึงแม้ว่าบทบาทในข้อนี้ของประชาชนจะมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดแต่ถึงอย่างไรค่าแปลผลในข้อนี้ก็ยังคงอยู่ในระดับมาก ได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงเท่าที่ควรเนื่องด้วยเศรษฐกิจในปัจจุบันไม่นิ่งเท่าที่ควรทำให้ประชาชนวางแผนการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นไปได้ลำบากซึ่งไม่สอดคล้องกับแนวคิดของ **ภัชรินทร์ เลิศบุรุษ** การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ในส่วนของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ซึ่งกลุ่มคนทั้งชาติ รวมทั้งเจ้าหน้าที่ นักวิชาการ นักธุรกิจ มีสองด้านคือ ด้านจิตใจ/ปัญญาและด้านกระทำ ในด้านแรกเป็นการเน้นความรู้คู่คุณธรรมตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความรอบรู้ที่เหมาะสม ส่วนด้านการกระทำหรือแนวทางดำเนินชีวิต เน้นความอดทน ความเพียร สติ ปัญญา และความรอบคอบเงื่อนไขนี้จะทำให้การปฏิบัติตามเนื้อหาของความพอเพียงเป็นไปได้

5.2.2 ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และ อาชีพต่างกัน ดังนี้

1) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชน ที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตเพศชายเป็นหัวหน้าครอบครัวจำเป็นที่ต้องวางแผนในการดำเนินชีวิตและวางแผนครอบครัวทำให้เพศชายจำเป็นต้องศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อช่วยให้สถานะครอบครัวดีขึ้นจึงทำให้มีการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจที่แตกต่างจากเพศหญิง “ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุภิญญา สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ไปหาค่าต่ำสุด ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ คุณธรรม ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศอาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน: ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชน ที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ก็ปรายได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ในช่วงอายุที่แตกต่างกันมีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามช่วงวัยที่แตกต่างกัน ดังนั้นประชาชนแต่ละช่วงอายุย่อมมีพฤติกรรมความรู้ประสบการณ์ และโอกาสที่ได้ใกล้ชิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย มัทนา พันทวี ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ กับหลักธรรม

ทางพระพุทธศาสนา” พบว่า ระบบเศรษฐกิจพอเพียงเป็นระบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีความเป็นธรรมสูงคำนึงถึงผลประโยชน์คน และประโยชน์ส่วนรวม ตั้งอยู่บนความพอดี พอประมาณ ไม่สุดโต่งไม่โลภจนเกินไป ไม่เบียดเบียนผู้อื่น ยึดหลักความสมดุล

3) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต การศึกษาถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตแต่หลักเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักการของประเทศไทยการนำหลักการนี้มาใช้ได้อย่างแพร่หลายทำให้ประชาชนทั่วไปสามารถนำหลักการนี้ไปใช้ได้ทำให้ระดับการศึกษาไม่มีผลต่อการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุภิญญา สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า การศึกษาเปรียบเทียบการนำแนวคิดไปประยุกต์ใช้การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ กลุ่มระดับการศึกษา กลุ่มอายุราชการ กลุ่มสถานที่พักอาศัยในปัจจุบันและกลุ่มรายได้อื่น ๆ นอกจากเงินเดือนประจำไม่มีแตกต่าง ส่วนกลุ่มที่มีที่ดินทำกินของตนเองหรือภรรยาในอำเภอหรือใกล้เคียงพื้นที่ที่ปฏิบัติงานและกลุ่มสภาพหนี้สินมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

4) จากสมมติฐานของการวิจัยที่ว่า ประชาชน ที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อภิปรายได้ว่า การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ด้วยสภาพของสังคมไทยส่วนใหญ่ไม่ว่าเป็นสังคมชนบทหรือสังคมเมืองล้วนใช้บรรทัดฐานทางสังคมเดียวกันที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษคือยึดฐานการปฏิบัติตามแนวทางวัฒนธรรมไทยแบบชาวพุทธดำเนินชีวิตแบบวิถีพุทธจึงทำให้การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐสุภิญญา สุจริต ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร พบว่า ข้าราชการ

ตำรวจชั้นประทวน ตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร มีการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับตามด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาลดที่สุด ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี และด้านความรู้ คุณธรรม ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร จำแนกตามความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา ต่างกัน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มี เพศ อาชีพ ต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร โดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

จากการศึกษาวิจัย เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังโดยรวม มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยจัดกิจกรรมการแนะนำให้ประชาชนสร้างในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ไปปฏิบัติให้ได้ผลจริง จัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลและให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจให้ถูกต้องตามหลักการ

ด้านความพอประมาณ พบว่า ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด ควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนมีวิชาชีพในการผลิตสิ่งของจำเป็นเพื่อใช้เองในครอบครัว จัดตั้งเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือกันในยามจำเป็น

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 10 ที่ว่า ปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม ค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด ควรจัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของประชาชนมีวิชาชีพในการผลิตสิ่งของจำเป็นเพื่อใช้เองในครอบครัวส่งเสริมให้นำหลักธรรมมาใช้ในชีวิตประจำวัน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 7 ที่ว่า มีเงินออมส่วนหนึ่งเพื่อเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น ลูกเงินอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดย โดยจัดตั้งเป็นชมรมหรือสหกรณ์เพื่อเก็บออมเงินเพื่อช่วยเหลือกันในยามจำเป็น

ด้านความมีเหตุผล พบว่า ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยการจัดการสัมมนาให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจรู้จักพิจารณาอย่างมีเหตุผลและรอบคอบ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมมีความเที่ยงตรงกับทุกคนและมีเหตุผล มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยร่วมมือกับวัดเพื่อจัดการอบรมให้ความรู้ในหลักธรรมเพื่อใช้ควบคู่กับการดำเนินชีวิต

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 4 ที่ว่า มีสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนทั้งการคิดพูดและการกระทำมีเหตุผล มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยร่วมมือกับวัดเพื่อจัดการอบรมให้ความรู้เรื่องการมีสติ และหลักธรรมควบคู่กับการดำเนินชีวิต

ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี พบว่า ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควรรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยริเริ่มการจัด โครงการต่างๆ สร้างความสามัคคีของคนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 3 ที่ว่า สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข แปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง

เมือง จังหวัดตรัง ควบรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดย ริเริ่มการจัดโครงการต่างๆ สร้าง ความสามัคคีของคนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน

ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 6 ที่ว่า ช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลังทรัพย์และ กำลังกายมีค่าแปลผล อยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนคร ตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควบรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดย ริเริ่มการจัด โครงการ ต่าง ๆ สร้างความสามัคคีของคนในชุมชนเพื่อให้สมาชิกในชุมชนช่วยกันแก้ปัญหาในชุมชน

ด้านความรู้ คุณธรรม พบว่า ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรังมีประยูคค์ ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต โดยรวมทั้ง 4 ด้าน มีค่าน้อยอยู่ในระดับมาก มี ข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควบรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยจัดกิจกรรมการแนะนำให้ประชาชนเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในไปปฏิบัติให้ได้ผลจริง จัดเจ้าหน้าที่เข้ามาดูแลและให้ความรู้เรื่องเศรษฐกิจให้ถูกต้องตามหลักการ

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ข้อที่ 5 ที่ว่า การปฏิบัติตนโดยตระหนักในคุณธรรม มีความ ซื่อสัตย์สุจริต แปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควบรักษาและพัฒนาต่อไปอีกให้ถึงที่สุด โดยให้ผู้นำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม กับพระสงฆ์ในการช่วยจัดกิจกรรมเพื่อได้ตระหนักและเข้าใจในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต

และ **ข้อที่มีค่าน้อยที่สุด** ได้แก่ ข้อที่ 4 ที่ว่า ได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจ พอเพียงมาปฏิบัติจริงและการประเมินผลจากการปฏิบัติ มีค่าแปลผล อยู่ในระดับมาก ผู้วิจัย มีข้อ เสนอแนะดังนี้ ผู้นำชุมชนในเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ควบรักษาและพัฒนาต่อไป อีกให้ถึงที่สุด โดยจัดกิจกรรมการแนะนำให้ประชาชนเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน ไปปฏิบัติให้ได้ผลจริง

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกหลายประเด็น และ งานวิจัยนี้ไม่อาจนำมาศึกษาได้ทั้งหมด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป เช่น

1. ควรมีวิจัยการนำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงในการ ประกอบอาชีพ
2. ควรมีศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในการปรับใช้หลักความรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับ ชีวิตประจำวันและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้
3. ควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนที่รวมกลุ่มเพื่อช่วยแก้ไขปัญหของชุมชน การนำพืชผลทางเกษตรมาแปรรูป

บรรณานุกรม

1. หนังสือทั่วไป

- การศาสนา, กรม กระทรวงวัฒนธรรม. แผนพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2550. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.
- การพัฒนาชุมชน, กรม. สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพชุมชน เศรษฐกิจพอเพียง กรุงเทพมหานคร : บริษัท บีทีเอส เพรส จำกัด, 2548.
- คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. นานาคำถามเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง, กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2548.
- คาณูภา ไชยพรธรรม. เศรษฐกิจพอเพียง ชีวิตต้องรู้จักพอ ก่อนที่จะไม่มีอะไรเหลือให้พอ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ มายิก, 2550.
- ดุจเดือน พันธมนาวิน. การสังเคราะห์งานวิจัยคุณธรรมจริยธรรมในไทยและต่างประเทศ, 10 มกราคม 2550.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. เศรษฐกิจพอเพียง ความพอเพียงมวลรวมในประเทศ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ดวงกลมสมัย จำกัด, 2550.
- ธานีรินทร์ ศิลป์จารุ. วิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ. กรุงเทพมหานคร : บริษัท วี.อินเตอร์พรีนซ์ จำกัด, 2550.
- ประเวศ วะสี. ประชาคมตำบล ยุทธศาสตร์เพื่อเศรษฐกิจพอเพียง สีสธรรม และสุขภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : บริษัท กรุงเทพพรีนติ้ง เซนเตอร์ จำกัด, 2541.
- ประเวศ วะสี. เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม. พิมพ์ครั้งที่ ๖. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์หมอบัวบ้าน, 2550.
- พิชิตี ฤทธิจรรย์. ระเบียบการวิจัยทางสังคมวิทยา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : เฮ้าส์ ออฟ เคอร์รี่มีสท์, 2547.
- พิพัฒน์ ยอดพฤติการณ์. เศรษฐกิจพอเพียงหมายถึงอะไร. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด, 2550.
- พระธรรมปิฎก (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). ธรรมบุญชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร : บริษัท สหธรรมมิก จำกัด, 2541.

- มะลิวัลย์ สมศักดิ์. **ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับงานวิจัย**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช, 2543.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ส่งเสริม วิชาการ, 2536.
- ศูนย์ประสานราชการใสสะอาด กรมโยธาธิการและผังเมือง. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาบุคลากรด้านการพัฒนาเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย, 2550.
- ส. ประยุกต์ (ป. ปยุตต). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน**, กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2525.
- สงศรี ชมภูวงศ์. **การออกแบบการวิจัย**. นครศรีธรรมราช : มหาวิทยาลัยมหาสารคามราชวิทยาลัย, 2548.
- สมพร เทพสิทธิ์า. **การเดินทางรอยพระยุคลบาท เศรษฐกิจพอเพียง ช่วยแก้ปัญหาความยากจน และการทุจริต**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด, 2549.
- สมพร เทพสิทธิ์า. **เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อมรินทร์ บุ๊ค เซ็นเตอร์ จำกัด, 2549.
- สมพร เทพสิทธิ์า. **พระมหากษัตริย์คุณ คุณแผ่นดินและดวงตะวัน**. กรุงเทพมหานคร : สมชายการ พิมพ์, 2550.
- สุนัย เศรษฐ์บุญสร้าง. **7 ขั้นตอนของการปฏิบัติสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ฐานรวมห่อ จำกัด, 2550.
- สุนัย เศรษฐ์บุญสร้าง. **แนวทางปฏิบัติ 7 ขั้นสู่วิถีเศรษฐกิจพอเพียง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : บริษัท ซีอีเคยูเคชั่น จำกัด, 2550.
- สุทิน ลีปิยะชาติ. **พระบารมีปกเกล้าฯ**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธรรมสาร จำกัด, 2550.
- สุนทร กุลวัฒน์วงพงศ์. **ตามรอยพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง ทฤษฎีใหม่**. กรุงเทพมหานคร : สุวีริยาสาส์น, 2544.
- เสรี พงศ์พิศ. **เศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนายั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร : เจริญวิทย์ การพิมพ์, 2549.
- เสรี พงศ์พิศ. **เศรษฐกิจพอเพียง เกิดได้ถ้าใจปรารถนา**. กรุงเทพมหานคร: เจริญวิทยาการพิมพ์, 2550.
- อุดมพร อมรธรรม. **ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พระเจ้าอยู่หัว**. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แสง ดาว, 2549.

2. บทความในวารสาร

อิระวัชร จันทระประเสริฐ. “แนวคิดและประสบการณ์ด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม”. นิตยสาร
การประชาสงเคราะห์ 3. พฤษภาคม-มิถุนายน, 2541.

3. วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ และงานวิจัย

กังสตาล อยู่เย็น. “พลวัตชุมชนบ้านเปรี๊ด ในภายใต้แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”. วิทยานิพนธ์
สังคมสงเคราะห์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2544.

ชนินทร์ สาโรจน์. “การประยุกต์ใช้หลักธรรมในชีวิตประจำวันของข้าราชการครู ตำบลจะนะ
จังหวัดนราธิวาส”. สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

ทรงชัย ดิยานนท์. “การศึกษาทัศนคติของเกษตรกร ในการสร้างความมั่นคงทางรายได้ตาม
แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง”. สารนิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิต
วิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

พระมหาสิริวัฒน์ อริยมณี. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจากมุมมอง
พระพุทธศาสนา”. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2546.

ไพฑูรย์ พัชรอาพา. “ความมั่นคงทางรายได้ของแรงงานภาคเกษตรกรรมตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง
ศึกษาเฉพาะกรณีสมาชิกนิคมสร้างตนเองโนนสัง จังหวัดหนองบัวลำภู”. วิทยานิพนธ์สังคม-
สงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัย ธรรมศาสตร์, 2547.

ภัชรินทร์ เลิศบุรุษ. “การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ของประชาชนใน
เขตเทศบาลตำบลลิขิตอำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช”. สารนิพนธ์ ศาสนศาสตร์
มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2551.

มัทนา พันทวี. “แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำริ กับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา”.
สารนิพนธ์ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย,
2549.

รัฐสุวิทย์ สุจริต. “ศึกษาการประยุกต์ใช้แนวความคิดเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของ
ข้าราชการตำรวจชั้นประทวน : ศึกษาเฉพาะกรณีตำรวจภูธรจังหวัดยโสธร”. สารนิพนธ์
ศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2550.

วรทัย จารุวัย . “การสร้างความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง ศึกษากรณีชุมชนประชุมราษฎรพัฒนา ต.บึงคำพร้อย อ.ลำลูกกา จ.ปทุมธานี”. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.

4. เอกสารอื่น ๆ ที่ไม่ได้ตีพิมพ์

กองประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สหประชาชาติถวายราชสดุดี : พระมหากษัตริย์นักพัฒนา วารสารอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ปีที่ 4 ฉบับที่ 3 กรกฎาคม-กันยายน, 2549.

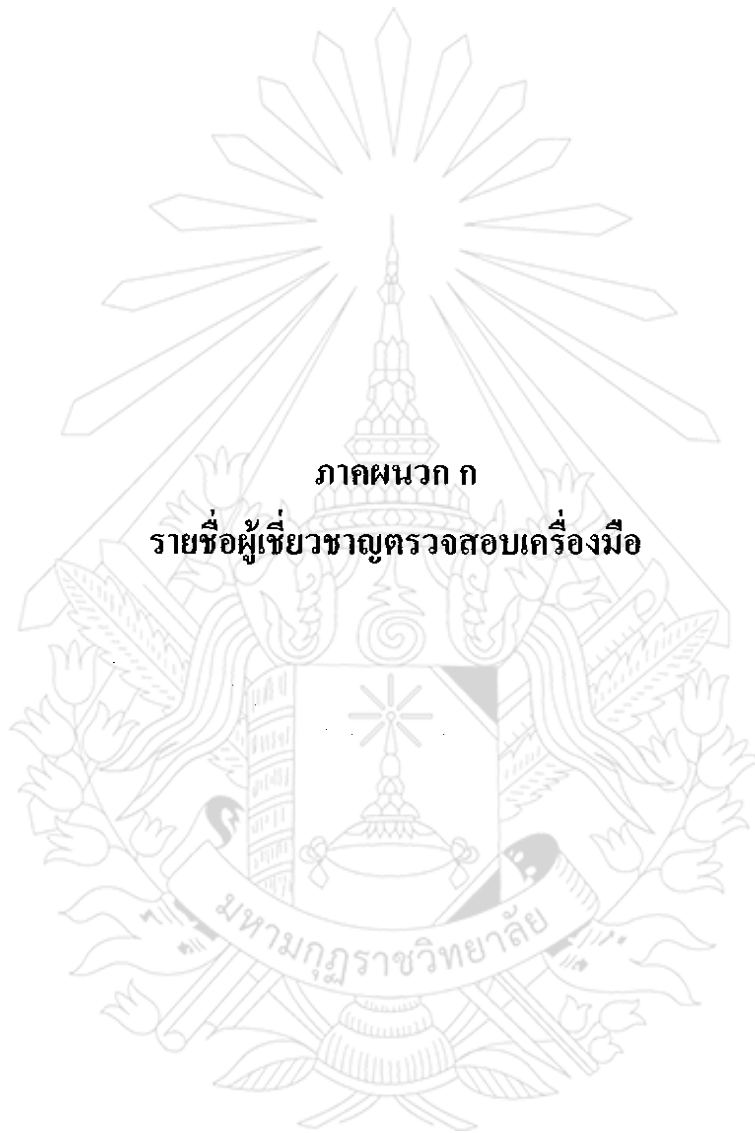
ธีรพงษ์ มหาวิโร. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ฉบับที่ 10พ.ศ. 2550-2554 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เดอะบุคส์, 2550.

ภาคผนวก

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ

1. ดร. สันญา ศรีวิเชียร

การศึกษา

ปริญญาเอก Ph.D. สาขาภาษาศาสตร์

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้จัดการโรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

2. อาจารย์ประเวช ไกรเทพ

การศึกษา

ปริญญาโท M.A. สาขาสังคมศาสตร์ จังหวัดตรัง

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนมัธยมวัดควนวิเศษมูลนิธิ จังหวัดตรัง

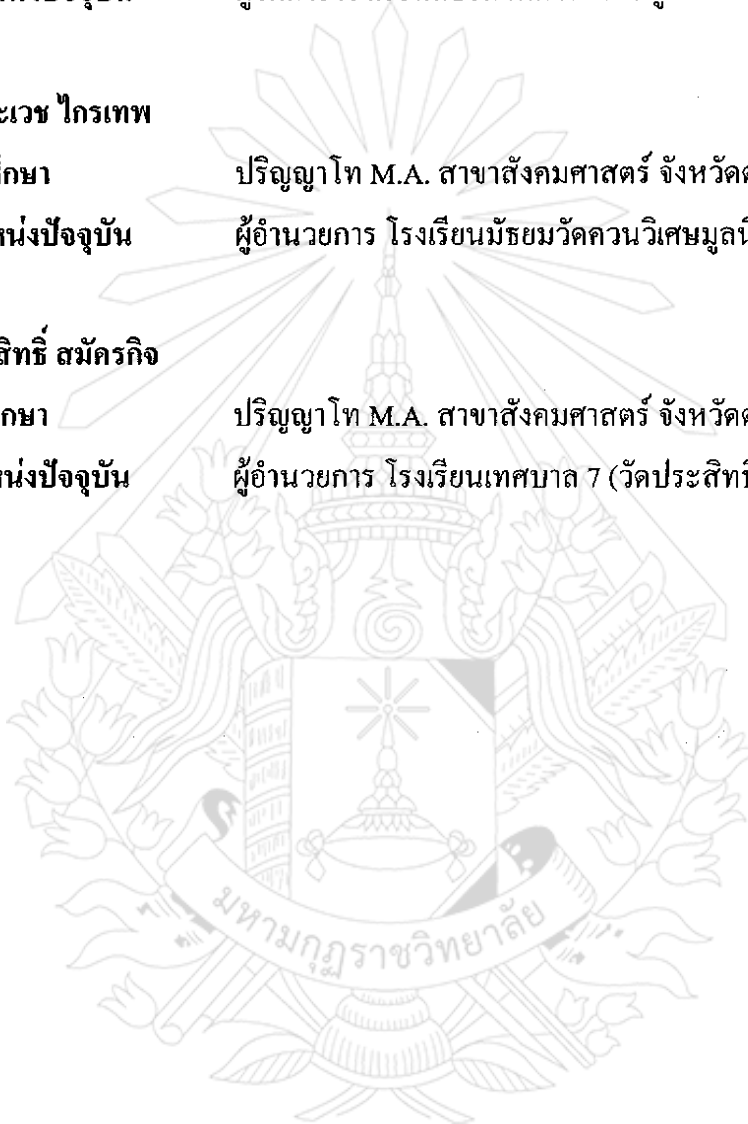
3. อาจารย์ทวีสิทธิ์ สมครกิจ

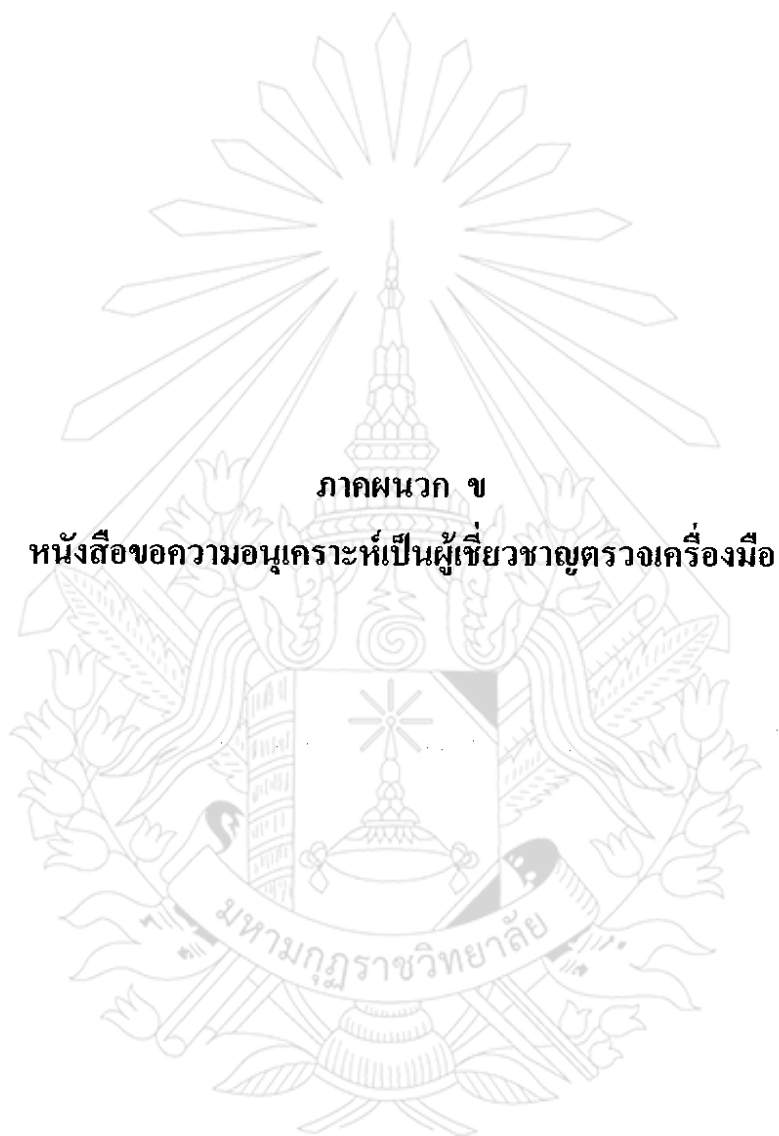
การศึกษา

ปริญญาโท M.A. สาขาสังคมศาสตร์ จังหวัดตรัง

ตำแหน่งปัจจุบัน

ผู้อำนวยการ โรงเรียนเทศบาล 7 (วัดประสิทธิ์ชัย) จังหวัดตรัง

ภาคผนวก ข

หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/๑ ๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
ต.นาทร อ.พระพรหม จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
เจริญพร ดร. ศิวินญา ศรีอัมรินทร์

สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด
- โครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระวิระพงษ์ สุวัฒโน นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็น
วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้ชุดอุปกรณ์เครื่องจักรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน
ชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตราง อำเภอมือง จังหวัดตราง

โดยมี ผศ.ดร. กิ่งตาภณ หุนทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้
ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่
นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมหาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระครูธรรมจักรเจติยาภิบาล,ดร.)

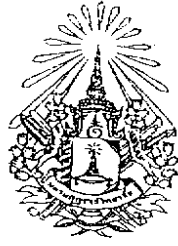
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมมาโคกราช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๘๖๒๘-๐๖๖๔-๔, ๐-๘๖๒๘-๔๓๓๔-๔

ดร. ศิวินญา ศรีอัมรินทร์
๒๕ พ.ย. ๕๕

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒๕)/ว ๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมราช
ต.นาพรุ อ.พระพรหม จ.นครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

เจริญพร **ศาสตราจารย์ประเวศ ไกรเทพ**

สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

- โครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย **พระธีระพงษ์ ภิรมยาโณ** นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็น

วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ เรื่อง **การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงใน**

การดำเนินงานชีวิตของประชาชนเขตบางคนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

โดยมี

ผศ.ดร.กันตภณ หงษ์ทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้
ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่
นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเจริญพรมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

ศาสตราจารย์

ศาสตราจารย์ประเวศ ไกรเทพ

Dr. Pravee
24 Nov 2011

ขอเจริญพร

(พระศุภธรรมจักรเจติยาภิบาล,ดร.)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมราช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๘๖๒๘-๐๖๖๔-๔, ๐-๘๖๒๘-๔๓๓๔-๔

โรงเรียนเทศบาล ๗ (วัดประสิทธิ์ชัย)
 เลขที่รับ.....
 วันที่รับ.....
 เวลา..... น.

ที่ ศธ ๖๐๑๔(๒.๕)/ว ๐๖๓

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
 วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช
 ต.นาพรุ อ.พระพรหม จ.นครศรีธรรมราช
 ๘๐๐๐๐

๒๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย
 เจริญพร นายทศสิทธิ์ สัมสารกิต ผู้ชำนาญการโรงเรียนเทศบาล ๗ (วัดประสิทธิ์ชัย)
 สิ่งที่ส่งมาด้วย - เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน ๓ ชุด
 - โครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระสุเมธ ธีระธาดา นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอเป็น
 วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต
 ของประชาชนเทศบาลนครราชบุรี อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี

โดยมี ผศ.ดร. กัญชากานต์ หงษ์ทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ซึ่งโครงร่างวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ได้
 ผ่านการพิจารณาและอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์จากบัณฑิตวิทยาลัยเรียบร้อยแล้ว

ในการนี้จึงขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โครงสร้างของเครื่องมือที่
 นักศึกษาสร้างขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้การวิจัยมีความถูกต้องและสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และเป็นประโยชน์ทาง
 วิชาการต่อไป รายละเอียดดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

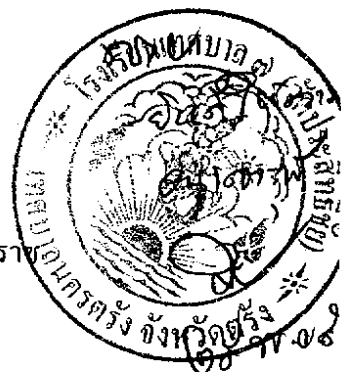
จึงเจริญพามาเพื่อโปรดให้สวมนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวและขออุทิศมา ณ โอกาสนี้

ขอเจริญพร

(พระสุธรรมจักรเจติยาภิบาล,ดร.)

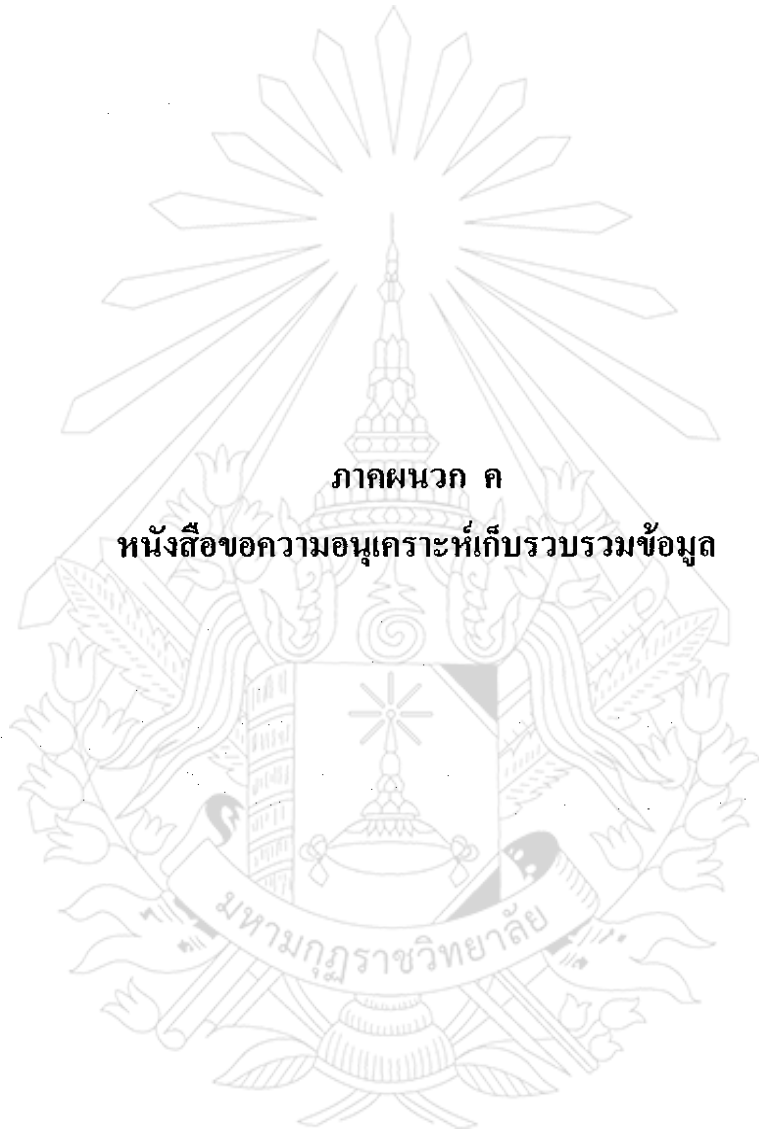
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์ศรีธรรมมาโคกราช

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโคกราช

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. ๐-๘๖๒๘-๐๖๖๔-๔, ๐-๘๖๒๗-๔๓๓๔-๔

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๖๐๑๔ (๒.๕)/๑๐๒

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
วิทยาเขตศรีธรรมมาศไศกราช
ตำบลนาพรุ อำเภอพระพรหม
จังหวัดนครศรีธรรมราช
๘๐๐๐๐

๑๓ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัย
เจริญพร นายกเทศบาลนครตรัง
สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน ๑ ชุด

ด้วย พระวีระพงษ์ วีรญาโณ (สายทองแท้) นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย กำลังดำเนินการวิจัยเพื่อเสนอ เป็นวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ เรื่อง การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ของ ประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง (An application of self-sufficiency philosophy for way of life of people in Nakhon Trang municipality, Mueang district, Trang province) โดยมี ผศ.ดร.กัณตภณ หนูทองแก้ว เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา มีความประสงค์ขอเก็บข้อมูล จากประชาชนในเขตพื้นที่ของท่านเพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย

จึงเจริญพรมมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยและขออนุโมทนาขอบคุณ มา ณ โอกาสนี้

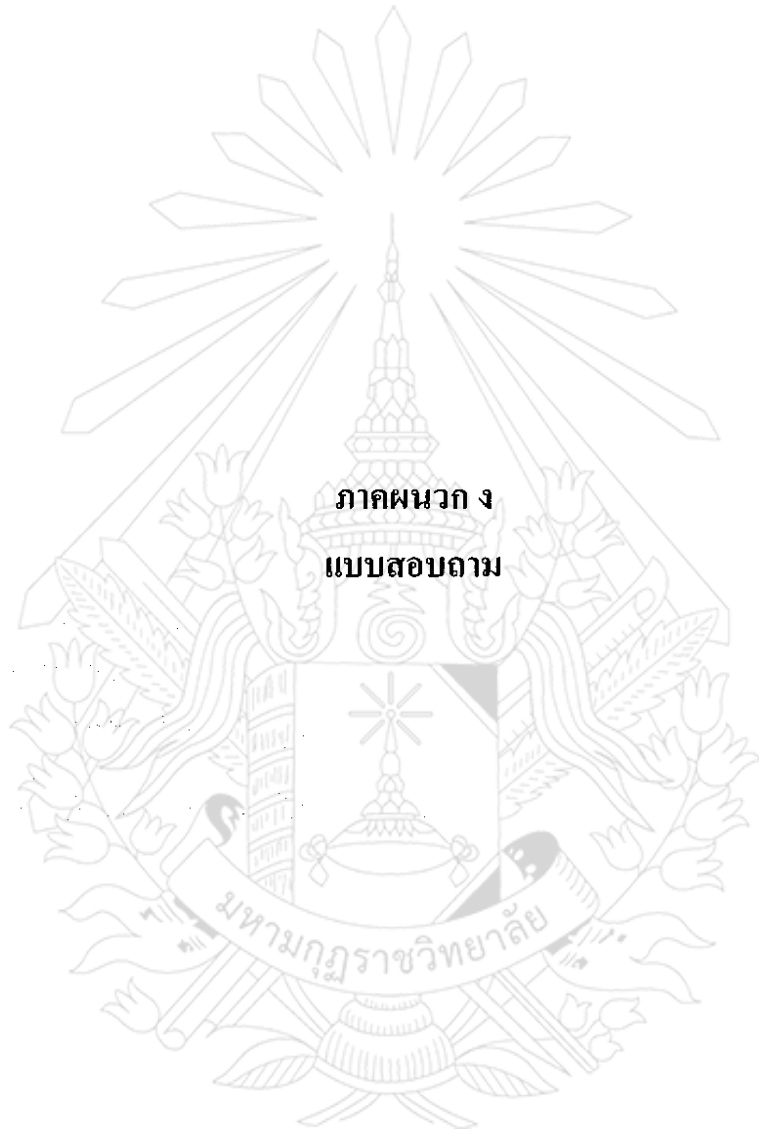

(พระครูธรรมสารวิเศษ ฐิตฺตฺโร,ดร.)
ผู้อำนวยการวิทยาลัยศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาศไศกราช

สำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. ๐-๘๖๒๘-๐๖๖๔-๔, ๐-๘๖๒๗-๙๓๓๙-๙

๐๙/๑๒/๒๕
๓๐๐ สันปรีดีศรีสุ
๐/๓

ภาคผนวก ง
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง

การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชน

เทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

.....

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ทำขึ้นเพื่อต้องการทราบเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง ท่านเป็นบุคคลหนึ่งที่ได้รับเลือกให้เป็นผู้ที่ตอบแบบสอบถาม กรุณาตอบตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ในการศึกษาวิจัย เพื่อนำผลมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเผยแพร่และส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงต่อไป

2. แบบสอบถามชุดนี้มี 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิต ของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

เจริญพร ที่ท่านให้ความร่วมมือด้วยดี

พระวีระพงษ์ สายทองแท้

พระนักศึกษปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

วิทยาเขตศรีธรรมมา โศกราช

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

- 1.ชาย
 2. หญิง

เฉพาะเจ้าหน้าที่

V1 =

2.อายุ

- 1.30 ปีหรือต่ำกว่า
 2. 31-40 ปี
 3. 41 - 50 ปี
 4. 51-60 ปี

V2 =

3. ระดับการศึกษา

- 1.ประถมศึกษา
 2.มัธยมศึกษา/เทียบเท่า
 3.อนุปริญญา/เทียบเท่า
 4.ปริญญาตรี/สูงกว่า

V3 =

4. อาชีพ

- 1.เกษตรกร/รับจ้าง
 2. ธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย
 3. ข้าราชการ / รัฐวิสาหกิจ/ลูกจ้างของรัฐ
 4. อื่นๆ โปรดระบุ.....

V4 =

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ให้ตรงกับระดับการประยุกต์ใช้/นำมาปฏิบัติของท่าน

ที่	ข้อคำถาม	ระดับการประยุกต์ใช้/นำมาปฏิบัติ					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านความพอประมาณ							
1.	ท่านมีความรู้สึกยินดีกับทุกสิ่งที่ท่านมีอยู่แล้ว						V5 = ☐
2.	ท่านปฏิบัติตนโดยยึดหลัก “พออยู่ พอกิน และพอใช้”						V6 = ☐
3.	ท่านใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือยหรือหาเงินเกินไป						V7 = ☐
4.	ท่านมีการวางแผนการใช้และการจ่ายเหมาะสมกับรายได้						V8 = ☐
5.	ท่านทำงานอย่างมีระบบขั้นตอนเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่การงาน						V9 = ☐
6.	ท่านพยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทั้งของตนเองและครอบครัว						V10 = ☐
7.	ท่านมีเงินออมส่วนหนึ่งเพื่อเก็บไว้ใช้จ่ายจำเป็นฉุกเฉิน						V11 = ☐
8.	ท่านบริโภคอาหารและของใช้อย่างเหมาะสมไม่มากหรือน้อย						V12 = ☐
9.	ท่านทำสิ่งของที่จำเป็นต่อการบริโภคและอุปโภคขึ้นเองในครัวเรือน						V13 = ☐
10.	ท่านปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม						V14 = ☐

ที่	ข้อความ	ระดับการประยุกต์ใช้/นำมาปฏิบัติ					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ด้านความมีเหตุผล							
11.	ท่านพิจารณาเรื่องต่างๆอย่างมีระบบรอบคอบและมีเหตุผล						V15 = ☐
12.	ท่านไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆในการดำเนินชีวิตประจำวัน และมีเหตุผล						V16 = ☐
13.	ท่านคำนึงถึงผลประโยชน์และความสุขทั้งของตนเองและผู้อื่นเสมอ และมีเหตุผล						V17 = ☐
14.	ท่านมีสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนทั้งการคิดพูดและการกระทำมีเหตุผล						V18 = ☐
15.	ท่านปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมมีความเที่ยงตรงกับทุกคนและมีเหตุผล						V19 = ☐
16.	ท่านไม่ประมาทในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมและมีเหตุผล						V20 = ☐
17.	ท่านมีความพยายามในการลด ละ และเลิกอบายมุขต่างๆและมีเหตุผล						V21 = ☐
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี							
18.	ท่านมีการเตรียมตัวรับสถานการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้น						V22 = ☐
19.	ท่านใช้จ่ายตามกำลังความสามารถของตนเองและครอบครัว						V23 = ☐
20.	ท่านสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข						V24 = ☐
21.	ท่านพยายามแสวงหาความรู้จากสื่อต่างๆอย่างสม่ำเสมอ						V25 = ☐
22.	ท่านเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ						V26 = ☐

ที่	ข้อคำถาม	ระดับการประยุกต์ใช้/นำมาปฏิบัติ					เฉพาะ เจ้าหน้าที่
		มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
23.	ท่านช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลัง ทรัพย์และกำลังกาย						V27 = ☐
24.	ท่านพยายามรวมกลุ่มเพื่อช่วยแก้ไขปัญหา ต่าง ๆ ของชุมชน						V28 = ☐
เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม							
25.	ท่านมีความรู้ความสามารถนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาตนเองได้						V29 = ☐
26.	ท่านท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง						V30 = ☐
27.	ท่านท่านสามารถปรับใช้ความรู้ที่มีเข้ากับ ชีวิตประจำวันและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้						V31 = ☐
28.	ท่านได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงและการประ เมินผลจากการปฏิบัติ						V32 = ☐
29.	มีการปฏิบัติตน โดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต						V33 = ☐
30.	ท่านมีจิตอาสาในการร่วมพัฒนาสังคมและ สาธารณะประโยชน์						V34 = ☐
31.	มีการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่ เน้นการปฏิบัติตน โดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น						V35 = ☐

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะและแนวทางส่งเสริมการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตของประชาชนเทศบาลนครตรัง อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

แนวทางส่งเสริม	
1. ด้านความพอประมาณ	
2. ด้านความมีเหตุผล	
3. ด้านความมีภูมิคุ้มกันที่ดี	
4. ด้านเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม	

ภาคผนวก จ

วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้องค่า IOC

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

แบบตรวจสอบความสอดคล้อง
คุณภาพเครื่องมือการวิจัยโดยวิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง
(IOC : Index of item objective congruence)

.....

เรื่อง บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนตามทัศนะของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองปาก
 พนัง อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช
 คำชี้แจง ให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็น

ระดับความสอดคล้อง

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าสอดคล้อง
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าไม่สอดคล้อง

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

พระวิระพงษ์ วิญญาณ

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยา

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมมาโสกราช

ข้อที่	ข้อคำถาม	ผลการตัดสินใจ			IOC	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านความพอประมาณ						
1.	ท่านมีความรู้สึกรับผิดชอบกับทุกสิ่งที่ท่านมีอยู่แล้ว	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
2.	ท่านปฏิบัติตน โดยยึดหลัก “พออยู่ พอกิน และพอใช้”	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
3.	ท่านใช้จ่ายอย่างประหยัด ไม่ฟุ่มเฟือยหรือหาเงินเกิน ไป	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
4.	ท่านมีการวางแผนการใช้และการจ่ายเหมาะสมกับ รายได้	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
5.	ท่านทำงานอย่างมีระบบขั้นตอนเหมาะสมกับตำแหน่ง หน้าที่การงาน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
6.	ท่านพยายามลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นทั้งของตนเอง และครอบครัว	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
7.	ท่านมีเงินออมส่วนหนึ่งเพื่อเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น ฉุกเฉิน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
8.	ท่านบริโภคอาหารและของใช้ที่เหมาะสมไม่มาก หรือน้อย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
9.	ท่านทำสิ่งของที่จำเป็นต่อการบริโภคและอุปโภคขึ้น เองในครัวเรือน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
10.	ท่านปฏิบัติกิจกรรมที่ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ผู้อื่น และสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
ด้านความมีเหตุผล						
11.	ท่านพิจารณาเรื่องต่างๆอย่างมีระบบรอบคอบและมี เหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
12.	ท่านไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิต ประจำวัน และมีเหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
13.	ท่านคำนึงถึงผลประโยชน์และความสุขทั้งของตนเอง. และผู้อื่นเสมอ และมีเหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	ข้อความ	ผลการตัดสินใจ			IOC	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
14.	ท่านมีสติระลึกรู้เสมอในการปฏิบัติตนทั้งการคิดพูดและการกระทำมีเหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
15.	ท่านปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรมมีความเที่ยงตรงกับทุกคนและมีเหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
16.	ท่านไม่ประมาทในชีวิตและทรัพย์สินทั้งของตนเองและส่วนรวมและมีเหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
17.	ท่านมีความพยายามในการลด ละ และเลิก อบายมุขต่างๆและมีเหตุผล	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี						
18.	ท่านมีการเตรียมตัวรับสถานการณ์ต่างๆที่อาจเกิดขึ้น	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
19.	ท่านใช้จ่ายตามกำลังความสามารถของตนเองและครอบครัว	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
20.	ท่านสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
21.	ท่านพยายามแสวงหาความรู้จากสื่อต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
22.	ท่านเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
23.	ท่านช่วยเหลือส่วนรวมเสมอทั้งด้านกำลังทรัพย์และกำลังกาย	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
24.	ท่านพยายามรวมกลุ่มเพื่อช่วยแก้ไขปัญหาต่างๆของชุมชน	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
เงื่อนไขความรู้และคุณธรรม						
25.	ท่านมีความรู้ความสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปพัฒนาตนเองได้	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
26.	ท่านท่านมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ข้อที่	ข้อความ	ผลการตัดสินใจ			IOC	การ แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
27.	ท่านท่านสามารถปรับใช้ความรู้ที่มีเข้ากับชีวิตประจำวันและภูมิปัญญาท้องถิ่นได้	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
28.	ท่านได้นำผลจากการปฏิบัติตามหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติจริงและการประเมินผลจากการปฏิบัติ	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
29.	มีการปฏิบัติตนโดยตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
30.	ท่านมีจิตอาสาในการร่วมพัฒนาสังคมและสาธารณะประโยชน์	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง
31.	มีการปรับใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่เน้นการปฏิบัติตนโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น	+1	+1	+1	1	สอดคล้อง

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - สกุล : พระวีระพงษ์ สายทองแท้ (วีรญา โฉม)
วัน/เดือน/ปีเกิด : วันที่ 2 พฤษภาคม 2531
สถานที่อยู่ปัจจุบัน : 227 หมู่ที่ 12 ตำบลหนองช้างแล่น อำเภอห้วยยอด จังหวัดตรัง

การศึกษา

พ.ศ. 2549 : มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสิทธิธรรม
พ.ศ. 2554 : ปริญญาตรีพุทธศาสตรบัณฑิต (พธ.บ.) คณะสังคมศาสตร์
เอกรัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2549 : นักธรรมชั้นเอก

ตำแหน่ง/สถานที่ทำงาน

พ.ศ. 2554 - ปัจจุบัน : ครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญ โรงเรียนสิทธิธรรม
วัดประสิทธิชัย จังหวัดตรัง 92000

สิ่งพิมพ์นี้เป็นสมบัติของห้องสมุด มจร.
ผู้ใดพบอยู่ในที่อื่นไม่สมควร
ไปรื้อคืนมาส่งที่แผนกห้องสมุดด้วย ขอขอบคุณ
มหาวิทยาลัย